

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Hajdúszoboszló Város
Önkormányzata

2023-2028

Felülvizsgálva: 2025. április

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	9
Célok.....	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	12
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	52
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	85
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	95
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	104
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	111
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	113
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	114
1. A HEP IT részletei.....	114
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	114
Jövőképünk.....	117
Az intézkedési területek részletes kifejtése <i>(kitöltése javasolt, opcionális)</i>	125
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	127
3. Megvalósítás.....	130
3.1 A megvalósítás előkészítése	130
3.2 A megvalósítás folyamata	130
3.3 Monitoring és visszacsatolás	133
3.4 Nyilvánosság	133
3.6 Érvényesülés, módosítás	134
4. Elfogadás módja és dátuma.....	135

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet** alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2023-2028. évekre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (továbbiakban: HEP) a 4/2023. (I.26.) határozatával fogadta el. A HEP 2025. évi felülvizsgálata során bekerült szövegrészek ezzel a betűtípussal, félkövér és dőlt formátumban, zöld színnel kerültek megjelölésre jelen egységes szerkezetű dokumentumban

A település bemutatása

A település elhelyezkedése:

Hajdúszoboszló környékén három jellegzetes táj található: Hortobágy, Hajdúhát, valamint a Sárrét-Berettyó vidéke. A 238.62 km² kiterjedésű város az Észak-alföldi régióban, Hajdú-Bihar vármegyében Debrecentől 21 km-re a 4. számú főútvonal és a 100. számú vasúti fővonal mentén helyezkedik el.

A település története:

A mai város területén már az i.e III. évezred közepén is léteztek állandó települések. A város első írásos említését 1075-ben találjuk I. Géza adománylevelében, amelyben az újonnan alapítandó Garamszentbenedeki apátságnak adományozta Szoboszlóvásár királyi vámjának felét. A XVI. század második felében a törökök majd a tatárok dúlták fel az egész vidéket.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Bocskai István erdélyi fejedelem az 1606. szeptember 2-án kelt címeres adománylevelével 700 lovashajdúval (testőrségével) telepítette be a települést, innen kapta az eredetileg szláv eredetű (Sobieslaw) városnév a „hajdú” előtagot.

A budai török pasa 1660-as hadjárata, a Szejdi-dúlás szinte teljesen elpusztította a várost, majd 1663-tól újra fejlődésnek indult. A XVIII. században első felében pestis járvány, aszály és újabb tatár támadás sújtotta Szoboszlót. Az 1848-as szabadságharcban a szoboszlóiak hőiesen harcoltak. A kiegyezést követően megindult a fejlődés időszaka, majd az I. Világháború következtében ismét óriási károkat szenvedett el.

A város élete 1925. október 25-én változott meg véglegesen, amikor Dr. Pávai Vajna Ferenc geológus vezetésével egy próbafúrás során – a remélt – olaj vagy gáz helyett 73 °C-os hévíz tört fel 1 091 méter mélységből. 1927. július 26-án megnyitott az ún. fővényfürdő, majd 1928-ban megépült az első két medence. A gyógyvízre épülő fürdőturizmus teljesen átalakította és gyors fejlődésnek indította a települést.

Hajdúszoboszló majdnem 100 éves tapasztalattal bír a termálvízkincsére alapozott fürdő-, balneoterápiás gyógyászati, rekreációs és wellness turizmusban. Az idegenforgalom és a hozzá szorosan kapcsolódó szolgáltatások jelentik a város gazdaságának húzó erejét, az ágazat kiemelkedő szerepet tölt be a foglalkoztatásban is.

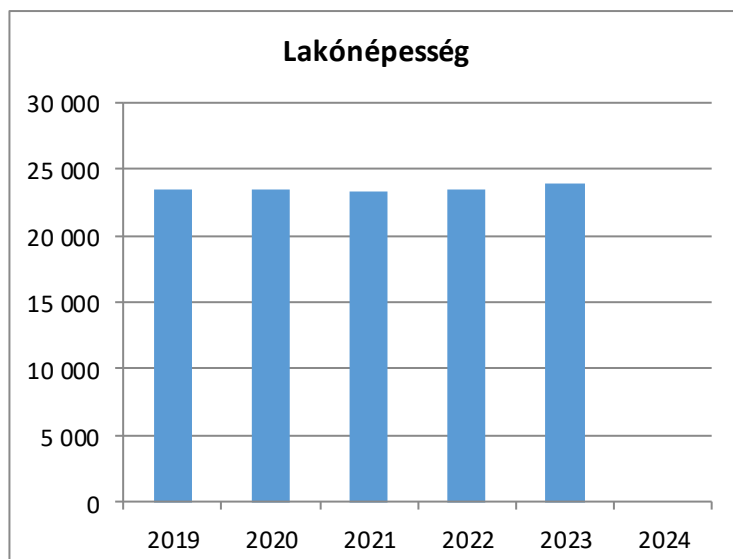
A közszolgáltatásokkal való ellátottság kedvező, mely igaz a közüzemi, valamint a humán közfeladatok és közszolgáltatások terén is. A szolgáltatásokat egyrészt az önkormányzat gazdasági társasága, másrészt az állami és önkormányzati intézmények biztosítják. Az alapfokú oktatás mellett 3 középfokú intézmény és 1 kollégium biztosítja a fiatalok képzését. A szociális és egészségügyi ellátások széles köre biztosított.

A település népességi adatai:

Hajdúszoboszlón a lakónépesség fejlődése a vizsgált időszakban egyenletesnek mondható, sőt 2016. évhez képest (23 781 fő) a lakosság száma (24 094 fő) némi növekedést, **majd csökkenést mutat.**

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	23 781	bázis év
2017	23 873	100,39%
2018	24 009	100,57%
2019	24 138	100,54%
2020	24 175	100,15%
2021	24 094	99,66%
2022	23 475	100,42%
2023	23 918	101.89%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2. számú táblázat az állandó lakónépesség összetételét mutatja meg nemek és korcsoportok szerint. **2019—ben** az állandó népesség 51,95 %-át, **2022-ben 51,87 %-át** alkotják a nők. Az arányok **eltolódását mindkettő évben** a 60-64 éves közötti és a 65 év feletti korosztályban figyelhetjük meg, amely megfelel az országos demográfiai tendenciának, valamint az előregedő társadalom egyik jellemzője. A lakosság legnagyobb hányadát a 18-59 éves korcsoport adja.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11 689	12 640	24329	48,05%	51,95%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			665	2,73%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 648	1 530	3178	6,77%	6,29%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	357	307	664	1,47%	1,26%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	6 844	6 721	13565	28,13%	27,63%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	837	998	1835	3,44%	4,10%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	2 003	3 084	5087	8,23%	12,68%

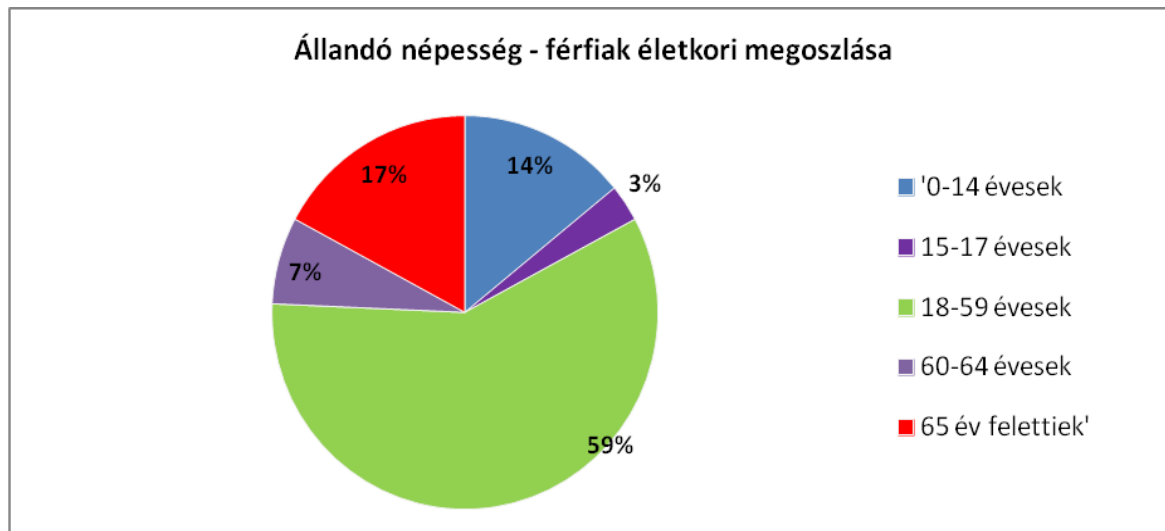
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2022)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11 714	12 626	24340	48,13%	51,87%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			727	2,99%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 725	1 559	3284	7,09%	6,41%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	346	330	676	1,42%	1,36%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	6 811	6 659	13470	27,98%	27,36%

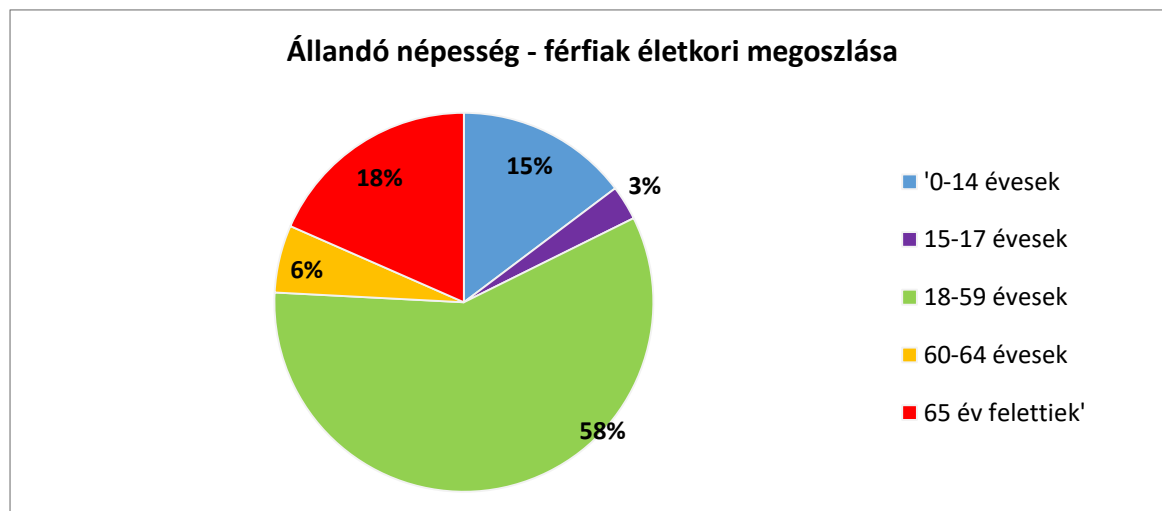
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	675	803	1478	2,77%	3,30%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	2 157	3 275	5432	8,86%	13,46%

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

2019

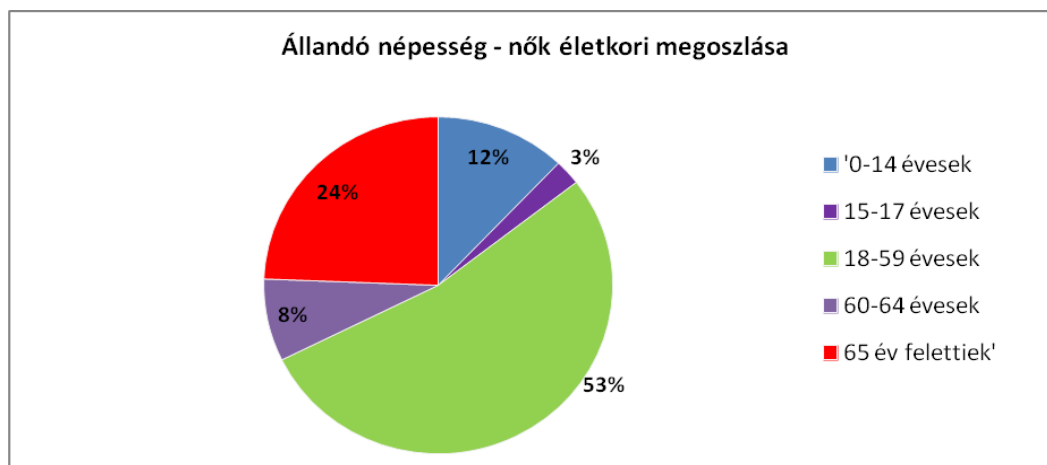
2022

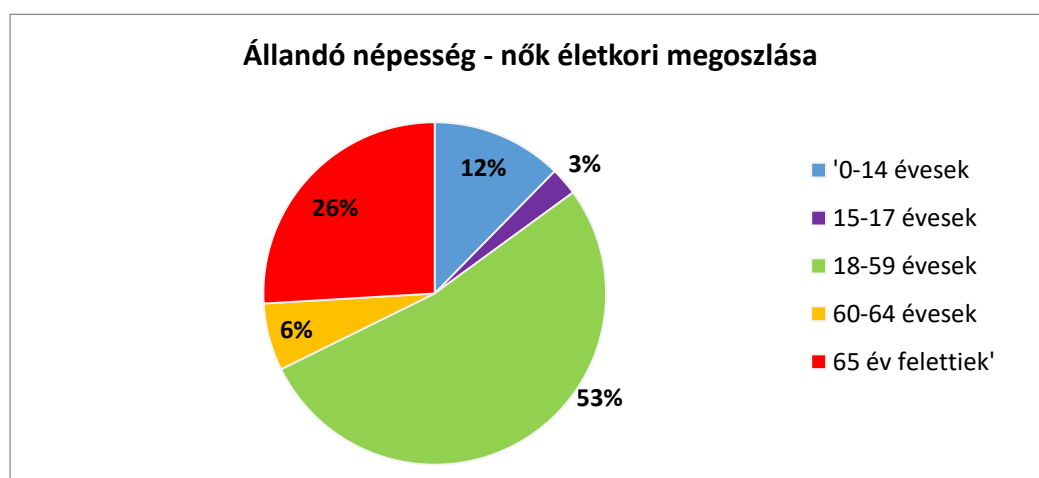
A 18-59 év közötti aktív korú férfiak aránya a legmagasabb, majd a 65 év feletti csoportjába tartozók. A fiatalabb korú férfiak aránya nagyon alacsony, így az aktív korú férfiak elöregedésével kell számolnunk.

A nők esetében is hasonló megállapításokat tehetünk, mint az előzőekben. A populáció 12 %-át a 0-14 évesek, míg a 24 %-át, **2022-ben a 26 %-át** a 65 év feletti alkotják. A nőknél a születéskor várható magasabb élettartam és a születések alacsony száma miatt az elöregedés mértéke magasabb.

2019

2022

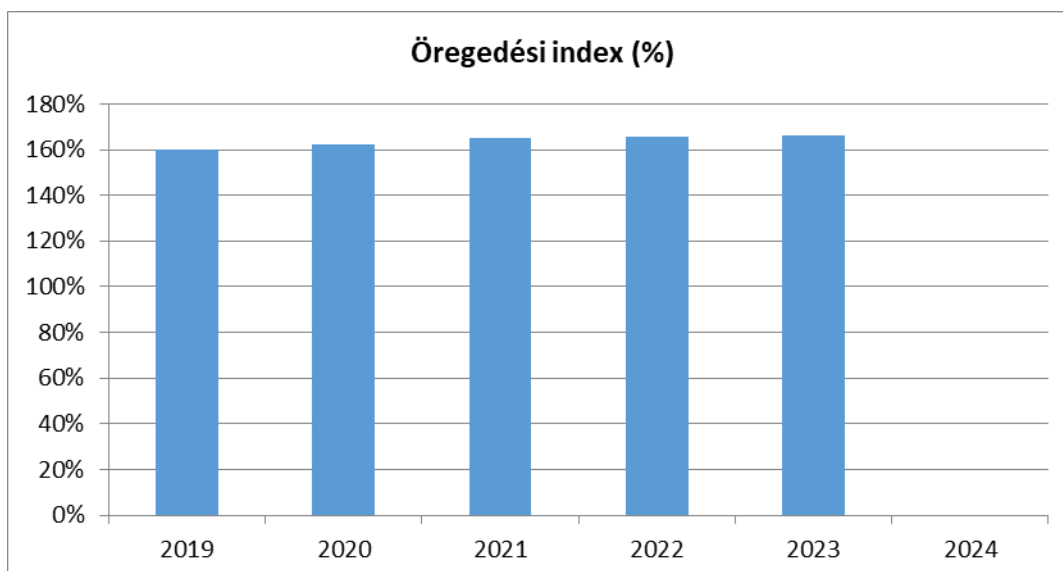
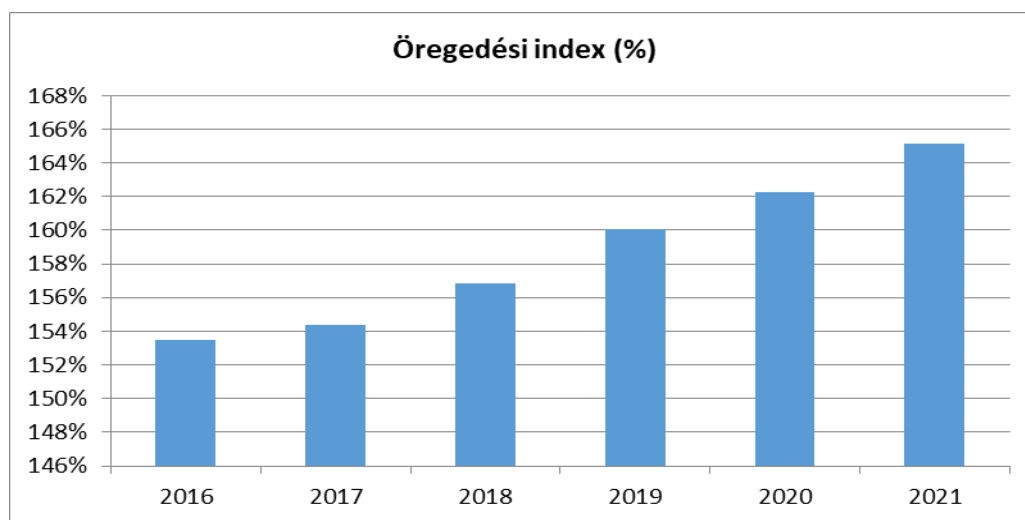

A népesség számának alakulását valamint a korösszetételét a születések, halálozások száma és a vándorlások határozza meg. Ezen tényezők vizsgálata után megkülönböztethetünk fiatalodó és elöregedő társadalmat.

Sajnos városunkat illetően is egy elöregedő társadalom képe rajzolódik ki, melyet a 65 éves feletti lakosság számának a növekedése és az öregedési index folyamatos 100 % feletti értéke jelez. Az öregedési index azt mutatja meg, hogy 100 fő 14 alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Látható, hogy a 0-14 éves korú gyermekek száma kb. 5%-os, míg a 65 év feletti lakosok száma 13%-os növekedést mutat, *ugyanezen arányok 2023-ra 8 % és 17 %-ra változtak.*

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	4 711	3 069	153,50%
2017	4 789	3 102	154,38%
2018	4 927	3 141	156,86%
2019	5 087	3 178	160,07%
2020	5 217	3 215	162,27%
2021	5 344	3 236	165,14%
2022	5 432	3 284	165,41%
2023	5 537	3 329	166,33 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás megmutatja az élve születések és a halálozások számának különbségét. Hajdúszoboszló esetében az adatok 2016. évtől negatív értéket mutatnak, melyeket a belföldi bevándorlások pozitív számai sem tudnak ellensúlyozni.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	4,29
2017	8,69
2018	8,19
2019	4,32
2020	1,88
2021	4,74
2022	5,38
2023	5,23

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-4,12
2017	-5,67
2018	-6,72
2019	-3,80
2020	-3,97
2021	-7,86
2022	-6,74
2023	-4,85

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Az emberi jogok egyetemes nyilatkozata szerint „Minden emberi lény szabadnak, egyenlő méltósággal és jogokkal születik. Értellemmel és lelkiismerettel bírván, testvéri szellemben kell egymás iránt viseltetnünk” Az alapvető jogok és szabadságok fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy más véleményre, nemzeti vagy társadalmi származásra, vagyoni, születési vagy más körülményre vonatkozó mindennemű megkülönböztetés nélkül mindenkit megilletnek.

A város alapvető célja a lakosság számára legyen fontos a szolidaritás és az emberi méltóság tiszteletben tartása.

A városi viszonylatban hátrányos helyzetű, szociális ellátásra szoruló társadalmi csoportok életkörülményeit, a társadalom többi tagjához történő felzárkózásának esélyeit több irányban kívánjuk kezelni. Egyrészt célunk az életkörülmények átfogó javítása (hiányzó infrastruktúra kiépítése, szociális bérlakások állapotának javítása), másrészt a szociális, oktatási és egészségügyi ellátás fejlesztésével, valamint a közszolgáltatások és a közigazgatás ügyfélközpontú korszerűsítésével elősegítjük az esélyegyenlőség érvényesülését és a fokozott társadalmi integrációt.

Olyan településen kívánunk élni, ahol szívesen laknak az emberek, gyermekek és felnőttek egyaránt, ahol a diákok – nemtől, vallási és faji hovatartozástól függetlenül – felkészülhetnek az életre, a szakmájukra, további tanulmányaikra.

A város elkötelezett azért, hogy megteremtse a férfiak és nők közötti esélyegyenlőséget, javítsa a nők munkalehetőségeit, a gyermekeknek biztosított ellátások fejlesztésével és a munkaerőpiacra visszatérni kívánó nők segítségével közreműködjön abban, hogy jobb és igazságosabb egyensúly teremjen a munka és a családi élet között.

A város olyan időspolitikát kíván kialakítani, mely az egész élet során biztosítja a függetlenséget, a részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot. A város célja, hogy aktívan közreműködjön az idősök esélyegyenlőségének kiteljesedéseért, a korszerű helyi időspolitika megvalósításában résztvevők szemléletének formálásaért, valamint tevékenységüket szervezze és cselekvéseiket összehangolja. Vigyáznunk kell az idős korúakra, nem szabad hagyni, hogy elszigetelődjenek, elmagányosodjanak. Megfelelő életminőséget, színvonalat kell nekik biztosítanunk, érzékeltetnünk kell a társadalomban betöltött hasznosságukat, fontosságukat.

A fogyatékkal élő emberek a társadalom legsérülékenyebb csoportját alkotják. A város célja egy olyan környezet megalkotása, ahol egyenlő eséllyel érvényesülhessenek a mindennapi életükben a foglalkoztatás, szociális és egészségügyi ellátás, közlekedési eszközök használata, oktatás, kulturális, társadalmi élet területén is. Segíteni kell a társadalmi beilleszkedésüket, támogatni kell részvételüket az emberi közösségek életében, az emberi és állampolgári jogok érvényesülésében. A lakosság körében erősíteni kell a mélyszegénységben élők, romák, fogyatékkal élők elfogadását.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az

esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2017. (VII. 06.) önkormányzati rendelete a lakások és helyiségek bérletéről, elidegenítési szabályairól, valamint a lakások bérleti díjairól
- *Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 29/2024. (X.17.) az önkormányzatok tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó szabályokról*
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 29/2015. (XI. 12.) önkormányzati rendelete az első lakáshoz jutók támogatása és önkormányzati szociális telekvásárlásról

- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2014. (IV. 24.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 19/2010. (XII. 16.) önkormányzati rendelete az egészségügyi alapellátás körzeteinek meghatározásáról
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 19/2008. (IX. 18.) számú rendelete a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásról és a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/1997. (VI. 19.) számú rendelete a fenntartásban működő oktatási-nevelési intézményekben fizetendő térítési díj és tandíj összege megállapításának és fizetésének szabályairól
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2015. (II. 19.) számú rendeletével összhangban a 293/2015. (XII. 22.) GB határozat alapján Egyedi/önálló lakóingatlanok energetikai rendszerének megújítására, működőképességének helyreállítására, korszerűsítéséről szóló jogosultsági feltételeket tartalmazó szabályzata
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 40/2014. (II. 27.) számú határozata a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer helyi jogosultsági feltételeiről szóló Szabályzatáról

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

- **Új Roma Stratégia (2019-2030)**
- **Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)**
- **„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**
- **Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)**
- **Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)**
- **Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)**

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Integrált Településfejlesztési Stratégia célja, hogy megfogalmazza Hajdúszoboszló hosszú távú jövőképét és ahhoz igazítsa középtávú fejlesztési céljait.
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának Gazdasági Programját 2020. március 26-án fogadta el a képviselő-testület. A programban részletesen kijelölésre kerültek az önkormányzatnak a 2019-2024-es ciklusra vonatkozó fejlesztési elképzelései, amelyeket a dokumentum önkormányzati feladatcsoportonként összefoglalva mutat be. Ezek köre természetesen a ciklus során módosulhat, és jelentős részük pályázati források igénybevételeivel, azok rendelkezésre állása esetén valósulhat meg. **A képviselő-testület 2025. március 27 napján elfogadta az önkormányzat 2025-2030 évekre vonatkozó Gazdasági Programját.**

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

2005-ben alakult a Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás négy településsel (Hajdúszoboszló, Ebes, Nagyhegyes, Hajdúszovát). **2025. január 1 napjától Ebes már nem tagja a Társulásnak.** A társult településeken Család- és Gyermekjóléti Szolgálatot, valamint 2016. január 01-től járási szinten (kistérségi települések és Nádudvar) Gyermekjóléti Központot működtet a társulás.

A társulás az alábbi feladatokat látja el:

- Szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatási és koordinációs feladatokat, a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család- és Gyermekjóléti Központ által Hajdúszoboszlón, Hajdúszováton és Nagyhegyesen.
- Gyermekjóléti hatósági feladatokat a Gyermekjóléti Központ által járási szinten.
- ~~Egészségügyi feladatokat: kistérségi központi orvosi ügyelet biztosítása a hajdúszoboszlói Járóbeteg-Ellátó Centrum által.~~
- Belső ellenőrzést külső cég közreműködésével.

Társulási dokumentumok:

- Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás szociális szolgáltatás szervezési koncepciója (2016-2020.)
A jogszabályi előírásoknak eleget téve a társulás szolgáltatástervezési koncepciót készített a szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében. A koncepció egyeztetésre került a helyi Szociálpolitikai Kerekasztallal, az intézményvezetőkkel, a nemzeti önkormányzattal és az érintett önkormányzatokkal. A koncepció bemutatja az előző évek szociális ellátórendszerét, a leginkább jellemző adatokat, az ágazatot érintő központi intézkedéseket és a változásokat a társult településekre vonatkozóan. A koncepció továbbá felméri a szociális szolgáltatások iránti igényeket és a speciális ellátások szükségességét. A koncepció bemutatja a fejlesztések általános, speciális irányvonalait, az önkormányzatok ellátási kötelezettségeinek a megvalósulását.
- Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepció
- Kistérségi Energetikai Stratégia (a települések adottságait figyelembe véve vázolja fel, gyűjti össze az energiahatékony működésre, a megújuló energiaforrások használatára vonatkozó lehetőségeket és képességeket)

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapjául szolgáló statisztikai adatokat a TeIR (Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer) adatbázisból, valamint a helyi

nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Az adatelemzés, értékelés során támaszkodtunk az ágazati beszámolók megállapításaira, a szakemberek tudására, közreműködésére.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Mélyszegénységben élnek azok a háztartások, amelyek egyaránt érintettek a munkaszegénységben, a relatív jövedelmi szegénység (akiknek a jövedelme nem haladja meg a szegénységi küszöböt) és a súlyos anyagi depriváció (bizonyos javaktól és szolgáltatásoktól való megfosztottságot jelent) által. A KSH adatai szerint 2018-ban a teljes népesség 18,9%-át, 1 millió 813 ezer főt érintett a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata, 74 ezer fővel kevesebbet, mint 2017-ben. A jövedelmi szegénység aránya 12,8-ról, 12,4%-re, a súlyos anyagi depriváció 10,2-ről, 8,7%-ra mérséklődött. 348 ezer ember élt munkaszegény háztartásban, 50 ezerrel kevesebb, mint előző évben. A mindhárom szegénységi dimenzióban együttesen érintettek aránya 1,2%-ról 1,1%-ra csökkent, számuk 103 ezer főt tett ki.

2020. évre a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata a teljes népesség 18,2 %-át, 2021-ben **18,4 %-át** érintette országosan, míg ez az arány az Észak-alföldi régióban a terület népességének 25%, **2021-ben 24%-a**.

Év	Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés (magánháztartások) Magyarország		
	Szegények aránya (relatív jövedelmi szegénység, OECD2, medián 60) (%)	Súlyos anyagi deprivációban érintett személyek aránya (%)	Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (%)
2017	12,8	10,2	19,6
2018	12,3	8,7	18,9
2019	12,3	8	17,8
2020	12,7	8,3	18,2
2021	12,1	9,1	18,4

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Év	Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés (magánháztartások) Észak-alföldi régió		
	Szegények aránya (relatív jövedelmi szegénység, OECD2, medián60) (%)	Súlyos anyagi deprivációban érintett személyek aránya (%)	Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (%)
2017	19,2	10	24,9
2018	15,8	11,5	24,2
2019	15,9	11,6	24,1
2020	18,2	12,2	25
2021	16	11,8	24

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

A roma lakosság nagy többsége mélyszegénységben él, ezért a felzárkóztatásukat célzó politikát nem lehet különválasztani a szegénység elleni küzdelemtől. Lélekszámukra vonatkozóan csak becsléseink lehetnek, városunkban a 2011. évi népszámlálás során 92 fő, **2022. évi népszámláláskor 76 fő vallotta magát romának**, számuk kb. 200 főre tehető. A városban elszórtan élnek.

A szegénységből és az esélyegyenlőtlenségből a kiutat a foglalkoztatottság bővülése jelenti, míg a társadalmi felzárkózás és a generációkon át öröklődő szegénység megtörésének kulcsa a megfelelő oktatási rendszer és a tanulás lehet. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 szerint a szegénység meghatározóan korlátozza az egyén autonómiáját, cselekvési lehetőségeit, az egyéni tehetségek kibontakozását, ami pedig minden esélyteremtési, esélyegyenlőségi törekvés célja.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Hajdúszoboszló a bruttó és nettó jövedelem vizsgálatának tekintetében az ország egyik legelmaradottabb térségében az Észak-alföldi régióban fekszik.

RÉGIÓ	BRUTTÓ JÖVEDELEM	NETTÓ JÖVEDELEM
ORSZÁG ÖSSZESEN	2 428 269	1 920 291
KÖZÉP MAGYARORSZÁG	2 804 602	2 164 073
BUDAPEST	3 176 842	2 407 724
PEST	2 336 113	1 857 420
KÖZÉP-DUNÁNTÚL	2 463 382	1 970 367
NYUGAT-DUNÁNTÚL	2 495 118	2 006 208
DÉL-DUNÁNTÚL	2 173 019	1 765 404
ÉSZAK- MAGYAROSZÁG	2 108 693	1 684 654
ÉSZAK-ALFÖLD	2 084 996	1 665 430
DÉL-ALFÖLD	2 286 875	1 826 396

2023. évi előzetes adatok:

RÉGIÓ	BRUTTÓ JÖVEDELEM	NETTÓ JÖVEDELEM
ORSZÁG ÖSSZESEN	3 625 062	2 544 764
KÖZÉP MAGYARORSZÁG	4 310 424	2 939 957
BUDAPEST	4 922 302	3 320 778
PEST	3 554 827	2 469 688
KÖZÉP-DUNÁNTÚL	3 665 661	2 612 499
NYUGAT-DUNÁNTÚL	3 684 579	2 599 682
DÉL-DUNÁNTÚL	3 280 185	2 367 976
ÉSZAK- MAGYAROSZÁG	3 178 912	2 263 222
ÉSZAK-ALFÖLD	3 009 046	2 140 221
DÉL-ALFÖLD	3 184 471	2 298 535

Forrás: KSH

A jövedelmi helyzet alakulását megmutató táblázat szerint az SZJA adófizetők aránya a városban a bázis évhez képest folyamatos kismértékű csökkenést mutat. A Hajdú-Bihar vármegyei adatokkal összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy városunkban a vármegyei átlagnál magasabb az adófizetők száma.

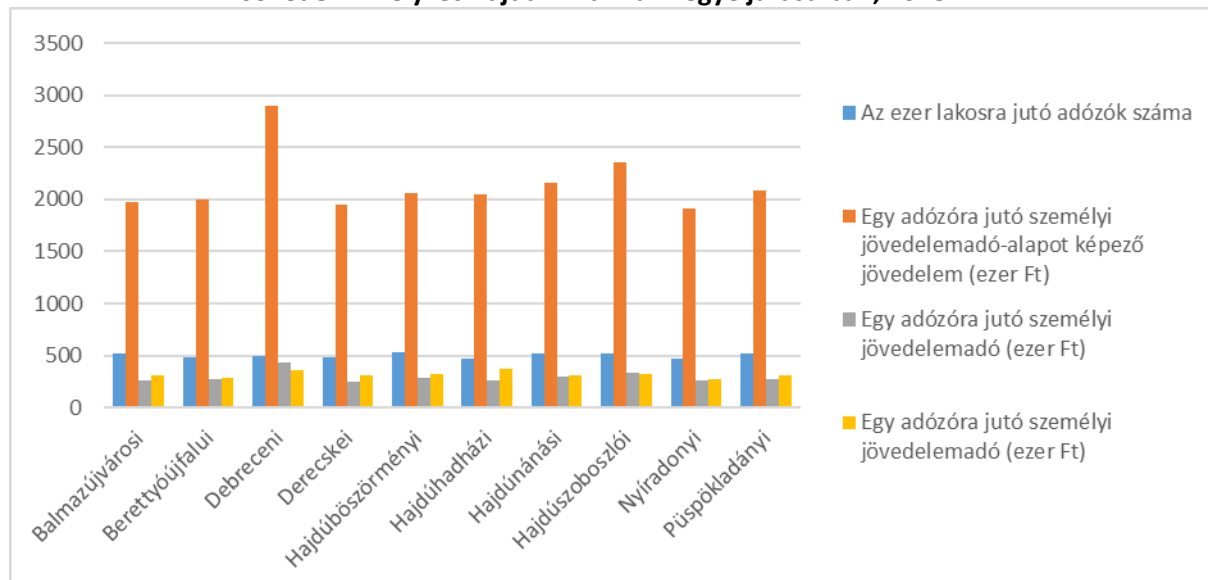
3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet Hajdúszoboszló		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	52,56	37,87
2017	51,82	34,25
2018	51,93	31,69
2019	51,75	29,07
2020	50,79	28,15
2021	51,73	27,50
2022	53,05	25,25
2023	n.a.	n.a.
2024	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Jövedelmi helyzet, Hajdú-Bihar vármegye	
Év	Az SZJA adófizetők száma
	az állandó népesség %-ában (TS 059)
2016	50,36
2017	50,18
2018	50,34
2019	50,09
2020	49,22
2021	50,02
2022	50,81
2023	n.a.
2024	n.a.

Hajdúszoboszlón 2018-ban 518,4 adófizető jutott ezer lakosra. az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemalap 2.435 millió volt, a személyi jövedelemadó egy állandó lakosra jutó értéke pedig 365 ezer Ft volt.

Jövedelmi helyzet Hajdú-Bihar vármegye járásaiban, 2018

Forrás: KSH, ITS

A Hajdú-Bihar vármegyei és a járási adatokkal összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy városunkban a vármegyei átlagnál magasabb az adófizetők száma, és kedvezőbb a jövedelmi helyzet.

Hajdúszoboszlón a 2020-ban 2285 működő vállalkozás található, ezek főleg a kereskedelem, gépjárműjavítás, építőipar, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén működnek. A vállalkozások száma 2020 évig 30 %-os, *2024-ig 40 %-os növekedést mutat.*

Mutatók	Év								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Működő társas vállalkozások száma összesen	681	671	711	718	750	892	894	895	888
Működő egyéni vállalkozók száma	919	1076	1170	1367	1535	1712	1634	1732	1758

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

A helyi iparűzési adóból származó bevétel összege a világjárvány időszakában történt visszaesés után folyamatosan emelkedik. Az iparűzési adót fizetők száma 2021-től is hasonló tendenciát mutat.

Év	Helyi iparűzési adóból származó bevétel (eFt)	Iparűzési adót fizetők száma (fő)
2016	1 058 482	3904
2017	1 098 508	4012
2018	1 254 063	4015
2019	1 401 582	4117
2020	1 123 720	4244
2021	1 282 648	4208
2022	1 313 796	4224
2023	2 164 935	4225

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Egy város lakosságának a vagyoni helyzetének értékelésére alkalmasak lehetnek a lakásállományra és a személygépkocsi állományra vonatkozó adatok áttekintése.

2016- tól a város lakásállománya kb. 1,3 %-al, a személygépkocsik száma pedig 22 %-kal emelkedett. Az adatokból látszik, hogy a vizsgált évek alatt a vagyoni gyarapodás alacsony mértékben, de folyamatosan fennállt. *2023 évre a gyarapodás mértéke a lakásállomány tekintetében 3,9%, a személygépkocsik vonatkozásában 31%.*

Év	Lakásállomány (db)	Személygépkocsik száma az üzemeltető lakhelye szerint (db)
2016.	11484	7406
2017.	11501	7719
2018.	11497	8125
2019.	11513	8540
2020.	11595	8860
2021.	11637	9035
2022.	11876	9276
2023.	11935	9673

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

A fentiek alapján megállapítható, hogy városunk lakosainak jövedelmi viszonyai a térségünkben élőkhez képest jobbak. Azonban a jelenleg rendelkezésünkre álló szórványos adatok még nem elégségesek ahhoz, hogy városunk lakosságának jövedelmi és vagyoni helyzetéről megalapozott értéktételest hozzassunk.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A társadalom akkor jár a legjobban, ha minden munkaképes állampolgára aktívan jelen van a munkaerő-piacon, mert ez az egyének anyagi függetlenségének a záloga, ami előfeltétele a társadalmi jólétnek, és a magas foglalkoztatottsággal elkerülhető az egyes egyének és települések elszegényedése. A munkaerő-piaci részvétel nem csupán magasabb jövedelemhez juttathat, s ily módon mérsékli az szegénységet, hanem gazdagíthatja az emberei kapcsolatokat, hatékonyabbá teheti az információkhoz való hozzáférést, erősíti az egyének társadalmi részvételét, hozzájárul a társadalmi kohézió erősödéséhez, csökkenti a társadalmi kirekesztődés kockázatát.

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A 2020. év elején kibontakozó világjárvány hatása nem csak az országban és a világon mindenhol, de Hajdúszoboszlón is megmutatkozik. 2016. évtől 2019-ig a nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott, azonban 2020-tól a mutató növekedni kezdett. A világjárvány különösen érzékenyen érintette a turizmusra alapozó térségek gazdaságát. *2021 évtől kezdődően a nyilvántartott álláskereső arányában ismételten csökkenés figyelhető meg.*

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	4,49	5,11	4,80%
2017	4,50	5,15	4,83%
2018	4,24	4,79	4,52%
2019	3,93	4,49	4,21%
2020	5,66	6,74	6,20%
2021	4,79	5,70	5,25%
2022	4,49	5,76	5,13 %
2023	4,53	5,33	4,93 %

2024	n.a	n.a	n.a
------	-----	-----	-----

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresőik között feltűnően magas a 61 év felettiek aránya. 2016-hoz viszonyítva a számuk szinte a duplájára nőtt, *mely tendencia 2023-ig tovább folytatódott.*

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresőik száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	773	777	728	676	983	824
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	37,00	33,00	40,00	28,00	54,00	35,00
	%	4,79%	4,25%	5,49%	4,14%	5,49%	4,25%
21-25 év (TS 038)	Fő	107,00	77,00	88,00	66,00	101,00	72,00
	%	13,84%	9,91%	12,09%	9,76%	10,27%	8,74%
26-30 év (TS 039)	Fő	50,00	64,00	47,00	61,00	94,00	68,00
	%	6,47%	8,24%	6,46%	9,02%	9,56%	8,25%
31-35 év (TS 040)	Fő	56,00	69,00	59,00	62,00	67,00	64,00
	%	7,24%	8,88%	8,10%	9,17%	6,82%	7,77%
36-40 év (TS 041)	Fő	66,00	58,00	47,00	63,00	84,00	79,00
	%	8,54%	7,46%	6,46%	9,32%	8,55%	9,59%
41-45 év (TS 042)	Fő	71,00	80,00	75,00	63,00	117,00	73,00
	%	9,18%	10,30%	10,30%	9,32%	11,90%	8,86%
46-50 év (TS 043)	Fő	89,00	79,00	72,00	60,00	96,00	83,00
	%	11,51%	10,17%	9,89%	8,88%	9,77%	10,07%
51-55 év (TS 044)	Fő	96,00	92,00	70,00	64,00	92,00	67,00
	%	12,42%	11,84%	9,62%	9,47%	9,36%	8,13%
56-60 év (TS 045)	Fő	108,00	112,00	106,00	93,00	121,00	110,00
	%	13,97%	14,41%	14,56%	13,76%	12,31%	13,35%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	93,00	113,00	124,00	116,00	157,00	173,00
	%	12,03%	14,54%	17,03%	17,16%	15,97%	21,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresőik száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen	676	983	824	801	765	#ÉRTÉK!
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	28,00	54,00	35,00	34,00	25,00	#ÉRTÉK!
	%	4,14%	5,49%	4,25%	4,24%	3,27%	-
21-25 év (TS 038)	Fő	66,00	101,00	72,00	65,00	60,00	n.a.
	%	9,76%	10,27%	8,74%	8,11%	7,84%	-
26-30 év (TS 039)	Fő	61,00	94,00	68,00	55,00	65,00	n.a.
	%	9,02%	9,56%	8,25%	6,87%	8,50%	-
31-35 év (TS 040)	Fő	62,00	67,00	64,00	68,00	49,00	n.a.
	%	9,17%	6,82%	7,77%	8,49%	6,41%	-
36-40 év (TS 041)	Fő	63,00	84,00	79,00	56,00	69,00	n.a.
	%	9,32%	8,55%	9,59%	6,99%	9,02%	-
41-45 év (TS 042)	Fő	63,00	117,00	73,00	75,00	48,00	n.a.
	%	9,32%	11,90%	8,86%	9,36%	6,27%	-
46-50 év (TS 043)	Fő	60,00	96,00	83,00	81,00	90,00	n.a.
	%	8,88%	9,77%	10,07%	10,11%	11,76%	-
51-55 év (TS 044)	Fő	64,00	92,00	67,00	70,00	89,00	n.a.
	%	9,47%	9,36%	8,13%	8,74%	11,63%	-
56-60 év (TS 045)	Fő	93,00	121,00	110,00	111,00	81,00	n.a.
	%	13,76%	12,31%	13,35%	13,86%	10,59%	-
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	116,00	157,00	173,00	186,00	189,00	n.a.
	%	17,16%	15,97%	21,00%	23,22%	24,71%	-

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők száma illetve ezen belül a nők aránya 2016-tól folyamatosan növekedett. A tartós munkanélküliségben élők száma azért nő, mert nem a keresletnek megfelelő végzettséggel rendelkeznek, vagy már az inaktivitás előtt állnak. Lehetséges, hogy a nők esetében a magas arány annak is köszönhető, hogy gyermekeik ellátása miatt nem tudnak munkát vállalni. Az atipikus foglalkoztatási formák támogatásával ezen probléma feloldhatóvá válna.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	41,01	57,41
2017	47,10	55,19
2018	45,47	56,80
2019	45,27	58,17
2020	50,05	53,25
2021	59,22	55,94
2022	54,81	56,95
2023	55,69	55,16
2024	n.a	n.a

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	773	42	5,43%	226	29,24%	505	65,33%
2017	777	43	5,53%	243	31,27%	491	63,19%
2018	728	33	4,53%	215	29,53%	480	65,93%
2019	676	28	4,14%	189	27,96%	459	67,90%
2020	983	30	3,05%	274	27,87%	679	69,07%
2021	824	27	3,28%	224	27,18%	573	69,54%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2019	676	28	4,14%	189	27,96%	459	67,90%
2020	983	30	3,05%	274	27,87%	679	69,07%
2021	824	27	3,28%	224	27,18%	573	69,54%
2022	801	24	3,00%	220	27,47%	557	69,54%
2023	765	18	2,35%	220	28,76%	527	68,89%
2024	#ÉRTÉK!	n.a.	-	n.a.	-	-	-
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek elhelyezkedési esélyei alacsonyak. A táblázat alapján látható, hogy a regisztrált munkanélküliek száma növekedett 6,59 %-al, **majd 2023-ban ez az adat a 2016 évi értéknél is alacsonyabb számot mutatott.** A 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező munkanélküliek száma csökkent. Az általános iskolai végzettséggel rendelkező nyilvántartott személyek száma 2019-ig csökkent, majd a járvány ideje alatt növekedett, 2021-re a 2016-os értékre mérséklődött. A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségű regisztrált munkanélküliek száma 2021-re 13%-al növekedett.

Az adatok alapján megállapítható, hogy összességében a regisztrált munkanélküliek száma nőtt, **2023-ra csökkent,** képzettségi szintjük emelkedett. (Ez alapján feltételezhető, hogy az iskolázottsági szint a lakosság körében is emelkedett.)

Általános iskolai felnőttoktatásban tanulóakra vonatkozó adat nem áll rendelkezésre, a KSH adatai szerint szakképző iskolai tanulók száma nem nappali tagozaton 2020-ban 30 fő, 2021-ben 61 fő volt.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A foglalkoztatáspolitikai a foglalkoztatás terén tett beavatkozások összessége, melynek célja a gazdasági növekedés. Az aktív eszközök a munkaerőpiacra történő visszatérést segítik, ilyen eszközök pl. képzések szervezése, bértámogatás, utazási költségek átvállalása, intenzív állás keresés támogatása és a közfoglalkoztatás szervezése.

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza/bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló állás keresése eredménytelen. A közfoglalkoztatottak önkormányzati kötelező vagy önként vállalt feladatok végrehajtásában vehetnek részt. (pl: parkgondozási feladatok, parkfenntartási feladatok, belvízrendszeri feladatok, köztisztasági feladatok végzése, múzeumi adminisztrátori feladatok, konyhai kisegítői feladatok, óvodai udvarosi, takarítási feladatok.)

A közfoglalkoztatásban résztvevők száma az évek alatt folyamatosan és drasztikusan csökken. Ennek oka egyik a törvényi változások, valamint sikeresen működik a törekvés, melynek célja, az hogy az aktív korúak az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedjenek el.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	498	440
2017	436	326
2018	354	236
2019	344	167
2020	1 314	129
2021	283	127
2022	180	99
2023	117	67
2024	n.a	n.a

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartásunk szerint 2021-ben 44 fő, *2022. évben 1 fő és 2023. évben szintén 1 fő* lépett át a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra, *a GINOP-5.1.1 programban nyújtott támogatás keretében. Ezen túlmenően 2023. évben további 2 fő szerepelt a közfoglalkoztatásból kilépők elnevezésű célcsoportban a TOP 5.1.1-15 programban támogatottként.*

A közfoglalkoztatás keretében különböző tanfolyamokon vehetnek részt a– kiváltképp az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező – regisztrált munkanélküliek, ahol feltehetőleg olyan képzettséget szereznek, amellyel nőhetnek az elhelyezkedési esélyeik az elsődleges munkaerőpiacon is. *2022.04.12.-2022.07.29 között raktáros elnevezésű képzési programban vett részt 14 fő. A későbbiekben sajnos már nem indult ilyen jellegű speciális képzés a közfoglalkoztatottak számára.*

Év	Közfoglalkoztatottak létszáma (fő) ²	Képzések megnevezése	Éves átlagos statisztikai állományi létszám (fő) ³
2016.	450	asztalosipari szerelő, csontozó munkás, házi időszakos gyermekgondozó, mezőgazdasági munkás, sütőipari- és gyorspékségi munkás, zöldség- és gyümölcsfeldolgozó	230

² Közfoglalkoztatottak létszáma: Ennyi munkaviszony keletkezett a foglalkoztatási osztály által meghirdetett programokban. (Egy személy több programhoz is csatlakozhatott, ha a feltételeknek megfelelt.)

³ Éves átlagos statisztikai állományi létszám a havi átlagos létszámadatok számtani átlaga (a tárgyév 365 napján átlagosan ilyen számú közfoglalkoztatott volt alkalmazásban).

2017.	294	építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető), gyógynövénygyűjtő, kerti munkás, tejtermékgyártó	171
2018.	372	alapképzettség fejlesztés, textiltermék összeállító	132
2019.	193	építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető), vendéglátó-eladó	103
2020	287	Belépés a digitalizált munka világába	nincs adat
2021	218	Szakácssegéd	nincs adat

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A város turisztikai jellegéből adódóan a lakosság számára munkalehetőség a szolgáltató iparban, különösen a vendéglátásban, illetve a hozzá kapcsolódó szolgáltatási területeken jelentkezik. A helyi középiskolák képzési profilja részben illeszkedik a helyi munkalehetőségekhez, illetve a városban meghirdetett különböző szakképzések egy része is a városban hasznosítható szaktudást nyújt. Fontos megemlítenünk a mezőgazdaság szerepét a városban, a mezőgazdasági cégek, vállalatok száma folyamatosan növekszik így ők is egyre több lakosnak tudnak munkalehetőséget biztosítani.

A főváros után országunk második legnagyobb városának, Debrecennek a közelsége és tömegközlekedési eszközökkel történő kedvező megközelítése is támogatja valamennyire a hajdúszoboszlóiak elhelyezkedési lehetőségeit.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A pályakezdő munkanélküliség egyik oka, hogy a munkaerő-piaci kereslet és kínálat nem illeszkedik egymáshoz. A munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma az álláskeresők számával egyenes arányban változott egészen 2020-ig, amikor az ismert okok miatt a létszám növekedni kezdett, majd 2021-ben ismét csökkenésnek indult. A pályakezdő munkanélküliek aránya, a nyilvántartott álláskeresők számához képest csökken.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	773	104
2017	777	68
2018	728	77
2019	676	53

2020	983	106
2021	824	74
2022	801	68
2023	765	53
2024	n.a	n.a

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok (2017-2018.)	Felsorolásuk
Fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	- Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia GINOP-5.2.1-14 2015-00001. munkaerő-piaci program - Út a munkaerőpiacra GINOP 5.1.1-15-2015-00001 munkaerőpiaci program - TOP-5.1.1-15 Vármegyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási- gazdaságfejlesztési együttműködések, - TOP-5.1.2-16 Helyi foglalkoztatási együttműködések - Nyári diákmunka program
Fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban (Debrecenben)	u. az
Az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	A járási hivatal foglalkoztatási osztálya saját, belső szolgáltatása keretén belül: - mentori segítségnyújtás - munkaerőpiaci információnyújtás - szociális információnyújtás - egyéni álláskeresési tanácsadás - munkatanácsadás - pályaválasztási tanácsadás - pályamódosítási tanácsadás - Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia GINOP-5.2.1-14 2015-00001. munkaerő-piaci program - Nyári diákmunka program
Az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban (Debrecenben)	- Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia GINOP-5.2.1-14 2015-00001. munkaerő-piaci program - Nyári diákmunka program
Forrás: helyi adatgyűjtés	

A fenti táblázat a fiatalok foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek növeléséhez kapcsolódó programokat mutatja be.

2024. évtől kezdve az Európai Unió programok az „Ifjúsági Garancia Plusz Ginop Plusz-4.1.1-23” elnevezésű támogatási konstrukcióval segítik a fiatalok elhelyezkedését.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A fent már említett Európai Unió programok és Nyári Diákmunka munkaerőpiaci programokon túlmenően, több szolgáltatással segíti a Hajdúszoboszlói Járási hivatal foglalkoztatási osztálya az ügyfelek elhelyezkedését:

- 2022. évben, **ahogyan a korábbi években is**, nagyobb hangsúlyt kapott a tanácsadás, (álláskeresési tanácsadás, **pályaválasztási- és pályamódosítási tanácsadás**, illetve munkaerőpiaci információnyújtás) mint szolgáltatási elem a

munkákban, mely során a hivatal igyekszik felkészíteni a nyilvántartott álláskeresőket a megváltozott munkaerőpiaci elvárásokhoz.

- Továbbra is működik a Virtuális Munkaerőpiac portál, mely használatával a szolgáltatást kérő érdeklődők önállóan tudnak tájékozódni az érvényes állásajánlatok között. A Virtuális Munkaerőpiac Portál (VMP) elnevezésű online álláskeresési portál fő célja, hogy a munkáltatók és a munkavállalók minél könnyebben, minél egyszerűbben egymásra találjanak. A Virtuális Munkaerőpiac Portál ingyenes lehetőséget kínál az álláskeresőknek önéletrajzuk feltöltésére, valamint a munkaadóknak, hogy kényelmesen, online módon jelentsék be állásajánlataikat. A rendszer automatikus párosítást is kínál egyrészt a munkaadóknak, hogy állásajánlataiknak megfelelő önéletrajzot találjanak, másrészt az álláskeresőknek, hogy feltöltött önéletrajzuknak megfelelő állásokat olvashassanak a VMP találati listáján. Az álláskeresési oldalon rögzített állásajánlatok és önéletrajzok hitelességét a munkaügyi szervezet szakemberei ellenőrzik.
- Azon álláskeresők számára, akik külföldön kívánnak munkát keresni, a több éve működő EURES rendszer jelenthet megoldást. Az EURES ingyenes, többnyelvű, humán hálózat. Az 1994-ben elindított EURES a foglalkoztatási szolgálatok európai együttműködési hálózata, amelynek célja a munkavállalók szabad mozgásának megkönnyítése. Az Európán belül fennálló nyelvi korlátok, kulturális különbségek, bürokratikus kihívások, az eltérő munkajogi jogszabályok és a tanulmányi végzettségek elismerésének hiánya ellenére a hálózat az európai polgárok számára nyújtott egyenlő lehetőségek biztosítására kötelezte el magát.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Erre a kérdésre vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Önkormányzatunk szakemberei képzettek, az egyenlő bánásmódra vonatkozó szabályokat ismerik, munkájukat ennek megfelelően végzik. A közfoglalkoztatás terén semmiféle negatív diszkriminációt nem alkalmaznak.

A városban elenyésző a roma lakosok száma, nem jellemző a romák elleni diszkrimináció sem.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

Nem rendelkezünk információval a kérdésre vonatkozóan.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

2013. január 01-től a kormányhivatalok járási hivatalainak felállítása után az alábbi ellátások megállapítása átkerült a járási hivatalok hatáskörébe:

- aktív korúak ellátása
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság
- ápolási díj
- időskorúak járadéka
- közgyógyellátás

A központi jogszabályok által biztosított támogatások nem kezelik teljes egészében a lakosság problémáit, ezért kénytelenek az önkormányzathoz fordulni segítségért.

2015. március 1. napjától a szociális törvény bevezette a települési támogatás fogalmát, melynek keretében a helyi rendeleteinkben leírtaknak megfelelően támogatjuk a város rászoruló lakosságát.

Hajdúszoboszló Város önkormányzata elhívott annak érdekében, hogy segítse az arra rászoruló lakosságot, célja, hogy az emberek méltó körülmények között éljenek. Alkalmazkodik a megváltozott körülményekhez, a lakosság körében felmerülő problémák sokrétűségeihez és ennek megfelelően módosítja rendeleteit.

Az alábbi táblázat szolgál tájékoztatásul a helyi döntéshozók által adható, szociális pénzbeli és természetbeni ellátások fajtáiról:

Kötelező ellátások

2021. évi adatok

Ellátási formák	Támogatásban részesülők száma (fő)	Támogatási összeg (Ft)
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	292	Kétszeri kifizetés: 3 652 000
Halmazottan, hátrányos helyzetű gyermek	168 41	-
Szünidei gyermekétkeztetés	314	2 102 355
Speciális étkeztetés biztosítása	7	-
Köztemetés	16	3 070 000
Rendkívüli Települési Támogatás	361	6 230 500

Forrás: Helyi adatgyűjtés

2024. évi adatok

Ellátási formák	Támogatásban részesülők száma (fő)	Támogatási összeg (Ft)
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	243	Kétszeri kifizetés: 2 998 500
Halmazottan, hátrányos helyzetű gyermek	137 39	-
Szünidei gyermekétkeztetés	311	2 982 431
Speciális étkeztetés biztosítása	7	-
Köztemetés	11	2 272 000
Rendkívüli Települési Támogatás	523	10 795 000

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Vállalt ellátások
2021. évi adatok

Ellátási formák	Támogatásban részesülők száma	Támogatási összeg
Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíj	46 fő	3 270 000
Kiskorúak élelmiszer és tisztasági csomagja 2016. 03. 01-től	0	0
Babaköszöntő csomag	181	3 058 900
Iker és többes ikergyermekek gondozási támogatása	3	560 000
Kiskorúak térítési díjkedvezménye	55	1 858 293
Beiskolázási támogatás	97	1 494 500
Gondozási kiadások támogatása	51	4 382 000
Települési gyógyszer-támogatás	94	575 900
Települési temetési támogatás	60	2 768 500
Települési lakhatási támogatás	415	22 607 957
Krizistüzifa	35	0
Első lakáshoz jutók önkormányzati támogatása	11	3 850 000
Energetikai támogatás	1	150 000
Hulladékszállítási díjkedvezmény	653	7 676 640
100. életévüket betöltötték köszöntése	0	0
Szépkorú személyek köszöntése	17	210 000

Forrás: Helyi adatgyűjtés

2024. évi adatok:

Ellátási formák	Támogatásban részesülők száma	Támogatási összeg
Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíj	91 fő	3 546 000
Kiskorúak élelmiszer és tisztasági csomagja 2016. 03. 01-től	0	0
Babaköszöntő csomag	132	3 980 000
Iker és többes ikergyermekek gondozási támogatása	3	1 180 000
Kiskorúak térítési díjkedvezménye	74	4 589 876
Beiskolázási támogatás	128	3 197 500
Gondozási kiadások támogatása	30	2 588 000
Települési gyógyszer-támogatás	93	6 443 000
Települési temetési támogatás	38	2 210 000
Települési lakhatási támogatás	461	37 318 996
Krizistüzifa	57	6 805 000
Első lakáshoz jutók önkormányzati támogatása	4	2 000 000
Energetikai támogatás	0	0
Hulladékszállítási díjkedvezmény	572	6 805 376

100. életévüket betöltötték köszöntése	3	150 000
Szépkorú személyek köszöntése	17	323 000
Kríziskályha	0	0

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A kötelező feladatok táblában szereplő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (RGYVK) részesülők száma évről évre csökkenést mutat, *ezen tendencia 2024 évre megszakadt*. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek kb. 59%-a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, ez az arány az elmúlt évekhez hasonlóan fokozatosan nő. 2022. évben a csökkenés még drasztikusabb november 1-én 193 gyermek részesül a támogatásban és 155 gyermek hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű. Tehát a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek 80 %-a hátrányos helyzetű *(2024-ban 72 %,). A hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek 86 %-a elégtelen lakókörnyezetben, zsúfolt, igénytelen, erkölcsileg nem megfelelő körülmények között él.*

A családokat továbbra is helyi támogatásokkal próbálja önkormányzatunk segíteni, úgymint beiskolázási támogatással, térítési díjkedvezménnyel, a kiskorúak élelmiszer és tisztasági csomagjával, a Bursa Hungarica ösztöndíj támogatással. A beiskolázási támogatás és a térítési díjkedvezmény vonatkozásában a döntéshozó 2022-ben javított a jogosultsági feltételeken és a támogatás összegén, ennek hatására beiskolázási támogatásban 140 családot, térítési díjkedvezményben 83 gyermeket támogattunk. *A képviselő-testület minden évben a társadalmi, gazdasági változásoknak megfelelően módosítja a szociális, gyermekvédelmi támogatásokkal, ellátásokkal foglalkozó rendeleteit, annak érdekében, hogy a lakosságot minél szélesebb körben tudja támogatni.*

A közgyógyellátásból kikerülő lakosaink számára nyújtja az önkormányzat a települési gyógyszer-támogatást, míg az ápolási díj helyett – az ápolásra szoruló számára – gondozási szükséglethez kapcsolódó támogatást állapít meg. 2020. március 1-től elsősorban az idős korosztály (65 év fölöttiek) részére, valamint a tartós betegségekkel küzdő lakosok számára – a kötelező közszolgáltatások közül – hulladékszállítási díjkedvezményt állapít meg az önkormányzat.

A passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök a kieső jövedelem pótlására szolgálnak, ilyen támogatások az álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás).

Álláskeresői ellátásban a nyilvántartott álláskeresők 24-31 %-a részesül, majd ezen szám a világjárvány ideje alatt emelkedett, *2023 évre elérte a 37,25 %-ot*. Álláskeresői ellátásra a frissen munkanélkülivé vált és a nyugdíj előtti nyilvántartott álláskeresők jogosultak. A nyugdíj előtti álláskeresői segély azok részére állapítható meg, akiknek már legfeljebb 5 évük van hátra az öregségi nyugdíjra való jogosultságuk időpontjának eléréséig, és az egyéb feltételeknek is megfelelnek.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	773	4,83%	193	24,97%
2017	777	4,86%	217	27,93%
2018	728	4,57%	205	28,16%
2019	676	4,26%	210	31,07%
2020	983	6,24%	320	32,55%
2021	824	5,31%	280	33,98%
2022	801	5,43%	285	35,58%
2023	765	5,08%	285	37,25%
2024	n.a		n.a	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

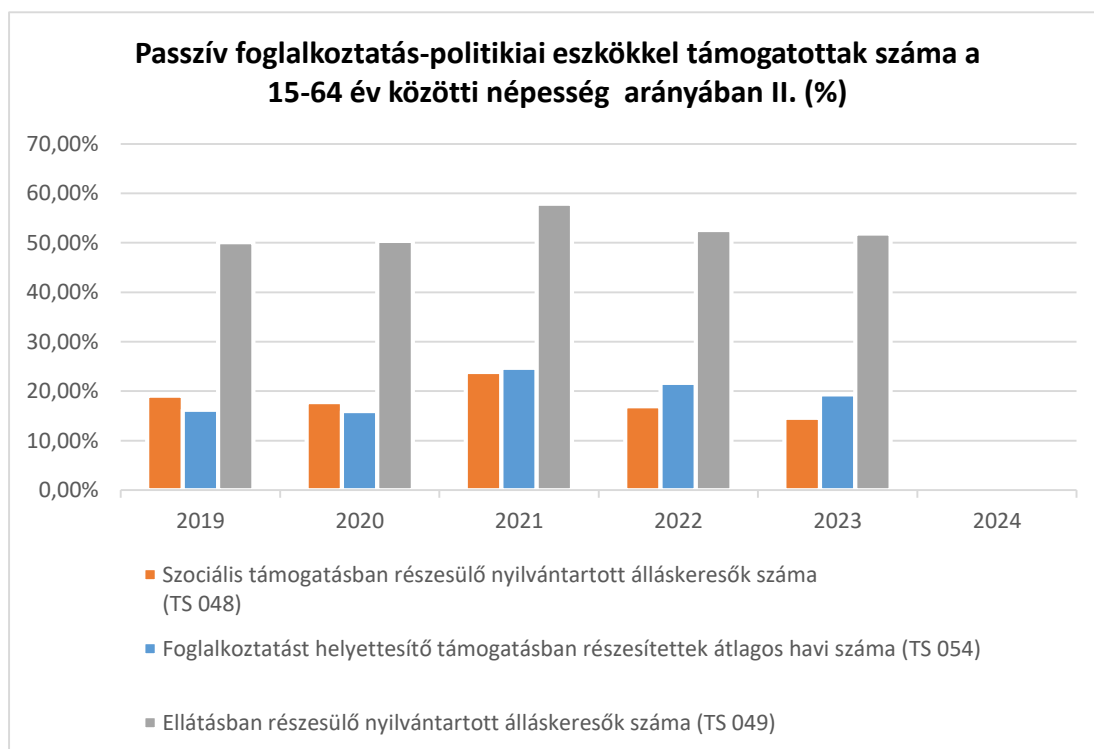
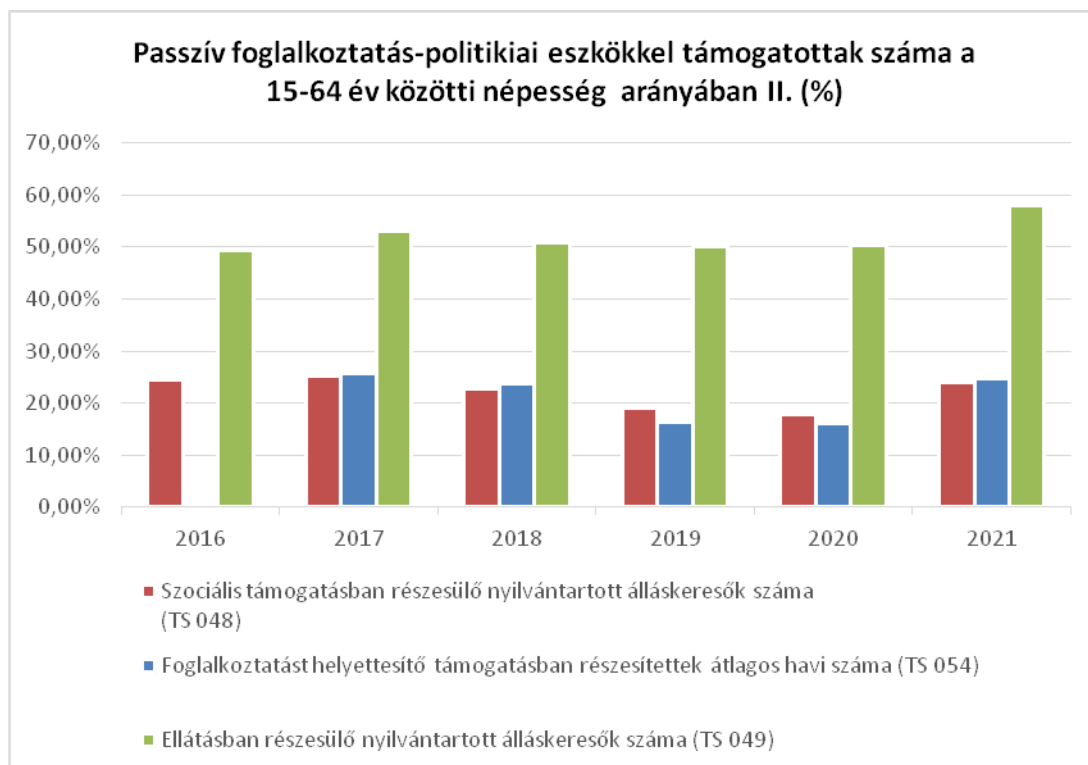
Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban a munkavégzésre valamilyen okból nem alkalmas, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban a munkavégzésre alkalmas álláskeresők részesülhetnek szociális alapon, jövedelem és vagyon vizsgálat után, ha az álláskeresési járadékot kimerítették. A nyilvántartott álláskeresők álláskeresési járadékban, maximum 90 napig részesülhetnek

A következő táblázat megmutatja, hogy a nyilvántartott álláskeresők kb. fele, 2021-ben már az 57,89%-a biztosan részesült legalább egy napot valamilyen támogatásban, **2023-ra az ellátásban részesülők száma kis mértékben csökkent.**

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	189	24,45%	n.a.	-	382	49,42%
2017	195	25,10%	201	25,81%	412	53,02%
2018	165	22,66%	172	23,59%	370	50,82%

2019	129	19,08%	110	16,21%	339	50,15%
2020	175	17,80%	157	15,98%	495	50,36%
2021	197	23,91%	204	24,74%	477	57,89%
2022	136	16,98%	174	21,69%	421	52,56%
2023	112	14,64%	148	19,33%	397	51,90%
2024	n.a		n.a		n.a	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	24
2018	24
2019	17
2020	21
2021	22
2022	20
2023	18
2024	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma a világjárványt követő időszakban rohamosan csökken.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	
Év	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	171,77
2019	109,57
2020	157,13
2021	203,84
2022	173,75
2023	147,87
2024	n.a.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Hajdúszoboszló lakásállománya a 2016 és 2021 év közötti időszakban 153 db-al nőtt, az évente épített lakások száma megduplázódott. Az adatokból egyértelműen látszik, hogy az állami támogatásoknak köszönhetően, a világiárvány ellenére a 2020. és 2021. évben épült az elmúlt időszakban a legtöbb lakás. *A lakásállomány 2023-ra elérte a 11 935 db-ot, az épített lakások száma pedig a 79 db-ot (2022 évhez képest több mint duplájára emelkedett).*

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	11484	30	2,61	50,40	98,53	99,86
2017	11501	54	4,70	50,17	98,64	99,93
2018	11497	23	2,00	50,03	99,16	100,00
2019	11513	51	4,43	49,75	99,21	100,00
2020	11595	98	8,45	49,52	98,58	100,00
2021	11637	63	5,41	49,39	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok						
3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomán y (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2019	11513	51	4,43	49,75	99,21	100,00
2020	11595	98	8,45	49,52	98,58	100,00
2021	11637	63	5,41	49,39	98,32	100,00
2022	11876	34	2,86	42,03	95,30	97,12
2023	11935	79	6,62	41,96	97,44	99,51
2024	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok						

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	11 484	n.a.	118	0	111	0	n.a.
2017	11 501	n.a.	118	0	111	0	n.a.
2018	11 497	n.a.	113	n.a.	107	n.a.	n.a.
2019	11 513	n.a.	113	n.a.	106	n.a.	n.a.
2020	11 595	n.a.	111	n.a.	105	n.a.	n.a.
2021	11 637	n.a.	108	n.a.	101	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Hajdúszoboszló város Önkormányzata a lakásállomány feltérképezése, valamint a jövőre vonatkozó feladatok meghatározása céljából 2015-ben átfogó lakáskonceptiót fogadott el, valamint újraszabályozta az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről szóló rendeletét. **Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának Képviselő-Testülete 2024. október 17. napján fogadta el az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletére valamint az elidegenítésükre vonatkozó szabályokról szóló 29/2024 (X.17.) sz. rendeletet.**

A lakásállományról megállapítható, hogy eléggé leamortizálódott, a lakhatásra alkalmasoknál is hiányzik a hőszigetelés, elengedhetetlen az energetikai korszerűsítés, nyílászárók cseréje, a fűtés korszerűsítése.

A lakáskonceptió felülvizsgálata során az önkormányzati bérlakások száma csökkent, illetve az önkormányzat néhány szociális bérlakást szakemberlakássá minősített át. **A rendelet alkotás eredményeképpen a bérlakások kategóriáinak elnevezése változott.**

A város **2024-ben 78 db bérlakással rendelkezik, ebből 68 db szociális bérlakás, 5 db. költségelvű lakás 5 db piaci alapon bérbeadható lakás.** A Hajdúszoboszló Nonprofit Zrt. kezeli lakásokat.

A bérlakások komfort fokozata	
félkomfortos	23
komfort nélküli	16
komfortos	51
összkomfortos	15
szükséglakás	0
Összesen:	105

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A bérlakások komfort fokozata 2024	
félkomfortos	10
komfort nélküli	11
komfortos	54
összkomfortos	17
szükséglakás	0
Összesen:	78

Forrás: Helyi adatgyűjtés

b) szociális lakhatás

Hajdúszoboszló város Önkormányzata 2022. évben 96 db, **2024-ben a fenn említett rendelet mellékletében felsoroltak alapján 68 db** szociális bérlakással rendelkezik.

A képviselő-testület jelöli ki azokat a lakásokat, amelyek szociális feltételek mellett bérbeadásra meghirdethetőek. Ugyanez vonatkozik a **szakember-lakások költségvetési lakások** pályáztatására is.

A képviselő-testület által átruházott hatáskörében a szakbizottság a rendelkezésre álló üres lakásra bérlőt jelölhet ki, ha a lakásra olyan szociálisan rászorult nyújtott be kérelmet, akinek háztartásában fogyatékos családtag van, vagy legalább hat gyermek eltartásáról gondoskodik, vagy Családsegítő Gyermekjóléti Szolgálat, a Járási Hivatal Gyámhivatala megállapítja a gyermekek veszélyeztetettségét.

Várólista ugyan nincs, de ha a lakáspályázó a Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt-hez kérelmet nyújt be, akkor azt nyilvántartásba veszik.

Sajnos a szociális bérlakásban élők jelentős részének nincs állandó munkája, jövedelme, így nem tudják fizetni a lakbért és a hozzá kapcsolódó díjakat (víz-, hulladékszállítási, fűtési díjak). A fizetési felszólításokra részletfizetést kérnek, de azt sem sikerül sok esetben teljesíteniük. A bérlők sok esetben tisztában vannak vele, hogy nem, vagy csak nagyon nehezen lehet a bérlemény elhagyására kényszeríteni őket.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Ilyen ingatlannal nem rendelkezünk.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési lakhatási támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	921	n.a.
2017	747	74
2018	583	79
2019	495	48
2020	500	708
2021	415	822
2022	490	655
2023	481	654
2024	461	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat alapján szembevetendő, hogy a települési lakhatási támogatásban részesülő háztartások száma folyamatosan csökken. Ennek oka, hogy a jogosultsági feltételeknek (jövedelmi viszonyok, vagyoni helyzet) egyre kevesebben feleltek meg - a bérek, nyugdíjak évenkénti emelkedése miatt-, illetve a korábban támogatásban részesülők, a jogosultság lejártakor nem nyújtottak be újabb kérelmet az ismételt megállapítás érdekében.

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata a problémát felismerve 2022. márciusában felülvizsgálta a rendeleteit és javított a jogosultsági feltételeken, valamint a lakosságot több alkalommal a helyben szokásos módon tájékoztatta az igénybe vehető támogatásokról. Ezen intézkedések eredményeképpen 2022. évben 490 háztartás részesül települési lakhatási támogatásban. ***A rendeletek felülvizsgálata 2023, 2024, 2025 évben is megtörtént.***

A települési lakhatási támogatás és rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogán az ügyfelek védendő fogyasztói státuszba kerülhetnek, így részletfizetési és kikapcsolási kedvezményben részesülnek.

Az egyéb lakhatást segítő önkormányzati támogatásokban részesülők száma 2020-ban ugrásszerű növekedést mutat, ennek az az oka, hogy ezen időszaktól az arra rászorulókat hulladékszállítási díjkedvezményben részesítjük.

Lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó közüzemi díjtartozás, a lakás rendeltetésszerű használatához szükséges javítások, munkálatok elvégzéséhez és lakhatás biztonságos megőrzése érdekében a lakosság rendkívüli települési támogatásban részesülhet.

2015-től egyedi önálló lakóingatlanok energetikai rendszerének megújítására, működő képességének helyreállítására, korszerűsítésére energetikai támogatást nyújt az önkormányzat, amely 100-200 E Ft összegű egyszeri, vissza nem térítendő támogatás.

Általános tapasztalatunk, hogy annak ellenére, hogy rendeleteinket kihirdetjük, támogatásainkról helyben szokásos módon (Tv, hirdető, Városi Lap) igyekszünk tájékoztatni a lakosságot, mégis a rászorulóknak nagy részéhez nem jut el az információ és nem tudunk nekik segítséget nyújtani. Ezért mindenképpen szükséges a lehetőségek rendszeres hirdetése, valamint felhívni a lakosság figyelmét, hogy amennyiben olyan rászorulókról tud akinek segítségre van szüksége azt jelezze a megfelelő intézmény felé, vagy embertársának adjon információt arról, hogy hová fordulhat.

f) eladósodottság

Eladósodottságra vonatkozó adatok csak a szociális lakbér-hátralékosok esetében állnak rendelkezésünkre. A Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt nyilvántartása szerint 2022-ben 28 bérlő halmozott fel tartozást, 13 család 0-100 000.-Ft közötti, 10 fő 100 001.-Ft- 1 000 000 Ft, 5 fő 1 000 000 Ft feletti összegű tartozással rendelkezik. ***2024-ben 16 bérlő halmozott fel tartozást, 12 család 0-100 000.-Ft közötti, 2 fő 100 001.-Ft- 1 000 000 Ft, 2 fő 1 000 000 Ft feletti összegű adóssággal rendelkezik.***

A közüzemi szolgáltatók nem adnak tájékoztatást az adósságállományról, a felhalmozott tartozásokról a polgármesteri hivatal akkor szerez tudomást, amikor az ügyfél felkeresi segítségkérés céljából. A hivatal szakirodáján a védendő fogyasztói státuszhoz szükséges igazolást az arra jogosultak szinte kivétel nélkül igénylik.

Városunkban a lakosság pénzintézetek felé történő eladósodottsága növekvő tendenciát mutat, több család is lakhatási nehézségekbe ütközik lakás vagy egyéb hitele miatt. A végrehajtónak bejelentési kötelezettsége van a hivatal felé a végrehajtásra kerülő ingatlanokról. 2017-ben 38 db, 2018-ban 22 db, 2019-ben 134 db, 2020-ban 177 db., 2021-

ben 208 db, **2022-ben 142 db, 2023-ben 119 db, 2024-ben 110 db** ilyen jellegű végrehajtás történt. Ezen adatok alapján megállapítható, hogy az eladósodottság aránya drasztikusan **2022-ig növekedett, majd csökkenni kezdett.**

A végrehajtást megelőző állapot az Eszközkezelő programban való részvétel, amely esetben ugyan az ingatlan tulajdonjogát elvesztik, de havi rendszeres összegű lakbér fizetése mellett maradhat a család az ingatlanában. A hivatal és a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálatában tudja ezeket a családokat segíteni, hogy tájékoztatást nyújtanak az eszközkezelő programba való bekerülés lehetőségeiről, s ennek ügyintézésében – szükség esetén – közreműködnek.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

2017-től központi szabályozás alapján a kertségekben lévő külterületeket „ki lehet vonni művelés alól”, ezáltal meghatározott feltételekkel beépíthetővé válnak (lakóház is építhető a területre). E rendelkezést előzte meg a képviselő-testületnek a 3.4. b) bekezdésben taglalt helyi rendelete, mely támogatást biztosít azon fiatalok számára, akik lakhatásukat ilyen formában próbálják megoldani. A belterületi lakóingatlanok négyzetméter árai magasan meghaladják az országos, vármegyei átlagot.

A nem lakóövezeti és külterületen elhelyezkedő ingatlanok 90%-a villamos árammal ellátott, míg földgázszolgáltatással a Szováti útfélen lévő (gyümölcs elnevezésű) dűlők közül az első kettő (Alma és Pityeri) rendelkezik.

Tömegközlekedés – 1000 m-en belül – elérhető a kertségekből (köztemetőnél, nagyhegyesi buszjárat, vasútállomásnál). Új buszjárat a Hétvezér telepen a 2/A jelű, mely naponta háromszor közlekedik, és körjáratban a végállomástól az iskolák érintésével a buszvégállomásig közlekedik.

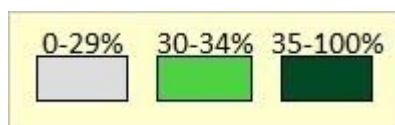
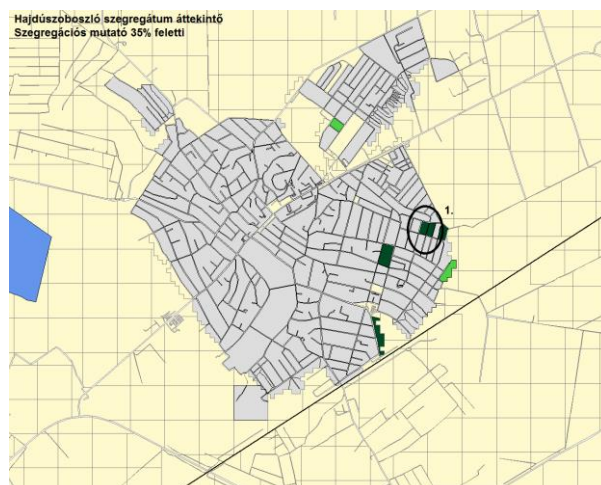
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A Központi Statisztikai Hivatal lehatárolta a településünkön található szegregátumokat, mely tevékenység a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. A szegregációs mutató a 2011-es népszámlálási adatokból állítható elő.

A kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15–59 év) belül eléri, illetve meghaladja – 2000 főnél népesebb települések vonatkozásában – a 35%-os határértéket. Azok a területek pedig, ahol a szegregációs mutató 30–34%, szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak.

Az alábbi térkép jelzi, hogy településünkön belül mely területek felelnek meg a szegregátum és a szegregációval veszélyeztetett terület kritériumának:

Jelmagyarázat: Világoszöld – szegregációs mutató: 30-34%
Sötétzöld – szegregációs mutató: 35–100%

A térkép olyan területeket is megjelenít, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de alacsony népességszámuk, vagy intézeti háztartásban élők (pl.: kollégium, idősok otthona, hajléktalanszálló) miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

A térképen a KSH bekarikázással jelölte azt a területet, amelyen a magánháztartásokban élők száma meghaladja az 50 főt, és a szegregációs mutató alapján szegregátumnak tekinthető. Ez a Szedres, Bor J., Alkotás és Szabadság utcák által határolt terület. Az alábbi térkép is jelzi ezt a területet:

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a szegregátum lakónépessége 84 fő.

A városi összes adatokat a szegregátumban élők adataival összehasonlítva az alábbiakat állapíthatjuk meg:

A lakónépességen belül a 0-14 évesek és a 60 év felettiak nagyobb arányban vannak jelen a szegregátumban.

A szegregátumban háromszor annyi az alacsony iskolai végzettséggel (legfeljebb általános iskolai végzettséggel) rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, mint városi szinten.

A 25 éves és idősebb népességen belül a felsőfokú végzettségűek aránya városi szinten (16,6%) tízszerese a szegregátumban élő felsőfokú végzettségűek arányához (1,6%) képest.

Alacsony komfort fokozatú a város lakásállományának 6,6%-a, míg a szegregátum lakásainak 20,6%-a.

A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül a város lakásállományának 5,8%-a, míg a szegregátum lakásainak 21,2%-a.

Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül a szegregátumban (21,2%) a városi értéknek (7,8%) majdnem a háromszorosát éri el.

A munkanélküliek aránya a szegregátumban (14,8%) kevéssel haladja meg a városi értéket (13,8%). Különbség abból adódik, hogy a szegregátumban élő munkanélküliek valamennyien tartós munkanélküliek, míg városi szinten a munkanélkülieknek nagyjából a fele tekinthető tartós munkanélkülinek.

Hajdúszoboszló – Szegregátum adatai

A szegregációs mutató értéke az érintett területen 30% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt

Mutató megnevezése	Hajdú- szoboszló összesen*	1. szegregátum (Szedres u. - Bor J. u. - Alkotás u. - Szabadság u.)
Lakónépesség száma	23 933	84
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,9	17,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62,0	54,8
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24,1	27,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	13,3	45,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	16,6	1,6
Lakásállomány (db)	11 047	34
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	6,6	20,6
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	38,5	52,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az	8,1	37,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	56,9	41,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,3	54,3
Állandó népesség száma (A mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem.)	23 844	
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	33,3	56,5

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	54,1	67,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	13,8	14,8
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	7,8	14,8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	5,8	21,2
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,8	21,2

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (4 fő) adatait is.

Forrás: 2011. évi népszámlálás

A szociális városrehabilitációs - szegregációs területet is felölelő akció területet célzó - programot a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása érdekében az „Összetartó lakosságért – Hajdúszoboszló” projekt keretében olyan szoft programok *kísérték* mint egészségügyi és sport vagy, foglalkoztathatóság elősegítését célzó programok. *A projekt 2021. július 1-én kezdődött és 2023. október 31-én zárult.*

A projektben Hajdúszoboszló Város Önkormányzata a főpályázó, a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális, Család és Gyermekjóléti Központ a konzorciumi partner. A támogató csoport tagjai az általuk aláírt együttműködési megállapodás keretében tapasztalataikkal hozzájárulnak a projekt keretében a szociális problémákkal küzdő társadalmi csoportok felzárkóztatásához. 2023. év nyarán sport és egészségnap, pályaaorientációs tanácsadás, egészségügyi program *került* megvalósításra hasonlóképpen, mint 2022. év nyarán. Ezeket a programokat az önkormányzat szervezte *és szervezi jövőre is*

A konzorciumi partner sikeresen megvalósította a szupervíziós képzést a szociális gondozók, családsegítők, iskolai-óvodai szociális segítők és a gyermekvédelmi dolgozók részére.

A projektben kulcsfontosságú szerepet kapott ennek keretében foglalkoztatott szociális munkás a szegregátumba tartozó érintettek önálló fejlesztési terveinek elkészítésében.

Elkészült a Községi Beavatkozási Terv, mely által betekintést nyerhettünk a helyi viszonyokba, a közösségfejlesztést és a projekt megvalósítását megalapozó helyi szaktudás feltárásába, a diagnózis alapú komplex fejlesztés programtervének elkészítésébe, valamint az akcióterület -specifikus megoldások kidolgozásába.

A pályázat célja, a leromlott városrészeinek és lakosságának a város fejlődő szövetébe való integrálása, a szociális problémákkal küzdő társadalmi csoportok felzárkóztatása. "A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok megvalósítása" során az alábbi programelemek szükséges megvalósítani:

Központi programelemeink:

Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából:

- a) Sport és Egészségnap
- b) Folyamatos szociális munka megteremtése
 - Szociális munkás alkalmazása
 - Csoport szupervízió
- c) Törekvés a foglalkoztatás elősegítésére
 - Kertművelési programsorozat
 - Pályaaorientációs tanácsadás

- d) Törekvés az egészség fejlesztésére
 - Egészségügyi program
 - Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása

A szoft projekttel párhuzamosan haladt a „Leromlott városi területek rehabilitációja Hajdúszoboszló” elnevezésű projekt, melynek megvalósítás időszaka: 2022.01.03-2023.11.30. volt. Ennek keretében felújításra került a Papp István u. 2. E-F szám alatti ingatlan, a Libagát utca csapadékvíz elvezetés kiépítés, illetve a Tokay utca III. szakaszának útépitése valósult meg. Az ingatlan megközelíthetőségére szolgál a Tokay utca. A Tokay utca a déli peremterület része, ahol hátrányos helyzetű személyek élnek. A Libagát utca csapadékvíz elvezetés kiépítésére azért volt szükség, mert a Tokay utcán felújított út csapadék befogadója, valamint a Libagát utca csapadékvíz befogadója megegyezik. A Papp István utca megközelíthetősége szempontjából a Tokay utcának és a Libagát utca fejlesztésének is nagy szerepe volt.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Lásd: Az előző a) pontban leírtakat.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Lásd: Az előző a) pontban leírtakat.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. tv. 5 §-a szerint a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról, a fogorvosi alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról, a védőnői ellátásról, és az iskola-egészségügyi ellátásról.

Hajdúszoboszlón 9 körzetben 9 háziorvos, 4 körzetben 4 házi gyermekorvos, és 3 körzetben 3 fogorvos látja el az egészségügyi alapszolgáltatásokat. Iskola-egészségügyi ellátás keretein belül 2 körzetben 2 iskolaorvos, valamint 3 körzetben 2 iskolafogorvos és 1 gyermekfogorvos látja el a gyermekeket. Egy háziorvos 2332 fő, egy fogorvos 6722 fő, egy gyermekorvos 824 fő lakost lát el.

A városban működik még egy területi ellátási kötelezettség nélküli háziorvosi szolgálat, mely magánorvosi, üzemorvosi, gyermekgyógyászati, laborvizsgálati és sportorvosi ellátást is biztosít a Privát praxis orvosi rendelőiben.

2021. július 1. napjától pilot programkeretében az Országos Mentőszolgálat **gondoskodott** az ügyeleti ellátásról. **2023. február 1. napjától a kísérleti jelleg lezárulta után továbbra is az Országos Mentőszolgálat biztosítja az ellátást.**

A védőnői szolgálat 2022 márciusától Járóbeteg –Ellátó Centrum részeként működött, a védőnők egészségügyi szolgálati jogviszonyban dolgoztak. **A védőnők 2023 év júniusától a Debreceni Egyetem alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet dolgozóiként végzik a munkájukat.**

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	9	4	6	n.a.	n.a.
2017	0	9	4	6	488	135,17
2018	0	9	4	6	545	98,51
2019	0	9	4	6	523	69,32
2020	0	9	4	6	479	70,96
2021	0	9	4	6	393	76,73

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2019	0	9	4	6	523	69,32
2020	0	9	4	6	479	70,96
2021	0	9	4	6	393	76,73
2022	0	9	4	6	293	62,95
2023	0	9	4	6	479	51,65
2024	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Szakellátás:

Hajdúszoboszló város Önkormányzata fenntartja és működteti (NEAK finanszírozással együtt) a Járóbeteg-Ellátó Centrumot (JEC). Az intézmény a négy település lakosainak és a Hajdúszoboszlón üdülő vendégeknek a gyógyító szakellátását végzi, **2024-ben heti 469 szakorvosi órában, heti 135 nem szakorvosi (fizioterápia és gyógytorna) óra keretében.** Járóbeteg gyógyító gondozás (bőr- és nemibeteg-gondozó, tüdőbeteg-gondozó) is működik a városban.

Gyógyító ellátáshoz kapcsolódó szakmák/ellátások:

- sportorvosi ellátás (1000 fő leigazolt sportoló esetén kötelező ellátás)

- 6 gyógyszerértékesítő működik a városban: a gyógyszerértékesítési ügyeletet éjjel és hétvégén készenléttel látja el az ügyeletes gyógyszerértékesítő városunkban. 24 órás ügyeletes gyógyszerértékesítő 20 km-es körzetben, Debrecenben található.
- házi szakápolási hálózat
- az idősek házi ápolása, házi segítségnyújtás, veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetése
- mentőszolgálat

Az egészségügyi ellátó rendszerünk könnyen megközelíthető, a város központjában található, minden ellátás egy helyen, a Szilfákajla 1-3. szám alatti intézményben vehető igénybe. Az intézmény 2012-ben történő teljes felújítása után XXI. századi környezet fogadja a betegeket. *A főépület akadálymentes, a „Tüdőgondozó” épülete azonban még felújítás előtt áll.* A JEC-ben minőségbiztosítási rendszert vezettek be, ami elősegíti a színvonalas, betegközpontú és transzparens egészségügyi ellátást. A tervezhető betegellátás keretében előjegyzési és behívó rendszer működik a központi információs szolgálat segítségével.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, védőnői szolgálat segítségével.

A gyermekek fogászati, életkor szerinti állapotfelmérő szűrését az iskola-egészségügyi feladatok keretében végzik a gyermekorvosok, iskolaorvosok, iskola fogászok és a gyermekfogász az oktatási intézmények közreműködésével.

A NÉBIH helyi kirendeltsége az elmúlt években rendszeresen végzett felméréseket a lakosság állapotára vonatkozóan, valamint aktívan együttműködött a prevenció tevékenységeiben is.

2013-tól a város lakosai számára már nem kötelező a tüdőszűrésen való részvétel, de a háziorvosok évente egy alkalommal végeztethetnek a meghatározott korcsoportokhoz tartozó lakosok körében ilyen jellegű szűrővizsgálatot.

A Járóbeteg-Ellátó Centrum és a városi civil szervezetek (Mályvavirág) több városi egészségügyi rendezvényen végeznek szűrővizsgálatokat (vérnyomás-, vércukorszint-, koleszterinszint-mérés, testtömeg index meghatározás), nyújtanak életmód-vezetési tanácsadást, tartanak dietetikus előadást és tanácsadást a lakosság körében.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fizikai rehabilitációs ellátás, azon belül különösen a mozgásszervi ellátás jelen van településünkön, hisz a gyógyvize által méltán elismert városunk önmagában is egy rehabilitációs központ. Így városunk lakossága – más települések lakosaihoz képest – a mozgásszervi ellátás területén kedvező helyzetet élvez.

A Játóbeteg –Ellátó Centrumban heti **92 nem szakorvosi** óraszámban fizioterápia és gyógytorna biztosított.

A Hungarospa Gyógyfürdő Zrt. a hajdúszoboszlói lakosok részére kedvezményes díjú belépőket kínál, a lakosság nagy meglepedésére.

A kellemes, nyugodt, élhető környezet jótékony hatással bír a mentális rehabilitációra is. A Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Hajdúszoboszlói Tagintézményének szakemberei fejlesztő foglalkozásokat (SNI) végeznek a Bányász u. 37. szám alatt, illetve az oktatási, nevelési intézményekben.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Közétkeztetés a bölcsődében, az iskolákban, az óvodákban, valamint az időskorú, csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen személyek részére biztosított étkeztetés, melyet az önkormányzat intézményeinek 6 főzőkonyhájával biztosítja, melyek az oktatási intézmények területén találhatóak. Az óvodások ellátása központi főzőkonyháról kiszállítással kerül biztosításra. Az életkori tápanyagszükségletnek megfelelő összetételű menüsorról az ételmezésvezetők gondoskodnak, a konyhák működését a kormány szakigazgatás-szervei ellenőrzik. 37/2014 (IV.30.) EMMI rendelet alapján.

Az idősek – az időskori betegségekből adódóan – diabetikus és epekímélő ételek közül is választhatnak, vásárolt ételmezéssel.

Szociális étkeztetés keretében 616 fő, 121 975 ebéd került kiosztásra 2017-ben. **2023-ban 618 fő, 142 378 adag, 2024-ben 537 fő 127 564 adag ételben részesült.** Az ellátotti létszám 2023-ig növekedett. Emelkedik azoknak a száma, akik jövedelem nélküliek vagy minimális jövedelemmel rendelkeznek, s ezért térítésmentesen jutnak a napi főétkezéshez.

Törvényi kötelezettségünknek eleget téve a gyermekétkeztetésen belül bevezettük és folyamatosan biztosítjuk a diétás, speciális étkeztetési igényű (étel-érzékeny, cukorbeteg) gyermekek ellátását, jelenleg vásárolt szolgáltatásként.

Kevés gyermek veszi igénybe ezt a szolgáltatást, melynek oka elsősorban nem a magasabb térítési díj megfizetése – ugyanis a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő vagy szociálisan rászorult, illetve tartósan beteg gyermekek esetén 50-100%-os kedvezményre van lehetőség –, hanem a speciális ételek íze, állaga. A szakemberek folyamatosan keresik annak a lehetőségét, hogy hogyan lehetne az étel minőségén javítani. Hosszú távú megoldást az jelentené, ha az allergiás, ételérzékeny gyermekek számára az étel helyben, saját konyhán készülne.

A speciális étkeztetést igénybe vevők száma 2021.

1. Hajdúszoboszlói Egyesített Óvoda: 6 fő
2. Alapfokú oktatási intézmények: 1 fő

A speciális étkeztetést igénybe vevők száma 2024.

- 1. Hajdúszoboszlói Egyesített Óvoda: 4 fő**
- 2. Alapfokú oktatási intézmények: 5 fő**

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét.

A Városi Sportház – az iskolai tanórák és rendezvények mellett – helyet ad különféle edzéseknek, illetve sportesemények színtere is. A Hungarospa Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő és Egészségturisztikai Zrt. által működtetett salakos teniszpályákon és a műfüves sportsátorban a tenisz mellett lehetőséget kap a labdarúgás, a kézilabda és a lótenisz is. A repülőtéren az Aero Klub Sportegyesület szakosztályainak tagjai sportolhatnak. A Városi Sporttelep a labdarúgás fő színtere. Az MLSZ pályaépítési programja keretében épült 111×72 négyzetméteres műfüves labdarúgó pályát versenysportban, szabadidős sportban és iskolai testnevelésben résztvevők is használhatják.

Városunk legnagyobb egyesülete, a Hajdúszoboszlói Sportegyesület által fenntartott előfüves pálya, valamint egy rekortán pálya is lehetőséget kínál számtalan sport művelésére. A rekortán pálya körül kialakított futópálya, a teqball asztal, valamint a

sakkozni vágyók részére is teret adó szabadidőpark, számtalan sportolási lehetőséget biztosít a gyerekek részére.

Legnépszerűbb sport a labdarúgás, ahova 200 gyermek jár heti kétszer-háromszor szakképzett edző által koordinált edzésre. A HSE saját kisbusza segíti a versenyzésre járó gyermekeket, hogy eljussanak a más településeken megrendezésre kerülő sporteseményekre, ugyanez az együttműködés vonatkozik a város valamennyi általános iskolájára is. A Hajdúszoboszlói Sportegyesület az NB III labdarúgó csapata mellett, a legfőbb szempontot az utánpótlás nevelésre helyezi, így az iskolaidő letelte után, mind a HSE kiszolgáló épülete, mind az általa biztosított 12 szakosztály, kiváló lehetőség a fiatal generáció sportolási lehetőségének, mindezt szakemberek bevonásával. Nyáron 10 hetes napközis sporttábor lehetőséget nyújt minél több szakág kipróbálására, a sport megszerettetésére.

A köznevelési intézmények tornatermei, sportudvarai megfelelően szolgálják a testnevelés és szabadidősport ügyét (edzések, kiegészítő foglalkozások).

A diáksport programokat a Magyar Diáksport Szövetség általános versenykiírásában meghatározottak szerint a tankerület rendezi. Hajdúszoboszló Város Önkormányzata egyes tankerületi versenyekhez biztosítja a helyszínt.

Az iskolai úszásoktatás „minden diák tanuljon meg úszni” gondolat jegyében 2002-ben kezdődött. Nyugodtan kijelenthető, hogy ez a hajdúszoboszlói iskolai sport sikertörténete. Minden 2. osztályos tanuló úszószakedző közreműködésével, heti rendszerességgel tanítási órák keretében úszásoktatáson vesz részt. A közös munkában résztvevő szakedző, testnevelő tanárok, kísérő pedagógusok kiemelkedően jó szakmai kapcsolatot alakítottak ki. Az intézmények pedagógiai programjától függően a testnevelés órák keretében történő úszás a felsőbb évfolyamokon folytatódik.

Jelenleg a tankerület és az önkormányzat is alkalmaz egy-egy úszószakedzőt. A Hungarospa Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő és Egészségturisztikai Zrt. biztosítja a tanmedencét, a tankerület fedezi a tanulók szállításának költségeit. Az együttműködés eredményeképpen az úszásoktatás továbbra is eredményes.

Városunkban közelítőleg 31 sportegyesület 19 sportágban várja az érdeklődőket.

Jelentős városi sportprogramjaink:

- Ünnepi kispályás labdarúgó tornák
- Bocskai emlékfutás
- Világ Gyalogló Nap
- Aqua Futás
- Európai Mobilitási Hét / Autómentes Nap
- Ovimaraton,

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatásokat (házi segítségnyújtás, étkeztetés, idősek nappali ellátása, támogató szolgálat) a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ biztosítja az állampolgárok számára. A pszichiátriai betegek nappali ellátását pedig az önkormányzattal kötött szerződés keretében egy civil szervezet nyújtja.

Személyes gondoskodást nyújtó szakellátást önkormányzatunk nem biztosít, civil szervezetek, egyházi intézmények és vállalkozások működnek közre ezen a szolgáltatási területen. A Református Egyházközség által fenntartott Anna Idősek Otthona térségi hatókörű intézmény, 42 férőhelye azonban a megmutatkozó igényektől jelentős mértékben elmarad. A Szent Lukács Görögkatolikus Idősek Otthona mintegy 240 fő ellátását biztosítja, 190 férőhelyen időskorúak, ezen belül súlyos demensek (56 fő), valamint 50

férőhelyen pszichiátriai betegek ápolása, szakosított ellátása történik. A két bentlakásos intézmény kihasználtsága évek óta 100% körüli. Városunkban **3 2** civil fenntartású bentlakásos idősotthon működik, ezáltal közel **80 60** férőhellyel bővül az ilyen jellegű szolgáltatásokhoz való hozzáférés. Az intézmények ellátási területe országos ellátási kötelezettséget biztosít. Az előző évekhez képest jelentősen megemelkedtek ezekben az intézményekben az ellátásért fizetendő térítési díjak (170-180 000 Ft/fő/hó; **220-250 000 Ft/fő/hó**). Az ekkora összegű térítési díj megfizetését nagyon sokan nem engedhetik meg maguknak, ezért folyamatosan emelkedik az otthon ellátandók száma. Ez óriási problémát jelent a lakosok számára, hiszen az állandó felügyeletet igénylő idős mellet valamely családtag(általában a nő) nem tud munkát vállalni. **2025. első félévében nyitja meg kapuit 99 férőhellyel rendelkező Római Katolikus fenntartású Idősek Otthona.**

A Társ Egyesület fenntartásában pszichiátriai betegek, fogyatékkal élő nappali ellátása működik, valamint támogatott lakhatást szolgáltatnak. A „GYOFI” Fogyatékkal Élők Nappali Intézményelet városunkban **Bátrak Háza** néven támogatott lakhatást biztosít az arra rászorulóknak.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (továbbiakban: KEF) évekig működött a városban, jelenlegi célunk ennek újraélesztése. **A „Hajdú-Bihar megyei KEF-ek működésének ösztönzése 2021.” elnevezésű sikeres pályázat segítségével a fórum újra szervezése 2024. június 19 napján megtörtént.**

Középiskolákban a bűnmegelőzés program működik, a rendőrség munkatársa rendszeresen tart előadásokat a témában interaktív formában.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális, Család- és Gyermejjóléti Központ szakemberei képzettek, az egyenlő bánásmódra vonatkozó szabályokat ismerik, munkájukat ennek megfelelően végzik, semmiféle negatív diszkriminációt nem alkalmaznak.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

A Népkehya városunkban 2021. augusztus 1. napjától működik, az ételadagszámra vonatkozóan adatokkal nem rendelkezünk. 2022-ben naponta átlagosan 220 fő vette igénybe a szolgáltatást. A szolgáltatást megkeresése megtörtént, azonban adatot ez idáig nem szolgáltatott.

3.7 Községi viszonyok, helyi közsélet bemutatása

a) községi élet szinterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019, 2022)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
9	igen	33 272	5
9	igen	27 627	4

Forrás: TelR, KSH Tstar

A községi élet szinterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek.

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve, a hasonló méretű vidéki magyar városokhoz viszonyítva Hajdúszoboszló helyzete kedvezőbb, ennek háttérében az idényszerűen jelentkező nagyobb kereslet is áll.

A Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár jelentős községformáló szerepet tölt be a város életében. 2015-ben uniós pályázati forrásból került sor – a Bocskai Többfunkciós Rendezvényközpont kialakítása mellett – a művelődési központ és könyvtár felújítására és bővítésére. Ez utóbbiban üzlethelyiségeket (könyvesbolt és kávézó) alakítottak ki.

A központ különböző kulturális lehetőségeket biztosít klubok (reiki klub, nyugdíjas klub, stb.), szakkörök formájában (pl. hímzés, rajz, művészeti csoportok, foltvarrás). Az épület alapterületének bővítésével (1371 m²) több szakköri terem (például tűzzománc, képzőművészeti, zene, textiles, próbaterem) kialakítására nyílt lehetőség.

A központ helyet biztosít a különböző egyesületek összejöveteleihez, találkozóihoz, ingyenesen vagy rendkívül kedvező áron (Vendéglátók Egyesülete, Méhészek Egyesülete, Gazdakör, vradás, lakógyűlések, pártgyűlések).

A város községi, kulturális és sport intézményrendszerét és szolgáltatásait a hajdúszoboszlói civil szerveződések tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti. A különböző civil szervezetek száma városunk méretéhez képest igen magasnak tekinthető.

A város programkínálata nemcsak a turisztikai idényben, hanem azon kívül is viszonylag magas. Rendezvények szervezésében a művelődési központ mellett nagy szerepet játszik a gyógyfürdő is. Jelentősek a szabadtéri rendezvények is.

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a helyi média szolgál, a „Hajdúszoboszló” városi lap ingyenesen eljut minden háztartásba havonta, a városi televízió pedig hetente több alkalommal sugározza adásait, adásidőn kívül pedig a képújságon keresztül informálja lakosainkat.

A helyi kötelező közzolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. A város polgárai számára ezek a szolgáltatások elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az egyes feladatok ellátása során az önkormányzat együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal, a nemzetiségi önkormányzatokkal és egyéb szervezetekkel.

Közművelődési adatok 2021-ben			
		2023	2024
A települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány), 2021 (db)	50 110	51 634	53 716
A települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egységek száma, 2021 (db)	17 031	32 549	30 442
A települési könyvtárak beiratkozott olvasóinak száma, 2021 (fő)	1258	1 232	1 918
A települési könyvtárak személyes (helybeni) használata, 2021 (db)	11 692	14 281	33 486
A települési könyvtárak távhasználata (telefon, fax, e-mail és OPAC, honlap), 2021 (db)	5266	11 534	18 425
Múzeumi kiállítások száma, 2021 (db)	16	0	0
Múzeumi látogatók száma, 2021 (db)	30 536	0	0
Rendszeres művelődési foglalkozások száma, 2021 (db)	564	600	1 400
Rendszeres művelődési formákban résztvevők száma, 2021 (fő)	415	7 300	9 600
Kulturális rendezvények száma, 2021 (db)	576	1 100	1 342
Kulturális rendezvényeken résztvevők száma, 2021 (fő)	119	110	140
	166	200	810
Alkotó művelődési közösségek száma, 2021 (db)	11	4	4
Alkotó művelődési közösségek tagjainak száma, 2021 (fő)	225	40	40
Ismeretterjesztő rendezvények száma, 2021 (db)	93	70	75
Ismeretterjesztő rendezvényeken résztvevők száma, 2021 (fő)	5682	4 860	6 200

Forrás: Helyi adatgyűjtés

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Nincs tudomásunk a városban történt etnikai konfliktusokról.

- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A különféle adományokat a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális, Család-és Gyermekjóléti Központ (HKSZK) fogadja és osztja szét a rászorulóknak között. Mind a magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben is jelen van a szolidaritás, mely jellemzően felajánlásokban, önkéntes munkában nyilvánul meg, az alábbiak szerint:

- Magyar Élelmiszerbank Egyesület – a HKSZK-val kötött szerződés alapján nem romlandó élelmiszer adományozása, valamint a helyi TESCO áruházban előző napról kimaradt pékáru, zöldség, gyümölcs adományozása
- Lakosság – használt ruhák, bútorok, műszaki cikkek, egyéb használati cikkek adományozása (Örömdoboz - Adományláda közösségi oldal)
- Helyi mezőgazdasági nagyvállalkozók – a saját maguk által termelt mezőgazdasági terményekből (burgonya, alma) adományozás
- Helyi Vöröskereszt – élelmiszer csomag osztása
- Helyi vendéglátó vállalkozások a Karácsonyi ünnepek alkalmával több száz adag ételt osztanak a rászorulóknak

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A városunkban 2019-ben megalakuló Német Nemzetiségi Önkormányzat legfontosabb küldetése a hagyományörzés és a történelmi ismeretterjesztés. A cél elérésének érdekében a magyarországi németek történelméről előadásokat, filmvetítéseket, kirándulásokat, táncházat szerveznek. 2021.novemberében a Német Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében felavatták a Málenkij robot emlékoszlopot, melyet az 1945-ben a Szovjetunióba kényszermunkára elhurcolt német származású áldozatok tiszteletére állítottak. **2024-ben Román és Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat alakult.**

- e) helyi lakossági önszerveződések.

Nincs tudomásunk ilyen szerveződésekről.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2019. évi, **majd a 2024. évi** önkormányzati választások után városunkban ismét megalakult a Hajdúszoboszlói Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

Az önkormányzat célja és feladata a Hajdúszoboszlón és környékén élő roma nemzetiség közösségi érdekeinek képviselése. Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának és a polgármesteri hivatal vezetőinek szakmai támogatásával a nemzetiségi önkormányzat elnöksége az önkormányzatuk törvényes és eredményes működésének alapjait megteremtette.

Az önkormányzat elnöksége rendszeres ügyfélszolgálatot alakított ki a **Szép Ernő** utcai irodájában, ahol fogadják a Hajdúszoboszlón élő roma és nem roma származású, hátrányos helyzetű embereket.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nyilvántartott álláskeresők között magas a 61 éven felüliek aránya.	Jelenleg nincs fejlesztési javaslat a beazonosított problémára.
A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott munkanélküliek aránya a nyilvántartott álláskeresőkhöz képest magas.	Új szakképesítés megszerzése a munkaerőpiac igényeinek megfelelően.
A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső nők aránya magasabb, mint 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső férfiak aránya. A kisgyermeket nevelő nők nem tudnak visszatérni a munkavilágába, mivel a nem tudják megoldani a gyermekeik napközbeni ellátását.	Munkahely és család összeegyeztetése, atipikus foglalkoztatási formák támogatásával. Valamint annak megvizsgálása, hogy a különböző munkahelyeken van-e lehetőség családi- és munkahelyi bölcsődék működtetésére.
Nincs ismeretünk a mélyszegénységben élők és álláskeresők digitális ismereteiről	A szociális alapellátásban kérdőívezés az információ megszerzésének érdekében.
A szociálisan rászoruló lakosság egy része nincsen tisztában azzal, hogy milyen ellátásokra, támogatásokra jogosult az önkormányzattól.	Helyi televízióban, városi lapban, hirdetőkönyvben, orvosi rendelőkben, interneten stb. az önkormányzat által adható támogatásokról, ellátásokról, szolgáltatásokról folyamatos, rendszeres tájékoztatás nyújtása.
A mélyszegénységben élők hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma következménye.	Több problématerületre (oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi terület) koncentráció, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok vezethetnek eredményre, lehetőleg pályázati források felhasználásával.
KEF működése jelenleg szünetel	KEF elnökségének újraválasztása, új célok kitűzése. Megfelelő működés biztosítása. <i>A KEF pályázati segítséggel 2024. június 19 napján újra megalakult, működése azonban bizonytalan. A megfelelő működés érdekében további intézkedésekre van szükség.</i>
Későn vagy egyáltalán nem értesül a hatóság, vagy egyéb szerv, intézmény a bajba jutott emberekről.	Mozgósító plakátok elhelyezése a város különböző pontjain melyben felhívjuk a lakosság figyelmét az egymás iránti odafigyelésre.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) szerint minden szegénység szenvedést okoz, de a gyermekek szegénysége elviselhetetlen. A gyermek különleges védelmet élvez, valamennyi emberi jog megilleti, de ezek érvényesítéséhez fizikai, és szellemi fejletlensége miatt különös biztosítékokat és gondozást igényel. Figyelembe kell venni a gyermek mindenek felett álló érdekét.

Magyarország Alaptörvényén és a Gyermekek Jogairól szóló Egyezményén alapuló a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (Gyvt) célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Hajdúszoboszlón a 2019 évben a gyermekek száma 4507 fő, mely az népesség 18,5%-a, a 0-2 évesek és 15-17 évesek száma szinte megegyezik, a 0-14 éves aránya a legmagasabb. A gyermekek körében a nők és férfiak aránya hasonló.

A 2022. évi adatok szerint a gyermekek száma 4 687 fő, az életkori megoszlás aránya közel azonos a 2019 évihez.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11 689	12 640	24 329	48,05%	51,95%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	665		665	2,73%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 648	1 530	3 178	6,77%	6,29%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	357	307	664	1,47%	1,26%
Forrás: TelR, KSH Tstar					

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11 714	12 626	24340	48,13%	51,87%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			727	2,99%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 725	1 559	3284	7,09%	6,41%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	346	330	676	1,42%	1,36%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

2020-ban 254, 2021-ben 212, 2022-ben 217, **2023-ban 215, 2024-ben 206 gyermek** született a városban. **A település elöregedése mellett a gyermekek számának 2023-ig emelkedése, majd némi csökkenése figyelhető meg az elmúlt öt évben.**

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A jogszabály értelmében a veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás, vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása.

A veszélyeztetett gyermekek száma valószínűleg azért csökkent, mert a jelzőrendszer elégtelenül működik, a jelzések csak akkor érkeznek amikor a gyerekeknek a szolgálat az alapellátásban már nem tud segíteni ilyenkor a jogszabály értelmében már védelembe kell venni őket.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	85	150
2017	105	109
2018	119	120
2019	96	104
2020	93	106
2021	90	93
2022	83	100
2023	77	105
2024	77	109

Forrás: TelR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés

Veszélyeztetettség okokként a szakemberek az alábbiakat jelölik meg, sok esetben egy-egy gyermek több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettség tényezők sok esetben halmozottan jelentkeznek.

- Anyagi, megélhetéssel összefüggő problémák: munkanélküliség, alacsony jövedelem, nem megfelelő pénzkezelés, lakhatást érintő problémák, magas albérleti díj, rezsiköltség.
- Gyermeknevelési problémák: magatartási gondok, kamaszkorú gyermekkel való nevelési nehézségek, iskolai hiányzás.
- Életviteli problémák: a kiskorút nevelő felnőttek felelőtlen, a gyermeket veszélyeztető magatartása, a felelőtlenségből adódó anyagi problémák, a szülők konfliktusos kapcsolata, illetve válása, gyermek érzelmi, értelmi elhanyagolása, lakókörnyezet elhanyagolása, személyes higiéné hiánya, a szülők alkohol problémái.
- Családi-kapcsolati konfliktus: párkapcsolati, gyermeknevelési, anyagi nehézségek, munkanélküliség stb.
- A gyermek mentális, pszichés állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának drasztikus emelkedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái – következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak.
- Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

A veszélyeztetett, védelembe vett gyermekek anyagi-szociális helyzete rendkívül rossz. Általában többgyermekes családokban élő gyermekekről van szó, akik kisméretű, gyakran komfort nélküli vagy félkomfortos albérletben élnek a város peremén (Csatornakert, Erdő dűlő). Sok esetben a szülőknek az állami-önkormányzati ellátásokon kívül más jövedelmük nincs. *Az utóbbi időszakban azonban megfigyelhető, hogy a veszélyeztetett kiskorúak nem minden esetben a fenn leírt jellemzőkkel bíró családokban élnek, hanem akár biztos egzisztenciával (gazdasági és értelmi tekintetben is) rendelkező szülők gyermekei is védelemre szorulnak.*

Védelembe vételt megelőzően, vagy elrendelés alatt is előfordulhat, hogy a gyermekek családi konfliktus szemtanúi, áldozatai, vagy akár okozói. Gyakoribb a szabálysértésbe vagy bűncselekménybe keveredés, fiatalkori alkohol-, drogfogyasztás, szélsőséges magatartás, prostitúció. A védelembe vétel elrendelésével nem mindig szüntethető meg a gyermek veszélyeztetettsége, mert a szülők vagy látszólagosan működnek együtt, vagy egyáltalán nem hajlandók a kötelezés ellenére sem az együttműködésre. A fokozatosság elvét betartva, a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében alapellátás, hatósági kötelezés (védelembe vétel), szükség esetén (kizárólag a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében) családból való kiemelés a gyermekvédelmi rendszer sorrendbeli pillérei.

A településünkön a helyettes szülői szolgáltatás működik, ezen kívül jelenleg nincs olyan alternatíva (családok átmeneti otthona, gyermekek átmeneti otthona krízis elhelyezés lehetősége stb.) mely segítené a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetését, lehetőséget adna a családnak arra, hogy mozgósítsa, felkutassa esetlegesen saját erőforrásait, mely motiválná a változást a gyermek biztonságos testi, lelki, értelmi és érzelmi fejlődésének érdekében. 2022. decemberében döntés született arról, hogy Hajdúszoboszló városának Önkormányzata támogatja egy 40 férőhelyes családok átmeneti otthonának kialakítását. Ezen ellátásnak a működése elengedhetetlen a városunkban annak érdekében, hogy a gyermekek családjaikkal maradhassanak, ne kerüljenek nevelőszülőkhöz vagy lakóotthonokba. A családok átmeneti otthonában a szülőknek és gyermekeiknek esélye nyílna arra, hogy megtanulják azt, hogy az életük minőségén a jövőben hogyan tudnak javítani.

2023. június 6. napján a Hajdúszoboszló, Ádám u. 29/A. sz. alatt található HKSZK Családok Átmeneti Otthona megkapta a működési engedélyét. Az intézmény jelenleg is „teltházzal” működik.

A jelenlegi tapasztalatok szerint a szakellátás rendszere alig tud helyet biztosítani – több esetben már azonnali elhelyezést igénylő esetekben is – a krízishelyzetbe került gyermekek számára. A szakellátás rendszere bedugult, több a rendszerbe került gyermek szakmai érvelés ellenére visszakerül a veszélyeztetést előidéző családba, olyan segítségnyújtási, szolgáltatási javaslatokkal, melyekkel az alapszolgáltatás nem rendelkezik. (családterápia, agressziókezelési tréning, szakpszichológusi szolgáltatás, konfliktuskezelési tréning,).

Több esetben nem feltétlenül szakmai konszenzuson alapuló döntések születnek, mert bár valamennyi szereplőnek ugyanaz a célja, de a helyzet megítélése akár településenként is eltérő lehet. A szakemberek, különböző szervek eltérő gyakorisággal vannak jelen a család életében, ezért a probléma súlyosságának a megítélése is eltérő lehet.

A védelembe vétel vagy azért történik meg, mert a szakemberek figyelemmel kísérik a gyermek életét (a szülők el tudják-e látni a gyermeket – ez gyakran a gyermek születésétől fogva megkezdődik), vagy nagyobb gyermekeknél az iskolai hiányzások, szabálysértések vagy bűncselekmények elkövetése miatt szükséges az intézkedés. Ritkán előfordul, hogy az anya várandósan nem keresi fel a védőnői szolgálatot, nem veszi igénybe a kötelező egészségügyi ellátást.

Az elmúlt években hasonló mértékű a védelembe vett esetek száma, viszont az esetek súlyosabbak, a problémák halmozottan jelentkeznek, így sokkal nagyobb összefogást igényelnek minden szereplőtől.

A helyzetet még nehezíti, hogy – tapasztalataink szerint – a gyermekek sok esetben eltitkolják a családon belüli problémákat (testi fenyítés, szenvedélybetegség, a gyermek érzelmi, értelmi elhanyagolása, stb.).

A fentiek miatt és a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. A jelzőrendszer tagjai:

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények és a szakképző intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek
- a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal,
- az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.
- a települési önkormányzat jegyzője,
- a büntetés-végrehajtási intézet,
- a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

Tapasztalatok szerint megállapítható, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszer működése nem éri el a célját. A tagok sok esetben nem, vagy csak későn kezdeményeznek jelzést a gyermekjóléti szolgálat felé, melynek oka nem ismert. Gyakran a szolgálat, már csak akkor szerez tudomást egy-egy problémáról, amikor annak már súlyos következményei vannak és megelőzhető lett volna.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. tv. 2024. szeptember 1-től a gyermekek érdekét sértő és a család elleni bűncselekmények című fejezetében új tényállás került megalkotásra, amely a gyermekek veszélyeztetettségével kapcsolatos veszélyeztető okra utaló körülmény jelzésére vonatkozó kötelezettség megszegését szankcionálja:

209/A. § Aki a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (4a)–(4c) bekezdésében meghatározott, a gyermekek veszélyeztetettségével kapcsolatos kiemelt veszélyeztető okra utaló körülménnyel összefüggő kötelezettségét megszegi, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A törvényi módosítás indokolása „hangsúlyozottan a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagok kötelezettségévé teszi a látókörükbe tartozó gyermekeket érintő, kiemelt veszélyeztető okra utaló körülményekről a hatóságok tájékoztatását. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a jelzési vagy együttműködési kötelezettség elmulasztásának következménye valamennyi gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagra tekintettel egységes.”

Az állampolgárok tekintetében elmondható, hogy egyáltalán nem élnek jelzéssel, valószínűleg nagy százalékban nem is tudnak ennek a lehetőségéről. A jelzőrendszer működésének fejlesztésével és az állampolgárok tájékoztatásával arra vonatkozóan, hogy lehetőségük van jelzéssel élni biztosan állítható, hogy rengeteg „tragédia” megelőzhetővé válna.

A hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az alábbiak szerint alakul a város nevelési és oktatási intézményeiben:

- A Hajdúszoboszlói Gyermeksziget Bölcsődében nincsen hátrányos vagy halmozottan hátrányos gyermek nyilvántartva.
- A Hajdúszoboszlói Egyesített Óvoda 8 tagóvodájába járó gyermekek közül a nyilvántartott hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma **32 34** fő. A legtöbb hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek a Liget és **Bambinó** óvodába jár, mivel ezek az óvodák ölelik fel a város periferiáján található dűlőket.
- Az általános iskolások körében a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 117 fő. Nincs szegregált iskola a városban. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma a Pávai Vajna Ferenc Általános Iskolában a legmagasabb (**68** fő), hasonló okokból, mint a Liget tagóvoda. A Gönczy Pál Református Sport és Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában **13** fő, a Bárdos Lajos Általános Iskolában **16** fő, míg a Thököly Imre Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában **6** fő, az Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény **37** fő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek tanul.

A városban a hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos (HHH) helyzetű gyermekek száma csökken. De nem azért, mert a lakosság, a gyermekek életkörülményei javultak volna. A csökkenés legfőbb oka, hogy a bérek (főként a minimálbér) és az egyes ellátások emelkedését nem követi megfelelően hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet igazolásának alapját adó rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításánál meghatározott egy főre jutó havi jövedelemhatárok emelése.

Év	Hátrányos helyzetű gyermekek száma (HH)	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (HHH)	Halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyermekek száma összesen
2016	87	244	331
2017	73	221	294
2018	75	171	246
2019	42	134	176
2020	38	147	185
2021	41	168	209
2022	47	108	155
2023	52	108	160
2024	39	137	176

Forrás: helyi adatgyűjtés

A táblázat alapján 2019-ben a városban élő 4507 fő kiskorú korosztály figyelembe vételével a HH/HHH gyermekek aránya a korosztályon belül 3.9 %.

2021-ben a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet vizsgálatakor a kötelezően elvégzendő környezettanulmány eredményeképpen megállapítható volt, hogy 196 gyermek elégtelen lakókörnyezetben él. Tehát ebben az évben a hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek 94 %-a nem megfelelő környezetben tölti a mindennapjait. Az elégtelen lakókörnyezet vonatkozhat arra, hogy pl. zsúfoltan, penészes, omladozó falak között, rendetlen, koszos, *erkölcstelen, emberi lakhatásra alkalmatlan* környezetben stb. él a család. **2024-ben az előző kettő évhez képest ismét emelkedett a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.**

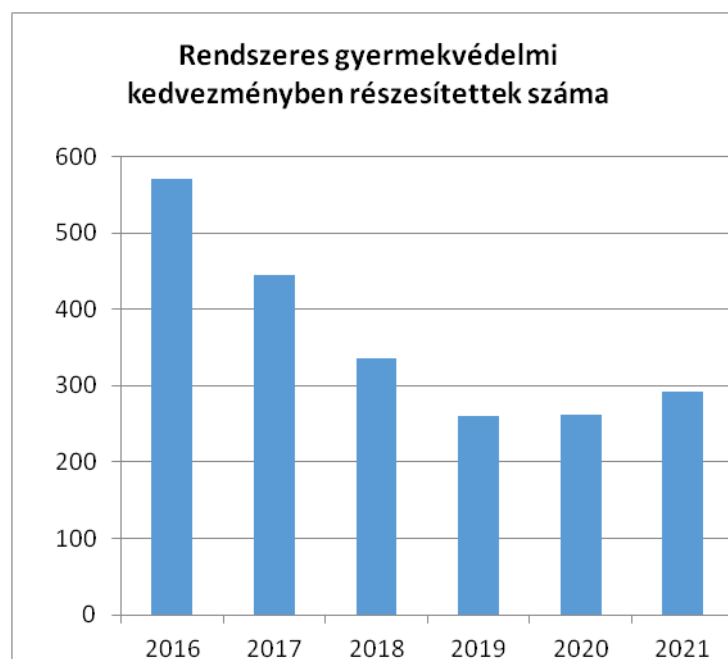
Fogyatékossgal élő gyermek létszámáról, élethelyzetükről nincsenek információink.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

Tábla: 4.1.2.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	571
2017	445
2018	335
2019	261
2020	262
2021	292
2022	207
2023	211
2024	243

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Mint ahogyan már előzőekben leírtuk a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma csökken. Ez viszont azért olyan nagy probléma, mert a támogatás jogán a gyermekek és családok számos kedvezményre tehetnek szert, melyek közül a legfontosabb az általános iskola 8. osztályig az intézményi étkeztetés 100 %-os, középiskolában 50%-os támogatása. A kedvezményből kisesett gyermekeknek továbbra is szüksége lenne ezen támogatásra, ezért Hajdúszoboszló Város Önkormányzata a probléma megoldásnak érdekében térítési díjkedvezményben részesíti az arra rászorulókat. Ennek eredményeként a gyermekek naponta egy alkalommal biztosan hozzájutnak a meleg ételhez.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A táblázatban az árvaellátásban részesülő gyermekek létszámát látjuk, nemi megosztásban. A legtöbb gyermek 2016-ban részesült ebben az ellátásban, majd ez fokozatosan csökkent. Mondhatnánk, hogy a gyermekkorúak létszámához képest „elenyésző” az árván vagy félárván felnövő kiskorúak száma, de nem szabad ilyet kijelenteni, mert talán annál nagyobb megrázkódtatás nem érhet egy gyermeket, mint hogy elveszíti az édesanyját vagy édesapját.

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata az árván, félárván felnövő gyermekeket fokozott figyelemmel kíséri és támogatja.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	63	68	131
2017	64	62	126
2018	53	57	110
2019	50	55	105
2020	47	46	93
2021	56	44	100
2022	60	55	115
2023	65	61	126
2024	n.a	n.a	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata az alábbi ellátásokat, támogatásokat nyújtja a városban élő gyermekek részére:

Ellátási formák	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	Részesülők száma	Felhasznált összeg (E Ft)	Részesülők száma	Részesülők száma	Részesülők száma	Felhasznált összeg (E Ft)	Részesülők száma	Felhasznált összeg (E Ft)	Részesülők száma	Felhasznált összeg (E Ft)
Babaköszöntő csomag	177	2336	208	2746	211	2785	214	2825	181	3059
Beiskolázási támogatás	241	3363	172	2401	120	1821	141	2258	97	1 494
Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat	65	2895	56	2628	62	2555	71	3220	46	3270
Kiskorúak élelmiszer és tisztasági csomagja	124	1540	116	1360	118	1440	--	--	55	1 858
Szünidei étkeztetés	590	4122	558	3962	335	2822	303	2139	314	2102
Kiskorúak térítési díjkezdménye	84	3007	88	3373	53	2742	70	2691	55	1 858
Iker és többes ikergyermekek gondozási támogatása	0	0	7	2220	2	1000	5	2320	4	1620

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Ellátási formák	2022		2023		2024	
	Részesülők száma	Felhasznált összeg (E Ft)	Részesülők száma	Felhasznált összeg (E Ft)	Részesülők száma	Felhasznált összeg (E Ft)
Babaköszöntő csomag	193	3530	185	4478	132	3980
Beiskolázási támogatás	140	3858	185	5062	128	3198
Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat	38	3045	40	3546	91	3540
Kiskorúak élelmiszer és tisztasági csomagja	73	8311	0	0	0	0
Szünidei étkeztetés	257	2715	277	2966	338	2982
Kiskorúak térítési díjkezdménye	81	4700	115	7556	74	4590
Iker és többes ikergyermekek gondozási támogatása	4	2180	5	1760	3	1180

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata babaköszöntő csomaggal üdvözli településünk újszülött lakóit, az ikergyermekek szüleit külön gondozási támogatással segíti. A tanév elején a beiskolázási támogatással, a tanév alatt pedig térítési díjkedvezményben részesülhetnek a rászoruló gyermekek, családok. A felsőoktatási intézményben tanuló rászoruló diákok Bursa Hungarica Ösztöndíjat igényelhetnek. Krízishelyzetben lévő gyermekeknek- a jelzőrendszer tagjainak jelzése után -élelmiszer és tisztasági csomagot ad az önkormányzat.

Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2024. november 14-ei ülésén arról döntött, hogy 2025. évtől Felsőoktatási Ösztöndíjat vezet be a városban, 2025. február 27 napján elfogadta a Hajdúszoboszló Város Felsőoktatási Ösztöndíjáról szóló 6/2025 (II.27) önkormányzati rendeletet.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam
	Fő	Fő	Fő
2016	499	409	393
2017	518	318	408
2018	556	257	407
2019	574	210	398
2020	432	143	258
2021	461	144	288
2022	553	159	376
2023	589	146	394
2024	581	161	416

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A Gyvt. 21/B. § alapján az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek, olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át vagy nevelésbe vették.

Ingyenes az étkeztetés továbbá az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy nevelésbe vették; rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó fogyatékosok nappali

intézményében helyezték el. Térítésmentesen étkezhethet az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló, ha nevelésbe vették, vagy utógondozói ellátásban részesül.

Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül; az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben, valamint a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Az óvodai nevelésben résztvevő gyermekek az ingyenes étkeztetésre szüleik nyilatkozata alapján is jogosultak. A támogatott étkezésben részesülők száma csökken, ami magyarázható a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számának a csökkenésével. Az önkormányzat ez előzőekben leírtaknak megfelelően igyekszik ezt kompenzálni.

A fenti táblázat adatai egyértelműen megmutatják, hogy az óvodában ingyenesen étkezők és az 50 %-os mértékű étkezési kedvezményre jogosult gyermekek száma ugrásszerűen megnövekedett. Ennek oka lehet az óvodai nevelésben résztvevő gyermekek, tartósan beteg kiskorúak és a nagycsaládosok számának emelkedése.

2020. szeptemberétől minden diák, aki köznevelésben és szakképzésben tanul térítésmentesen juthat hozzá a tankönyvekhez.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

A rendkívüli, háborús helyzetnek köszönhetően városunkban menekültként tartózkodó ukrán 0-6 (50 fő) éves gyermekekről nyilvántartást vezetünk. A gyermekek egészségügyi ellátásra (státusz vizsgálatok, védőoltások, védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolattartás), és intézményi gyermekétkeztetésre jogosultak. Hajdúszoboszlón az oktatási, nevelési intézményekbe 29 menekült gyermek jár.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A kettős állampolgárságú háborús menekült gyermekekre az előző pontban leírtak vonatkoznak.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Lásd: A 3.5 a) pontban leírtakat.

A szegregációs területet is felölelő akció területet célzó pályázat a TOP-5.2.1-15 kódszámú „A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” nevet viseli. Itt különös figyelmet fordítottunk a gyermekek esélyegyenlőségének fokozására, úgy mint:

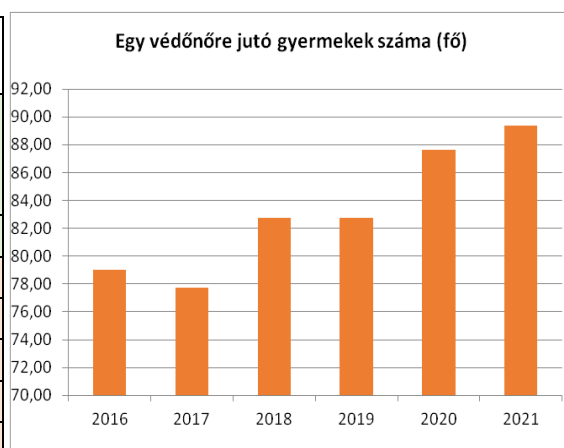
- Sport- és Egészségnap, 2 alkalommal a pályázati időtartamon belül
- Pályaorientációs tanácsadás 5 alkalommal

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek az egészségügyi, szociális ellátásokhoz hasonló módon férhetnek hozzá, mint nem hátrányos helyzetű társaik. A HH és HHH gyermekek fejlődését, nevelését, életvitelét az iskolai ifjúságvédelmi felelős, az iskolai védőnők és a gyermekjóléti szolgálat munkatársai, *óvodai és iskolai szociális segítők* kiemelt figyelemmel kísérik.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	8	633	79,00
2017	8	622	77,75
2018	8	662	82,75
2019	8	662	82,75
2020	8	701	87,63
2021	8	715	89,38
2022	8	963	120,38
2023	8	962	120,25
2024	8	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A Védőnői szolgálat 2022.márciusától Járóbeteg–Ellátó Centrum részeként működik, a védőnők egészségügyi szolgálati jogviszonyban dolgoznak. A Védőnői szolgálat 2023 júniusától a Debreceni Egyetem Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet részeként működik.

A városban 8 védőnői körzet működik, a védőnői álláshelyek betöltöttek, a körzeti védőnőkhöz a 0-7 éves korosztályú gyermekek ellátása tartozik. A 0-3 éves gyermekek tekintetében láthatjuk, hogy a gyermekek száma növekszik és 2016-tól az átlagos gyermekszám védőnőnként 10 fővel emelkedett, ennek ellenére a betöltött álláshely száma nem változott.

A védőnők szorosan együttműködnek – jogszabályi kötelezettségük szerint – a házi gyermekorvosokkal, a szülész-nőgyógyász terhes gondozást végző orvosokkal és asszisztenciával.

Feladatuk a csecsemők és kisgyermekek napi ápolásának, gondozásának, táplálásának ellenőrzése, szakmai segítése, a várandós kismamák és a kisgyermekes anyukák mindennapi életvitelében szakmai segítségnyújtás, problémák feltárása, azok megoldásának segítése. A családlátogatások által kapott információk megfelelő kezelése, problémák esetében adekvát jelzések megtétele.

Jelentős szerepük van a kötelező és a vállalt védőoltások szervezésében és adminisztrációjában.

Munkájuk fontos része a helyi Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartás, és a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszerben való együttműködés. 2021-ben 8 közvetlen jelzés érkezett a védőnőktől jelzőrendszeren keresztül – a családban kiskorú veszélyeztetettségére *(szülői gondatlanság, gyermekbántalmazás gyanúja, elhanyagolás, szülők közötti konfliktus, fiatalkorú várandós, újszülött hazaadhatóságának kérdése)* vonatkozóan – a szolgálat kollégáihoz.

Megtörtént a védőnői tanácsadó akadálymentesítése.

Az iskola-egészségügy keretén belül a 7-18 éves korosztályú gyermekek ellátását 2 iskolaorvos irányításával 3 iskolavédőnő látja el.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	13	9	4	2817	0
2017	13	9	4	2928	0
2018	13	9	4	3027	0
2019	13	9	4	3040	0
2020	13	9	4	3105	0
2021	13	9	4	3217	0
2022	13	9	4	3154	0
2023	13	9	4	3286	0
2024	13	9	4	3186	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A házi gyermekorvosok száma 4, rendelőik a város központjában, a Járóbeteg-Ellátó Centrumban találhatóak. Betöltetlen házi gyermekorvosi praxis nincs. A védőnők mellett a házi gyermekorvosok munkájának is fontos része a helyi Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartás, és a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszerben való együttműködés. *Az elmúlt években közvetlen jelzés a házi gyermekorvosoktól csekély számban érkezett a jelzőrendszeren keresztül – a családban kiskorú veszélyeztetettségére vonatkozóan – a szolgálat munkatársaihoz.*

A gyermekek egészségének megóvásában jelentős szerepet töltenek be városunk iskolaorvosai. Feladatuk a gyermekek fejlődésének nyomon követése, a negatív eltérések kiszűrése, értelmi és érzelmi devianciák diagnosztizálása, valamint a lehetséges terápiák előkészítése, és a terápiák eredményének értékelése.

Az iskolaorvosi ellátást szintén három főállású (két fogorvos és egy gyermekfogorvos) szakorvos végzi. Nagy előrelépés, hogy az iskolaorvosi és az iskolaorvosi ellátás központosítva lett, a Járóbeteg –Ellátó Centrum Tüdőgondozó épületének földszintjére költözött, a rendelők a szükséges tárgyi és személyi feltételekkel felszereltek. 2017-ben új fogászati kezelőegységet kapott az iskola fogászati rendelő.

A gyermekek körében gyakran előforduló betegségek a szemmel és a látással kapcsolatos rendellenességek, ezért speciális ellátásuk érdekében gyermekszemészeti szakrendelést indított be önkormányzatunk a Járóbeteg-Ellátó Centrumban.

Heti rendszerességgel sportorvosi ellátás is biztosított, hiszen az új központi szabályozás alapján az 1000 főt meghaladó leigazolt sportoló esetében helyben, államilag biztosítják a sportorvost, de a rendelőt, az eszközöket és az asszisztenciát az önkormányzat nyújtja a Járóbeteg-Ellátó Centrumon keresztül.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A városban egy bölcsőde működik kettő telephelyen. A székhely intézményben 7 gyermekcsoport működik 90 férőhellyel, a 2023 szeptemberétől működő Aprócska Bölcsődében 2 csoportban 26 gyermek ellátása biztosított, így összesen 116 kisgyermek teljes körű nevelése-gondozása lehetséges.

A bölcsődei csoportok férőhelyszáma jogszabály alapján 12 fő lehet. Abban az esetben, ha minden gyermek betöltötte a 2 évet, 14 főre nőhet a csoportlétszám. Ez jelenleg 3 csoportban biztosított. ~~2023-ban induló új tagintézményben újabb két gyermekcsoport indul majd, mely 26 gyermek fogadását tudja majd biztosítani.~~

A bölcsőde igény esetén sajátos nevelési igényű⁴ vagy korai fejlesztés⁵ben és gondozásban részesülő gyermek ellátását is vállalja (ami azzal jár, hogy egy ilyen véleménnyel rendelkező gyermek két főnek számít, vagyis a felvehető gyermeklétszám ezzel párhuzamosan csökken). Jelenleg a bölcsődébe 4 gyermek került be úgy, hogy volt a pedagógiai szakszolgáltatástól véleménye a korai fejlesztésre, de év közben további három gyermeket is vizsgált a szakszolgálat és adott róluk szakvéleményt.

2016-ban nyolc, 2017-ben hét kisgyermeket vett fel az intézmény családgondozói, védőnői jelzés alapján. A gyermekek között hátrányos helyzetű nem volt, halmozottan hátrányos helyzetű 7 gyermek és 1 fő sajátos nevelési igényű. 2018-ban – szakértői bizottsági vélemény alapján – 3 fő SNI-s gyermeket látott el a bölcsőde.

2019-ben még volt egy sajátos nevelési igényű gyermek, de 2020 óta az intézmény nem lát el SNI-s státusszal rendelkező gyermeket. Ennek az az oka, hogy a bekerülő gyermekek még nem vettek részt olyan vizsgálaton, mely megállapította volna a sajátos nevelési igényt, azonban minden évben volt 1-2 olyan gyermek, ahol a kisgyermeknevelők

⁴ SNI: A sajátos nevelési igény (SNI) gyűjtőfogalom, amely többletjogokat biztosít a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek, tanulóknak. A sajátos nevelési igényt szakértői bizottság állapítja meg, kategóriái: mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékossgal élő vagy halmozottan fogyatékos.

⁵ Korai fejlesztés és gondozás: feladata a komplex koragyermekkorai prevenció, tanácsadás és fejlesztés, az ellátásra való erősítése, a gyermek és a család társadalmi inklúziójának támogatása érdekében. a korai fejlesztés és gondozás tevékenységei a komplex gyógypedagógiai konduktív pedagógiai tanácsadás a kognitív, a szociális, kommunikációs és a nyelvi készségek fejlesztése a mozgásfejlesztés és a pszichológiai segítségnyújtás

javasolták a szülőknek a gyermek kivizsgálását, ám az a bölcsődei ellátás befejezéséig nem zajlott le, így nálunk nem jelentkezett.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszámát egyre nehezebb feltérképezni, mert az étkezést már jövedelem miatt is lehet térítésmentesen biztosítani, így a szülő nem is jelzi sem a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény sem a 2H/3H státusz meglétét.

Az évek óta fennálló férőhely-hiány miatt a jelzőrendszer általában csak akkor kéri egy gyermek felvételét, ha valóban indokolt.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
sajátos nevelési igényű	1	0	0	0	2	4
hátrányos helyzetű	0	0	1	0	0	0
halmozottan hátrányos helyzetű	1	2	1	0	1	1
jelzőrendszer kérésére felvett gyermek	3	3	3	4	4	4

A családok támogatását célzó játszócsoportos foglalkozások minden hónapban megrendezésre kerülnek, a bölcsőde iránt érdeklődő szülők nagyon szeretik ezeket az alkalmakat, mely alatt mindkét telephelyen dolgozó kollegával megismerkedhetnek.

Sajátos nevelési igényű gyermekek (Hajdúszoboszlói Egyesített Óvoda)

Év	SNI Összesen	Összesenből	
		Integrált	szegregált csoport (Napocska csoport a Liget óvodába, 2023. szeptembertől Szivárvány csoport a Mesevár óvodában)
	Fő	Fő	Fő
2016	11	6	5
2017	14	7	7
2018	24	14	10
2019	21	10	11
2020	23	10	13
2021	19	10	9
2022	28	17	11
2023	39	15	24
2024	37	12	25

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A táblázat alapján megállapítható, hogy az SNI-s gyermekek száma emelkedik. *(2016-hoz képest a SNI-s gyermekek száma megháromszorozódott)* A Hajdúszoboszlói Egyesített

Óvoda elkötelezett ezen gyermekek fejlődésének érdekében, a szakemberek felkészülten, végtelen türelemmel, odaadással végzik a munkájukat.

A Hajdúszoboszlói Egyesített Óvoda Alapító okiratában leírtaknak megfelelően az óvoda a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelését integráltan, vagy a Napocska csoportban a szakértői vélemény szerint szegregáltan vállalja fel. *A sajátos nevelésű gyermekek létszámának növekedése miatt 2023. szeptemberétől a Mesevár Óvodában megnyílt a Szászorszép csoport.*

Mindkét esetben a fejlesztés szervezeti keretének megválasztását az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszer minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Lehetőségek függvényében az intézmény biztosítja a speciális eszközöket, pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást és foglalkozást, melyre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz a gyermek optimális fejlődése érdekében.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében résztvevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermekek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrumzavarának, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltozásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségeiről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Az óvodapedagógusok munkáján túl megbízási szerződéssel az intézmény alkalmaz:

- logopédusokat (2 fő)
- gyógypedagógust (1 fő)
- gyógypedagógusokat TSMT speciális területtel (mozgásfejlesztés) (2 fő)

A 0-3 éves, illetve 0-6 éves korú, sajátos nevelési igényű kisgyermekek korai fejlesztését a Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Hajdúszoboszlói Tagintézménye látja el, komplex gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai tanácsadás, a kognitív, a szociális, a kommunikációs és a nyelvi készségek fejlesztése, a mozgásfejlesztés és a pszichológiai segítségnyújtás biztosításával. A korai fejlesztés a szülők bevonásával történik, egyéni vagy kiscsoportos formában, a szakszolgálati feladatellátás a kisgyermekek óvodai nevelésének megkezdéséig tart. A Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága közreműködik a gyermekek diagnosztizálásában, a sajátos nevelési igény megállapításában. 2022 évben 12 kisgyermek korai fejlesztése történt a helyi Pedagógiai Szakszolgálatnál, gyógypedagógusok, konduktor, pszichológusok együttműködésével. A központi idegrendszeri sérült, sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók konduktív pedagógiai ellátása is a Pedagógiai Szakszolgálat által valósul meg.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás
- a gyermekek napközbeni ellátása
- a gyermekek átmeneti gondozása

2016. január 01-től a törvényi változásnak megfelelően a szociális és gyermekjóléti alapellátások a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ keretében, új szervezeti formában működnek, melynek ellátási területe Hajdúszoboszló mellett a járás többi településére (Hajdúszovát, Ebes, Nagyhegyes és Nádudvar) is kiterjed. A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt gyermekük napközbeni ellátásáról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított napközbeni ellátás formái városunkban – a gyermekek életkorának megfelelően: a bölcsőde és a családi napközi.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról kell gondoskodni. A gyermekek átmeneti gondozását – a szülő kérésére – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani.

Önkormányzatunk kötelező feladata a gyermekek átmeneti otthonának biztosítása. 2019. nyara óta 2 férőhelyen helyettes szülői ellátást biztosít városunk a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ működtetésében. A feladatot egy képzett helyettes szülő pár saját otthonában biztosítja.

	Családok Átmeneti Otthona				
Év	Gondozott családok	Szülők	Gyermekek	Kigondozott család	Várandós anya
	db	fő	fő	db	fő
2023	7	12	26	2	2
2023.12.31.	5	8	14		
2024.	18	24	31	8	2
2024.12.31.	10	12	2		

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

	4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma			
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei telephelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma	Az adott évben bölcsődei szolgáltatásban részesülők száma
	db	db	fő	fő
2016	1	90	90	150
2017	1	90	90	146
2018	1	90	90	151
2019	1	90	90	150
2020	1	90	90	140
2021	1	90	90	137
2022	1	90	90	140
2023	2	116	116	155
2024	2	116	116	174

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

2022.évben a 140, **2023. évben 155, 2024. évben már 174** gyermek részesült bölcsődei szolgálatban.

A Hajdúszoboszlói Gyermeksziget Bölcsőde folyamatosan teljes létszámmal működik. Komoly, évek óta tartó helyhiány miatt adott be a fenntartó pályázatot új tagintézmény létesítésére, *mely 2023 szeptemberében megnyitotta kapuit további lehetőséget adva a munkába visszatérni kívánó édesanyáknak és a veszélyeztetett gyermekeknek. Az Aprócska Bölcsőde 26 férőhellyel várja a gyermekeket a székhelyen működő 90 férőhely mellett. Sajnos az elmúlt év tapasztalata az, hogy az új férőhelyek sem oldották meg a felemerülő igényeket, továbbiakra lenne szükség.*

Az év közben a bölcsődébe felvett gyermekek száma az engedélyezett férőhelynél **(116 fő)** nagyobb, hiszen a szeptembertől óvodát kezdő gyermekek helyére az új nevelési évben új gyermekek érkeznek, így a plusz oszlop beszúrásával azoknak a gyermekeknek a létszámát adom meg, ahány gyermek egy naptári év alatt megfordult a bölcsődében. A GYED Extra bevezetése óta a gyermekeket jóval 2 éves koruk előtt, jellemzően 18-20 hónaposan adják bölcsődébe, így nem egy, hanem kettő, de akár három nevelési évet is eltöltenek a bölcsődében, így kevesebb a „mozgás”, a hely az új gyermekeknek.

2024 évben a felvételnél már előnyben részesültek azok, akiknek a gyermeke betöltötte a 2. életévét, így segítve azokat, akik már nem jogosultak a Gyed-re, és így nem 1-1 családot segítettünk 2 évig, hanem több családot 1-1 évre.

Év	Szociális szempontok alapján felvett gyermekek
2016	6
2017	9
2018	7
2019	3
2020	2
2021	3
2022	6
2023	8
2024	6

A férőhelyre várakozók számának emelkedése miatt kizárólag szociális szempontból kevesebb gyermeket tud az intézmény felvenni. Ha a jelzőrendszer tagjai veszélyeztetettség miatt kérik a felvételt, a gyermekvédelembe van véve, akkor soron kívül szükséges biztosítani a felvételt, egyéb esetben, ha a szülőnek nincs munkaviszonya, akkor mérlegelni kell, hogy a munkába visszatérő szülő vagy a jelzőrendszer által javasolt szülő gyermekét vegye fel a bölcsőde hamarabb. Mivel a férőhely-hiányról a Család- és Gyermekjóléti Központ valamint a Védőnői Szolgálat szakembereinek is tudomása van,

így valóban olyan gyermekek esetében tesznek javaslatot, ahol nagy szükség van a bölcsődei ellátásra.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	90	n.a.
2017	0	0	5	5	0	0	90	90
2018	0	0	5	5	0	0	90	90
2019	0	0	5	5	0	0	90	90
2020	0	0	12	10	0	0	90	90
2021	0	0	12	12	0	0	90	90
2022	0	0	22	22	0	0	90	90
2023	0	0	29	29	0	0	116	116
2024	0	0	29	29	0	0	116	116

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A városban kettő családi bölcsőde működik **21** férőhelyes Másholország és 2022-től a „GYOFI” Szolgáltatási Központ **24** férőhelyes Picur-Lak Családi Bölcsődéje.

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelmi szakellátás keretében kell biztosítani az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermekotthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- az otthont nyújtó ellátás
- az utógondozói ellátás
- a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás

Az otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára a teljes körű ellátást, a családi környezetébe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást, vagy ha ez nem lehetséges, az örökbefogadásának elősegítését, a családjába történő visszailleszkedéshez, önálló életének megkezdéséhez szükséges utógondozást.

Év	Ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek száma (teljes év)	Ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek száma (dec. 31.)	Nevelésbe vett gyermekek száma (teljes év)	Nevelésbe vett gyermekek száma (dec. 31.)
2016	23	13	29	22
2017	22	7	33	28
2018	18	6	35	27
2019	11	5	45	30
2020	14	5	46	43
2021	15	7	58	41
2022	7	4	45	37
2023	14	9	49	41
2024	20	7	49	41

Ha egy gyermeket nevelésbe vesz a Hajdúszoboszlói Járási Hivatal Gyámhivatala, akkor a gondozási helyet a szakszolgálat jelöli ki. Ilyenkor figyelembe kell venni a gyermek korát, hogy van-e valamilyen speciális ellátási igénye (pl. csecsemő, pszichiátriai kezelt, tartós beteg, tanulásban akadályozott, stb.), illetve az is meghatározó, hogy melyik gondozási helyen van épp szabad férőhely. A probléma jellegéhez igazodva próbálják a legmegfelelőbb gondozási helyet megtalálni a gyermek számára. Fontos szempont az elhelyezés során, hogy a testvérek egy gondozási helyre, együtt legyenek elhelyezve.

A Hajdú-Bihar Vármegyei Gyermekotthoni Központ működtet 7 lakásotthont 70 férőhellyel különleges ellátási szükségletű gyermekek számára.

Az Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Az integrált intézmény két részre tagolódik iskolaként és kollégiumként. A gyermekotthon elvesztette önállóságát. Itt van lehetőség nevelésbe vett gyermekek lakásotthoni elhelyezésére. Ez speciális intézmény, ide csak úgynevezett enyhe fokban eltérő értelmi képességű gyermekek kerülhetnek (kivéve, ha testvérek együttes elhelyezéséről van szó, ilyenkor ép értelmű gyermeket is elhelyeznek itt). A kollégium illetve a korábban vele integráltan működő gyermekotthon lakásotthonaiban élő, valamint a környező településekről bejáró gyermekek miatt itt jelentős a nemhajdúszoboszlói tanulók aránya. Az intézmény gyakorlatilag vármegyei feladatot lát el.

Figyelembe véve azt, hogy nevelőszülőkhöz jellemzően csak a csecsemők és a 12 év alatti gyermekek kerülnek elhelyezésre és ők tizennyolc, illetve adott esetben huszonegy éves korukig ott nevelkednek, illetve ott élnek, a korlátozott számú férőhely miatt kicsi az esélye annak, hogy a hajdúszoboszlói gyermek itt élő nevelőszülőkhöz kerüljön. A városunkban elrendelt nevelésbe vett gyermekek emiatt – ha nevelőszülőkhöz helyezik őket – általában más közeli településen (pl. Püspökladány, Hajdúböszörmény) kerülnek elhelyezésre. Ismereteink szerint **10** nevelőszülő van városunkban, a náluk elhelyezett gyermekek száma **23**.

Az utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára szükség esetén teljes körű ellátást, és az önálló élet megkezdéséhez szükséges személyre szóló tanácsadást, a társadalomba való beilleszkedést kell segíteni. A Hajdúszoboszlói Járási Hivatal Gyámhivatala városunk tekintetében 2021-ben nem, **2024-ben 1 esetben** rendelt el utógondozói ellátást.

A területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás feladata az átmeneti és tartós nevelésbe vétel iránti eljárás során, valamint az ideiglenes hatályú elhelyezést követően a gyermek gondozási helye meghatározása érdekében a gyermek személyiségvizsgálata, a gyermekre vonatkozó szakvélemény és elhelyezési javaslat elkészítése a gyámhatóság megkeresésére, a gyermek egyéni elhelyezési tervének elkészítéséről való gondoskodás a gyámhatóság megkeresésére, az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket is befogadó nevelőszülő és gyermekotthon kijelölése. A szakszolgáltatás nevelőszülői hálózatot működtet.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben igénybe vehető szociális alapszolgáltatások az étkeztetés, házi segítségnyújtás biztosítása. Az otthon kényszerű elhagyása esetén – jelenleg a gyermekek/családok átmeneti otthona hiányában – nagyobb összegű, lakhatást biztosító támogatás nyújtása.

Egy állandóan hívható – a helyi médiában meghirdetett, illetve a szolgálatoknál kifüggesztett – mobiltelefonszám által biztosítja a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ a készenléti szolgálatot. A hívásokat fogadó kollégák ütemezett beosztás szerint, heti váltásban végzik ezt a szolgáltatást. A minél hatékonyabb segítségnyújtást egy általuk összeállított speciális adatbázis segíti. A készenléti szolgálathoz beérkező hívások adminisztrációja és az intézkedés leírása a hívást követően megtörténik.

A készenléti szolgálat működtetésével az intézmény nyitvatartási idején túl is lehetőségük van krízishelyzetben a jelzőrendszer tagjainak, illetve a járás lakosainak egy szakembert elérni. A szolgálatot ellátó munkatárs információt, tájékoztatást, tanácsadást nyújt, illetve akár hivatalos személy mozgósítását is kezdeményezheti.

2021-ben 20, **2024-ben 17** alkalommal érkezett telefonhívás a készenléti telefonra. A hívások elsősorban kapcsolattartási problémák, illetve egyeztetések, mentális problémákból adódó családi konfliktusok, lakhatási problémák miatt történtek.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A gyermekek egészségügyi szűrése a védőnői hálózaton, az iskolaorvosi és iskolafogászati szolgáltatáson keresztül biztosított.

Az iskolákban a tanórán kívüli tevékenységek jelentős része az egészség megőrzését, a betegségek megelőzését célozza (például: Egészségnap, Föld Napja, Víz Napja, stb.). A térítésmentesen igénybe vehető szakkörök és edzések lehetővé teszik a hátrányos helyzetű gyermekek képesség kibontakoztatását, a szociális interakciók elsajátítását és a sikerélmény átélését, ami nagymértékben elősegíti a társadalmi integrációt.

A bölcsőde, az óvodák, az általános iskolák által működtetett alapítványok a támogatásként befolyt összegekből képességfejlesztő játékokat vásárolnak, vagy kedvezményes nyári programokat szerveznek a gyerekek számára.

A Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a hátrányos helyzetű gyermekek részére ünnepekhez kötődően, illetve nyári szünetben kéthetente szabadidős programokat, strandolásokat, játékos tábor szervez. A szolgálat minden évben szervez közös kirándulást a gyermekek részére abból a célból, hogy a gondozottak és a családsegítők közötti kapcsolat erősödjön, valamint értékes szabadidős programmal gazdagítsák a családokat.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei);

Hajdúszoboszlón az intézményi gyermekétkeztetés keretében 2021 évben 1527, **2022 évben 1832, 2023-ban 1862, 2024-ben 1903** gyermek vette igénybe a szolgáltatást. A kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésről az előző fejezetekben már szoltunk. **1188** gyermek rendelkezett 50 % ,vagy 100% -os mértékű normatív kedvezménnyel, 580 fő nem rendelkezett normatív kedvezménnyel. További **74** gyermeket Hajdúszoboszló Város Önkormányzata térítési díjkedvezménnyel támogatott. Az intézményi étkeztetést igénybe vevő gyermekek 66 %-a kedvezményesen étkezik.

A szünidei étkeztetés megszervezése az önkormányzat kötelező feladata hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. A részvétel önkéntes, a szülőnek szükséges arról nyilatkoznia, hogy igényli e az ételt a gyermeke részére. Tapasztalataink alapján különféle indokokra hivatkozva. a jogosult családok töredéke veszi igénybe a szünidei étkeztetést. Az utóbbi időszakban a „csak” rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek szülei felől felmerült az igény, hogy szeretnék a szünidei étkezésbe bekapcsolódni, hiszen a szünidőben ez számukra is óriási segítség lenne. Az önkormányzatnak saját költségvetéséből lehetősége van ezen gyermekeket is bevonni az étkezésbe.

Az önkormányzat a szociális szolgáltató központ és a Hajdúszoboszlói Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár közreműködésével évente nyári napközis tábor szervez az változó helyszínen (valamelyik általános iskolában) 2021. évben 35 napon keresztül átlagosan 39 gyermek részvételével, a gyermekek nyári felügyelete céljából. A tábor résztvevőinek száma az általános iskola 1-4. évfolyamán tanulók számához képest (837 fő 2016-ban) 4%.

A szülői visszajelzések szerint a programok nem biztosítottak a napközis táborban a gyermekek számára. **2022 követően a napközis táborban nyújtott programok színvonala, minősége, sokszínűsége olyannyira megváltozott, hogy 2023-ban 90, 2024-ben 83 gyermek vette igénybe a szolgáltatást.**

A szünidei étkeztetést és a nyári napközis tábor igénybe vevői 2021 évben:

Megnevezés	Időtartam (nap)	Napi átlag létszám (fő)
Nyári napközis tábor	35	39
Szociálisan rászoruló gyermekek étkeztetése évközi szünetekben	14	76
Szociálisan rászoruló gyermekek étkeztetése nyári szünetben	55	81

A szünidei étkeztetést és a nyári napközis tábor igénybe vevői 2024 évben:

Megnevezés	Időtartam (nap)	Napi átlag létszám (fő)
Nyári napközis tábor	35	83
Szociálisan rászoruló gyermekek étkeztetése évközi szünetekben	15	76
Szociálisan rászoruló gyermekek étkeztetése nyári szünetben	49	83

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata kifejezetten eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programokat nem szervez. A

gyermek a nevelési, oktatási intézményekben, városi kulturális, sport és egyéb programokon találkoznak. Az elenyésző számú roma lakosság elszórtan él a városban a gyermekek elszórtan járnak az intézményekbe, legnagyobb számban A Pávai Vajna Ferenc Általános Iskolába jár a legtöbb hátrányos helyzetű gyermekek.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az önkormányzat e tárgyban szélesebb körű információnyújtással szolgál a lakosság részére a pontos ügyfélfogadás helyének, elérhetőségeinek, az intézhető problémaköröknek a meghatározásával, az intézményei, a média, a hivatal és a kereskedelmi közszolgáltatókkal együttműködve.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére vonatkozó bejelentés, kifogás, észrevétel továbbra nem érkezett önkormányzatunkhoz.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az önkormányzat hozzájárul a gyermekek eltartásával kapcsolatos költségekhez, illetve segíti a gyermekek gondozását, nevelését. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	647	52	8,03
2017	694	58	8,35
2018	724	46	6,35
2019	762	45	5,9
2020	754	35	4,64
2021	758	39	5,14

2022	788	39	4,94
2023	841	42	4,99
2024	837	34	4,06

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az óvodába 2016-ben beírt 547 fős gyermekszámhoz képest 2021-ban 111, **2024-ben 190** fővel több gyermeket írtattak be a szülők. A hátrányos, halmozottan hátrányos óvodás gyermekek aránya drasztikusan csökken. Ezen tendencia egyik oka a városban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek csökkenése, a másik oka pedig az lehet, hogy mivel a gyermek a szülő önkéntes nyilatkozatának megtétele után is ingyenes étkezik, nem érzi szükségét a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megkérelmezésének.

2024-ben 837 gyermeket írtattak be az óvodába, melyből 34 fő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű.

A sajátos nevelési igényű óvodásokról már a 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatokról szóló fejezetben beszéltünk.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	1728	212	12,27
2017	1675	209	12,48
2018	1667	187	11,22
2019	1645	75	4,56
2020	1633	178	10,90
2021	1630	167	10,24
2022	1696	87	5,1
2023	1743	86	4,93
2024	1754	91	5,19

Az általános iskolák súlyuknak megfelelően lehetőségükhöz mértén kezelik a hátránykompenzációt.

Általános iskoláinkban a kislétszámú osztályok működése megszűnt, sajátos nevelésű gyermekek részére 3 fő „utazó” gyógypedagógus tart fejlesztő foglalkozásokat a szakértő

javaslat szerint, illetve a szülő kérése alapján fejlesztő pedagógiai ellátásban részesülnek. A 2022/2023-as tanévben 40 sajátos nevelési igényű gyermek jár általános iskolába. A pedagógusok egyöntetű véleménye, hogy az SNI-s gyermekek nevelésére sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni, a szakembereknek állandóan jelen kellene lenniük az intézményekben.

Az Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény minden tanulója sajátos nevelési igényű. Kislétszámú (5-13 fő) osztályokkal működik az intézmény. Fejlesztéseik:

- habilitáció
- rehabilitáció
- korrekciós fejlesztés
- differenciált képességfejlesztés

A Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat látja el a 3-18 éves korosztály beilleszkedési, tanulási/ teljesítménybeli és magatartási (BTM) problémáinak diagnosztizálását, mely alapján, a problémák ismeretében szakvéleményt készítenek, fejlesztési tervet dolgoznak ki, és fejlesztést, illetve terápiás tevékenységet végeznek.

A szolgáltatás igénybevétele a szülő kezdeményezése és döntése alapján történik, olyan esetekben, amikor a 3-18 éves korosztály harmonikus személyiségfejlesztésének eléréséhez az óvodai nevelés, vagy az általános iskolai nevelés, oktatás fejlesztő hatása nem elégséges. Serdülők esetén önállóan kezdeményezett segítségnyújtást is vállalnak a rászorulóknak. Ha a fiatal vagy a szülő nem szeretné, akkor erről nem tájékoztatják az iskolát.

Pszichológiai, logopédiai, pedagógiai, gyógypedagógiai vizsgálatokat és tanácsadást nemcsak a szülők, hanem a nevelő-oktató intézmények javaslatára, de a szülők beleegyezésével és bevonásával is végeznek.

Feladatuk az iskolaérettségi vizsgálatok, logopédiai és fejlesztőpedagógiai szűrések elvégzése, ezek alapján a szakvélemény elkészítése, és a gyermek fejlesztésének megkezdése a problémás területeken – a szülők és a pedagógusok aktív együttműködésével.

A sajátos nevelési igényű gyermekek tekintetében segítik a nevelő-, oktató intézményeket, tanácsokkal látják el, segítik, felügyelik, és időnként ellenőrzik az intézményekben folyó fejlesztő munkát.

A középiskoláink tekintetében, hogy a gimnáziumban nincsen, a szakképző iskolában és a technikumban tekintetében a tanulók 30%-a hátrányos, halmozottan hátrányos gyermek. A táblázatból nem látszik de BSZC Bocskai István Szakképző Iskolába jár a legnagyobb számban hátrányos helyzetű tanuló.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	66	12	69	24	30	9
2017	16	3	89	29	26	9
2018	4	1	84	27	18	8
2019	3	1	44	15	7	3
2020	3	1	88	29	n.a.	n.a.
2021	0	0	90	31	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	8	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	2	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	815-828	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	32 33	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.00	17.00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	10 nap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	65 63	0-2
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	65 63	0
Óvoda-pszichológusok száma	0 1	1 0
Pedagógiai asszisztensek száma	11 13	0
Gyógypedagógusok létszáma	3-5	0
Dajka/gondozónő	34	0
Egyéb, kiegészítő személyzet	11-12	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

A Hajdúszoboszlói Egyesített Óvoda szinte teljes létszámmal működik. A óvoda-pszichológus munkaviszonya 2022.12.06. napjával szűnt meg, a pályázat kiírása került, 2023. február 1. napjától az álláshely ismét betöltött. Az egyéb, kiegészítő személyzet 2 3 fő óvodatitkárt, 1 fő karbantartót és 8 fő udvarost jelent.

Az óvoda sajátos arculata, nevelés-pedagógiai hitvallása a nevelőtestület egységes szemléletében rejlik. Az irányelvek tekintetében azonos nézeteket valló, ugyanakkor módszerek, eszközök alkalmazása terén sokszínű az intézmény pedagógus közössége.

A 3-6 éves gyermekek száma a bázis évtől kezdve emelkedett az utóbbi években számuk stagnál, *majd ugrásszerűen megnövekedett, 2025. szeptember 1 mapjától újabb óvodai csoport megnyitása szükséges.* Ennek megfelelően változott az óvodába a beírt gyermekek száma. Az óvodai férőhelyek, feladatellátási helyek, gyógypedagógiai csoportok száma változatlan. Az intézmény magas színvonalon képes ellátni a város óvodáskorú gyermekeit.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	589	33	815	8	647	1	5	25
2017	677	33	815	8	694	1	7	25
2018	718	33	815	8	724	1	10	25
2019	762	33	815	8	762	1	11	25
2020	752	33	815	8	754	1	13	25
2021	749	33	815	8	758	1	9	25
2022	775	33	815	8	788	1	11	24
2023	831	34	828	8	841	2	24	25
2024	827	34	828	8	837	2	25	25

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban évek óta változatlan, az általános iskolai osztályok száma és az általános iskolai osztályra jutó tanulók száma is szinte stagnál.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	11	79	5	21,87	6,37

2017	10	76	5	22,04	6,63
2018	10	75	5	22,23	6,06
2019	10	75	5	21,91	6,57
2020	10	73	5	22,19	5,99
2021	10	74	5	22,00	6,27
2022	10	74	5	22,93	6,89
2023	10	74	5	23,80	6,08
2024	10	74	5	n.a	n.a

Forrás: TelR, KSH Tstar

A 8. évfolyamot eredményesen befejezők száma 2020-ig növekedést mutatott majd 2021-ben 237 főre, *majd 214 főre* csökkent.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	218
2017	234
2018	220
2019	227
2020	261
2021	237
2022	213
2023	214
2024	n.a

Forrás: TelR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés nincs a városban az oktatás, képzés területén, nincs az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció a városban.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Országos kompetenciamérés eredményei (2021)

		Gönczy Pál Református Sport és Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	Thököly Imre Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	Hajdúszoboszlói Bárdos Lajos Általános Iskola	Pávai Vajna Ferenc Általános Iskola
--	--	---	---	---	-------------------------------------

Matematika	6.osztály	1527	1451	1493	1268
Matematika	Országos érték	1468	1468	1468	1468
Matematika	Mértéke				
Matematika	8.osztály	1550	1585	1596	1462
Matematika	Országos érték	1609	1609	1609	1609
Matematika	Mértéke				
Szövegértés	6.osztály	1504	1483	1539	1266
Szövegértés	Országos érték	1478	1478	1478	1478
Szövegértés	Mértéke				
Szövegértés	8.osztály	1536	1556	1625	1464
Szövegértés	Országos érték	1590	1590	1590	1590
Szövegértés	Mértéke				

Országos kompetenciamérés eredményei (2024)

		Gönczy Pál Református Sport és Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	Thököly Imre Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	Hajdúszoboszlói Bárdos Lajos Általános Iskola	Pávai Vajna Ferenc Általános Iskola
Matematika	6.osztály	1468	1528	1428	1343
Matematika	Országos érték	1464	1464	1464	1464
Matematika	Mértéke				
Matematika	8.osztály	1489	1618	1540	1479
Matematika	Országos érték	1578	1578	1578	1578
Matematika	Mértéke				
Szövegértés	6.osztály	1444	1504	1409	1300
Szövegértés	Országos érték	1440	1440	1440	1440
Szövegértés	Mértéke				
Szövegértés	8.osztály	1460	1539	1498	1406
Szövegértés	Országos érték	1500	1500	1500	1500
Szövegértés	Mértéke				

Az országos kompetenciamérések a 6., 8. és 10. évfolyamos tanulók teljes körében mérik a matematikai eszköztudást és a szövegértési képességeket. Az eredmények azt mutatják, hogy a város oktatási intézményeibe járó tanulók az egyes vizsgált évfolyamokon összességében az országos átlag körül teljesítenek mindkét kompetenciaterületen. *Az országos értékhez képest a legnagyobb eltérést a Pávai Vajna Ferenc Általános Iskola tanulóinak az eredménye mutatja, ennek értelmezéséhez mindenképpen tisztában kell lenni azzal a ténnyel, hogy ebben az iskolában a sajátos nevelési igényű gyermekek száma 22, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel élő kiskorúak száma 35, valamint 67 tanuló hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű.*

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A család- és gyermekjóléti szolgáltatásokat igénybe vevő kiskorúak számának változatosságának okát nem ismerjük.

A szünidei étkeztetésben résztvevő gyermekek számának csökkenéséről már az előző fejezetekben szóltunk.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	105	223
2017	0	0	228	590
2018	0	0	316	558
2019	0	0	271	335
2020	0	0	246	314
2021	0	0	218	303
2022	0	0	267	257
2023	0	0	249	277
2024	0	0	245	338

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Az iskolák a társadalmi egyenlőtlenségek, szociális hátrányok kompenzálása céljából többféle tevékenységet végeznek. Fejlesztő foglalkozásokat szerveznek szakértői támogatással, egyéni foglalkozásokon, korrepetálásokon, az általános iskolákban tanulószobai foglalkozásokon való részvételi lehetőséget biztosítanak, a tantárgyak között szerepel a tanulás tanítása.

A Hajdúszoboszlói Bárdos Lajos Általános Iskola tantestülete fontosnak tartja, hogy azok a tanulók is kapjanak elismerést, akik képességeik szerint nem kitűnők, de kitartó szorgalommal képességeik legjavát nyújtják. Ők március 15-én Méhecske-díjban (alsó tagozat) és Szorgalom-díjban (felső tagozat) részesülnek az egész iskola közössége előtt. Az iskola Gyermekünkért-Jövőnkért Alapítványa fő célja új módszerek bevezetése, az oktatás feltételeinek javítása, zöld iskola, természettudatos életforma támogatása, megteremtése, a jó tanuló gyermek elismerése, szociálisan rászorulóknak segítése.

A Thökölly Imre két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Hatás Alapítványa segítségével természettudományos, az idegen nyelvi és az informatika oktatás feltételeinek javítása, a sport és a táborozás támogatása, a jó tanulók elismerése, a szociálisan rászorulóknak segítése szerepel.

A Pávai Vajna Ferenc Általános Iskola alapítványának célja, hogy anyagi támogatást biztosítson az iskola helyi tantervében szereplő és oktatott tantárgyak tárgyi feltételeinek bővítéséhez, korszerűsítéséhez. Az oktatáshoz kapcsolódóan támogatásra kerülnek a tanulmányi versenyek, a sport rendezvények, kirándulások.

A BSZC Közgazdasági Technikum és a BSZC Bocskai István Szakképző Iskola hátrányos helyzetű diákjai az Útravaló Program keretében az anyagi támogatás mellett mentori

segítséget is kapnak. A Szép Ernő Kollégiumért Alapítvány célja, hogy támogatni tudják a város három középiskolájába járó jól tanuló, szociálisan rászoruló tanulókat.

A Zichy Géza Zeneiskola is elhivatott a hozzá érkező hátrányos helyzetű tanulók segítésében, a művészetet használva növendékei fejlesztésére, integrációjára. A művészetoktatás terápiás hatása közismert, bármelyik művészeti ág gyakorlása közben elért siker megerősíti és minden vonatkozásban pozitívan befolyásolja a bizonytalan, esetleg szorongó személyiségű tanulót. E változások visszahatnak a gyermek viselkedésére, tanulási képességeire, a közismereti tárgyak vonatkozásában is.

2014. március 20-i ülésén képviselő-testületünk Hajdúszoboszló Kiváló Tanulója Díjat alapított. A díj azoknak a hajdúszoboszlói lakóhelyű diákoknak adományozható, akik a város általános vagy középfokú iskoláinak tanulói a díj adományozásának évében, és példás magatartás valamint szorgalom mellett kimagasló tanulmányi vagy sport eredményeket értek el, vagy példamutató közösségi tevékenységet végeztek.

2022 évben a városban megalakult a Hajdúszoboszlói Diákönkormányzat.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A városban nem tudjuk elhelyezni a krízishelyzetbe kerülő gyermekeket, családokat.	A Családok Átmeneti Otthonának beindítása a lehető leghamarabb, a működés stabilizálása. <i>A Családok Átmeneti Otthona 2023. június 06-án megnyitotta kapuit, működése zökkenőmentes. Az anyagban leírtaknak megfelelően az intézmény megannyi családnak és gyermeknek nyújtott segítséget.</i>
A Gyermekvédelmi jelzőrendszer működése nem hatékony.	A Gyermekvédelmi Jelzőrendszer működésének fejlesztése különböző eszközökkel.
Az állampolgárok nem tudnak róla, hogy ők is jelzéssel élhetnek a gyermekjóléti szolgálatnál.	A lakosság tájékoztatása a gyermekvédelmi jelzőrendszer működéséről, fontosságáról. Figyelemfelhívó plakátok elhelyezése a városban, hirdetés megjelenítése a Város Lapban, televízióban.
Fogyatékossgal élő gyermekekről a város nem rendelkezik adatokkal, információval.	A fogyatékossgal élő gyermekek vonatkozásában adat és információ gyűjtése.
A gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek szülei igényüket fejezték ki a szünidei gyermekétkeztetésben való részvételre.	Hajdúszoboszló város Önkormányzata a költségvetés készítésekor kalkulál a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek szünidei étkeztetésbe való bevonásának költségeivel. Amennyiben lehetősége van a felmerülő költségek finanszírozására, rendeletében rögzíti ezen gyermekek bevonását az szünidei étkeztetésbe.
A gyermekek nyári felügyelete a szülőknek nehézséget okoz. A nyári napközis tábor résztvevőinek száma alacsony.	A nyári napközis tábor további fenntartása, – lehetőség szerint – a táborban résztvevő gyermekek számának növelése a tábor feltételeinek, programkínálatának fejlesztése által. <i>A nyári napközis táborban 2023 és 2024 évben is a résztvevő gyermekek száma megduplázódott. A programok száma növekedett, minősége javult.</i>
<i>Bölcsődei férőhely hiány</i>	<i>Férőhely bővítésének lehetséges megoldásainak feltérképezése, egyeztetések lefolytatása. pályázatok figyelés. Költségvetés kalkulálása, esetleges beruházások megkezdése.</i>

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti egyenlőség érvényesítése a modern jogállam egyik alapvető elve. A Nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szól az 1979-ben aláírt ENSZ Egyezmény (CEDAW Egyezmény), melyhez Magyarország 1982-ben csatlakozott. 1995-ben az ENSZ által szervezett Nők Pekingi IV. Világkonferenciáján a Pekingi Cselekvési Tervben a világ országai elismerték, hogy a nők és férfiak egyenlő jogainak gyakorlatban való biztosítása elengedhetetlen feltétele a fejlődésnek és a békének, valamint, hogy a nők helyzetének javítása globális kérdés. A fentieken túl még számos Európai Unió irányelv és jogi norma rögzíti az aktuális feladatokat a nők és férfiak közötti egyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményeinek megvalósítására vonatkozóan.

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő. Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. A nők és a férfiak egyenjogúak. Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

A nők személyes és szakmai kiteljesedését nehezíti az a hagyományos felfogás, miszerint a háztartás vezetése, a gyermeknevelés, a beteg – és idősgondozás elsődlegesen a nők feladata. Mindkét nemnek joga van ahhoz, hogy osztozzon a családfenntartás, a háztartási, gyermeknevelési, beteg- és idősgondozási feladatok ellátásának örömeiben, sikerélményeiben és nehézségeiben. A szakmai, a magán, és a családi élet fokozottabb összehangolása szükséges annak érdekében, hogy a nők egyenjogúsága ténylegesen megvalósuljon.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

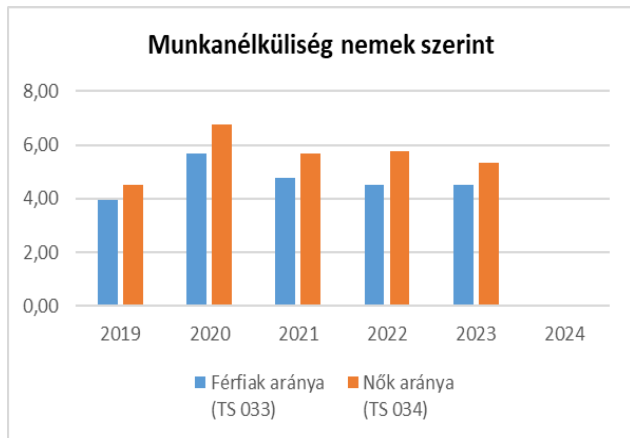
A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia szerint a mind a kereső tevékenységre, mind a házimunkára és a gyermekek ellátására a magyar nők fordítják a legtöbb időt Európában. A háztartási munka 80%-át akkor is nő végzi, ha neki van magasabb presztízsű, jobban fizetett foglalkozása. A magyar nők ilyen mértékű kettős leterheltsége enyhítéséhez nagyfokú társadalmi és családon belüli szemléletváltásra van szükség.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők aránya a városban 2021-ben 51,9 %, **2024-ben 51,95 %**. A vizsgált időszakban kivétel nélkül minden évben magasabb a nők munkanélküliségi rátája. Igaz a világlárványt érintő két év kivételével a férfiak munkanélküliségi rátájához hasonlóan csökkenést mutat.

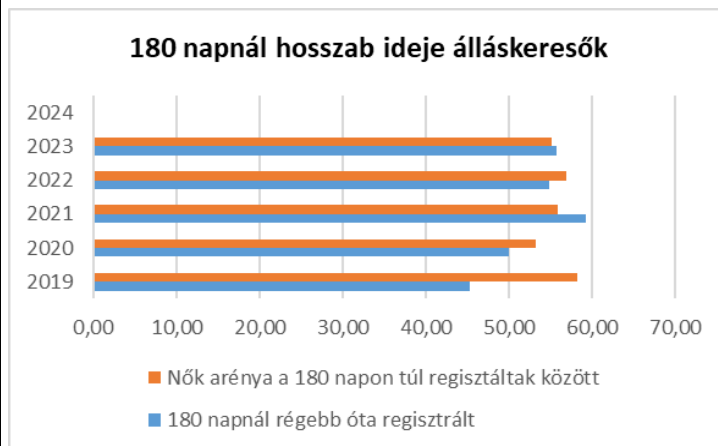
5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	4,49	5,11	4,80%
2017	4,5	5,15	4,83%
2018	4,24	4,79	4,52%
2019	3,93	4,49	4,21%
2020	5,66	6,74	6,20%
2021	4,79	5,7	5,25%
2022	4,49	5,76	5.13
2023	4,53	5,33	4,93
2024	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső nők aránya 2020 évig jóval magasabb, mint a férfiaké. A nők sokkal nehezebben találnak megfelelő munkát, melynek az egyéb teendőik mellett meg tudnak felelni, így benn „ragadnak” a rendszerben. 2020-ban, 2021-ben a világjárványnak köszönhetően megszűnt munkahelyeken inkább férfiak dolgoztak és nem tudtak 180 napon belül elhelyezkedni ezért nőtt meg az arányuk. **2022-ben, 2023-ban a munkanélküli nők aránya továbbra is magasabb, mint a férfiaké.**

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	41,01	57,41
2017	47,1	55,19
2018	45,47	56,8
2019	45,27	58,17
2020	50,05	53,25
2021	59,22	55,94
2022	54,81	56,95
2023	55,69	55,16
2024	n.a	n.a

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott pályakezdők nemi megoszlásáról nincsen információnk. Azonban a táblázat alapján láthatjuk, hogy a pályakezdő száma **továbbra** is csökkenő tendenciát mutat.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	773	104
2017	777	68
2018	728	77

2019	676	53
2020	983	106
2021	824	74
2022	801	68
2023	765	53
2024	n.a	n.a

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tapasztalataink szerint a munkavállalás terén fokozottan hátrányos helyzetben vannak a

- pályakezdő
- alacsony iskolai végzettséggel rendelkező
- 45 éven felüliek
- kisgyermeket nevelő nők.

A nők foglalkozási struktúrában elfoglalt rosszabb pozíciója nemcsak a nőknek a férfiaknál kisebb keresetében tükröződik vissza, hanem az ebből származtatott szociális jövedelmek alacsonyabb szintjében is.

A KSH 2019 évi adatai szerint a nők havi átlagos öregségi nyugellátásának összege 128 223 Ft., míg a férfiaké 146 673 Ft, **2024-ben a nők esetében ez az összeg: 217 782 Ft, férfiak esetében: 254 782 Ft** Ez az elmaradás a fentiekén túl arra is utalhat, hogy a nők szolgálati ideje pár évvel rövidebb volt, mint a férfiaké, valamint az előrehozott nyugdíjazásnál a férfiakéhoz képest még korábban mehetek nyugdíjba.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők foglalkoztatást segítő és képzési programokban való részvételéről nem állnak rendelkezésünkre adatok. A foglalkoztatási osztály tájékoztatása szerint a regisztráltak és a különböző programokba bevontak között szinte azonos arányban találhatók férfiak és nők is. A képzések időbeosztása tartható a kisgyermekes szülők számára is. A hiányzás mértékéről szintén szabályzat rendelkezik, mely nem tesz különbséget a hiányzások okai között.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Magyarországon a nők iskolai végzettsége valamivel magasabb, mint a férfiaké. Azonban a férfiak nagyobb arányban rendelkeznek szakképesítéssel, ami az elhelyezkedés esélyét növeli. Hajdúszoboszlón az alacsony iskolai végzettségű nők jellemzően a vendéglátóiparban, kereskedelembe, szállodákban és a gyógyfürdőben tudnak munkát vállalni, mint konyhai kisegítő, takarító, konyhalány, szobaasszony stb. Sajnos a nők túlnyomórészt ezen lehetőségekkel csak a nyári szezonban élhetnek.

A közfoglalkoztatás keretében kertészeti feladatokat végeznek, illetve a mezőgazdaságban is vállalnak alkalmi munkát akár 1-2 napra is.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Önkormányzatunk munkáltatóként eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. E követelmény megvalósulását példamutatásával segíti, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget. A polgármesteri hivatalban több mint 50%-ban vannak jelen a nők a vezetők között, a teljes létszám 70%-a nő.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5.2.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	8	633	79,00
2017	8	622	77,75
2018	8	662	82,75
2019	8	662	82,75
2020	8	701	87,63
2021	8	715	89,38
2022	8	963	120,38
2023	8	962	120,25
2024	8	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.3. 2.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma			
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma	Az adott évben bölcsődei szolgáltatásban részesülők száma
	db	Fő	Fő
2016	1	90	150
2017	1	90	146
2018	1	90	151
2019	1	90	150
2020	1	90	140
2021	1	90	137
2022	1	90	140
2023	2	116	155
2024	2	116	174

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődéi férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődéi férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	5	5	0	0	90	90
2018	0	0	5	5	0	0	90	90
2019	0	0	5	5	0	0	90	90
2020	0	0	12	10	0	0	90	90
2021	0	0	12	12	0	0	90	90
2022	0	0	22	22	0	0	90	90
2023	0	0	29	29	0	0	116	116
2024	0	0	29	29	0	0	116	116

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nők munkaerő-piaci esélyeit és az ideális családtervezést is pozitívan befolyásolja, ha a gyermekek napközbeni ellátása biztosított a településen. Ennek érdekében Hajdúszoboszló városában 8 tagóvoda és jelenleg egy bölcsőde és kettő magán bölcsőde, óvoda működik, amelyekben **összesen 2024-ben 973 kisgyermek** napközbeni ellátása megoldott. 2023-tól a bölcsőde újabb telephelyén is fogadni tudja majd a gyermekeket. A képviselőtestület döntése alapján az intézményekben a gondozásért nem kell térítési díjat fizetni.

~~A polgármesteri hivatal 2012-ben pályázatot nyújtott be a „Munka és a magánélet összehangolását segítő munkahelyi kezdeményezések, rugalmas munkahelyek” című pályázati felhívásra. A 2014-ben elnyert támogatás 14 M Ft volt. A projekt keretében bevezetésre került a hivatal működését rugalmassá tevő távmunkavégzés és a rugalmas munkaidő, az ügyfélfogadási idő változatlanul hagyása mellett, valamint újjelenyomat-olvasó készülékek kerültek beszerzésre. A világiárvány idején a polgármesteri hivatalban és egyéb intézményekben, cégeknél a home office munkavégzés is egyre jobban elterjedt.~~

A Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális- és Gyermejjóléti Szolgáltatási Központ családbarát megoldásként megszervezi a dolgozói gyermekeinek napközbeni felügyeletét a nyári tanítási szünetben.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyákra és gyermekeikre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi, szociális juttatások megismerésében.

Nővédelmi tanácsadás keretében a gyermeket vállalni akaró nőknek segítséget nyújtanak a terhesség optimális kialakulása érdekében, így egészségügyi szűrővizsgálatokat végeztetnek, valamint életmódra vonatkozó tanácsokat adnak.

A gyermekjóléti szolgálat elsődleges feladata a krízis helyzetbe került várandós anya tekintetében, hogy számára, illetve születendő gyermeke számára a krízis helyzet megoldásában segítséget nyújtson, az igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutásban segítséget adjon. Az önkormányzat feladata ekkor – a gyermekvédelmi törvény alapján – pénzügyi és természetbeni támogatás nyújtása rendkívüli települési támogatás formájában.

5.4 A nőt érő erőszak, kapcsolati erőszak

A Nők IV. Világkonferenciájának Cselekvési Programja és a Pekingi Nyilatkozatban foglaltak a szerint a nők elleni erőszak a nők hagyományosan kisebb társadalmi súlyában, alacsonyabb társadalmi státuszában gyökerezik.

A nemzetközi és a hazai adatok is azt mutatják, hogy minden ötödik nő élt valaha bántalmazó kapcsolatban. A rendőrségi statisztikák alapján az országban a családon belüli erőszak hetente legalább egy nő és havonta legalább egy gyermek életét követeli. A folyamatos lelki erőszaknak kitett nők száma ennél jóval magasabb.

A kapcsolati erőszak elszenvedője jellemzően a háztartásban élő feleség, *élettárs*. A gyermekek is gyakran válnak közvetlen vagy közvetett áldozattá, utóbbi a gyakoribb amikor a gyermek azáltal sérül, hogy kénytelen tanúja lenni édesanyja bántalmazásának.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőt, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A társadalom nem elég érzékeny még a témát illetően, gyakori az áldozat hibáztatása.

Az áldozatok védelmét, segítségét Magyarországon is először civil szerveződések karolták fel, többéves múltta visszatekintő, nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező, működő áldozatvédelmi szervezetekkel találkozhatunk. A civil kezdeményezéseket követően a Magyar Kormány is célul tűzte ki az áldozatok védelmét. Létrehozták az Áldozatvédelmi Irodát, mely végrehajtotta és koordinálta az áldozatvédelemmel kapcsolatos feladatokat a minisztériumban és a belügyminiszter irányítása alá tartozó önálló szerveknél, továbbá együttműködött az e témával foglalkozó társadalmi szervezetekkel.

A kormány 2020. január 1. napjától a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartástól szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként a települési önkormányzat jegyzőjét jelölte ki. 2020 a jegyzőnél 10 esetben indult bántalmazási ügyben eljárás, ebből 6 alkalommal a bántalmazott a házastárs, vagy élettárs volt. 2021-ben 4 ügy indult és 3 esetben a bántalmazott a házastárs, vagy élettárs volt.

2023-ban esetek száma megemelkedett, majd kissé csökkent. 2025. március végéig már 11 esetben (7 alkalommal nő ellen irányuló) kellett eljárni. Általánosan elmondható, hogy a bántalmazások 90 %-a kívülről „jól szituált” családokban történik.

	<i>bántalmazási ügyek száma</i>	<i>nő (házastárs, vagy élettárs) ellen irányuló bántalmazások száma</i>
2020	10	6
2021	4	3
2022	10	7
2023	18	11
2024	11	9

A Hajdúszoboszlói Rendőrkapitányságon 2022 évben mindezidáig 48, **2023-ban 49, 2024-ben 44** bejelentés érkezett családon belüli erőszakkal kapcsolatosan, Hajdúszoboszló település vonatkozásában. Ezen bejelentések közül 2022-ben 8, **2023-ban 4, 2024-ben 5** esetben került sor ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésére. Kiskorú veszélyeztetése miatt a rendőrség 2022-ben 13, **2023-ban 22, 2024-ben 25** esetben élt jelzéssel, kiskorú bűncselekmény, vagy szabálysértés elkövetése miatt 5 esetben.

2021 évben 32 darab bejelentés érkezett Hajdúszoboszló településről hozzátartozók közötti erőszak miatt, 4 db ideiglenes megelőző távoltartás került elrendelésre, a Hajdúszoboszlói Rendőrkapitányság 7 esetben élt jelzéssel kiskorú veszélyeztetése miatt, illetve 4 esetben bűncselekmény, szabálysértés elkövetése miatt.

Abban biztosak lehetünk, hogy a fentieknél sokkal gyakrabban fordul elő a családokban erőszak Hajdúszoboszlón is.

Rendkívül fontos feladat a családon belüli erőszak elleni küzdelem, az áldozatok segítése, melynek eszköze lehet: előadások szervezése, írásos tájékoztatók eljuttatása minden érintett korosztály részére, helyi sajtó bevonása, önszorgató csoport létrehozásának segítése, jelzőrendszer erősítése. Az áldozatokban tudatosítani kell, hogy ami vele történik az nem az ő szígyene, nem kell eltűnnie az erőszak egyetlenegy fajtáját sem.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

~~Anyaotthon, családok átmeneti otthona jelenleg nincs a településünkön. Amennyiben a nő otthona elhagyására kényszerül, abban az esetben nagyobb összegű, lakhatást biztosító rendkívüli települési támogatással segíti önkormányzat.~~

~~Évente 2-3 esetben sor kerül anyaoththonos elhelyezésre is ott, ahol éppen szabad férőhely van, az ország bármely pontján. Az önkormányzat az utazási költségek támogatásában is részt vállal.~~

2023. június 6. napján megnyílt a Családok Átmeneti Otthona.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Világszerte aggasztó jelenség, hogy nagyon alacsony a nők jelenléte a közéletben, a politikai döntéshozatal valamennyi, országos és helyi szinten egyaránt. A Magyar Országgyűlésben **31** női politikus dolgozik, a Hajdúszoboszlói Képviselő Testületnek kettő női tagja van.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket fokozottan érintő társadalmi problémákról helyi szinten nem rendelkezünk adatokkal.

2017. évi országos kutatási adatokra támaszkodhatunk, melyeket Nőügyek 2018 – Társadalmi problémák és megoldási stratégiák című kötetben foglaltak össze fókuszcsoporthoz tartozó interjúk, illetve 1000 fős kérdőíves vizsgálat alapján. A kutatásból kiderül, hogy általánosságban a magyar embereknek a legkomolyabb problémát a megélhetés, illetve a munkahely és annak hiánya jelenti.

A specifikusan női problémák közül a munka és a magánélet feszültsége a legsúlyosabb, azaz, hogy az otthoni és a munkahelyi feladatoknak egyszerre kell megfelelniük. A gondoskodói feladatok pedig korlátozzák a nők életesélyeit. A második helyen a megkérdezettek a nők és a férfiak közti társadalmi egyenlőtlenségeket nevezték meg, a harmadik legégetőbb probléma pedig a szülés utáni munkaerőpiacra való visszatérés. A válaszadók hangsúlyozták, hogy kisgyerekekkel nehéz elhelyezkedni Magyarországon. Kevesebben említették a nők elleni erőszak, vagy a szexuális zaklatás problémáját, aminek két oka lehet. Az egyik, hogy több civil szervezet is fellép az ügyben, a másik, hogy ezek a témák még a mai napig magán- és nem közösségi ügynek számítanak Magyarországon.

A megkérdezetteknek előre megadott témákat is sorba kellett állítaniuk aszerint, hogy szerintük melyek a legégetőbbek. Itt az alábbiakat értékelték a legsúlyosabbaknak:

- egyedülálló szülőként nehéz a gyermeknevelés
- tartósan beteg gyermek nevelése többnyire az anyára hárul
- jelentős kiadásokkal jár a gyereknevelés
- a részmunkaidős állás sem nyújt sokaknak megoldást, mert abból a fizetésből nehéz megélni

A tanulmányból kiderül, hogy elsődlegesen a nőkre hárul a tartósan beteg vagy idős szülő gondozása. A társadalmi elvárások is ehhez igazodnak, az ilyen helyzetbe került nők pedig csak magukra számíthatnak.

A kutatásból kiderül, hogy a megkérdezettek a jelenleginél nagyobb segítséget várnának el az állami szolgáltatásoktól, főleg az idősgondozás területén, mivel a fizetős szolgáltatások csak egy szűk réteg számára érhetőek el. A válaszokból kiderül, hogy nem csak itt, hanem a GYES/GYED-et követő munkanélküliség, és a párkapcsolati erőszak esetén is fokozottabb állami segítségre lenne szükség.

A megkérdezettek úgy gondolják, hogy a szociális juttatások elosztásának a rendszere nem működik igazságosan. Vannak olyan csoportok (határon túli magyarok, romák, stb.), amelyek többet kapnak, mint amennyit kellene. A szegény családok, a kisgyerekeket nevelő nők, a tartósan beteg kisgyereket nevelő nők és az egyedülálló anyák támogatásának alacsony mértékét nem tartják igazságosnak.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők csak idényszerűen foglalkoztatottak.	Új szakképesítés megszerzése a munkaerőpiac igényeinek megfelelően.
A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső nők aránya magasabb, mint 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső férfiak aránya. A kisgyermeket nevelő nők nem tudnak visszatérni a munkavilágába, mivel a nem tudják	Munkahely és család összeegyeztetése, atipikus foglalkoztatási formák támogatásával. Valamint annak megvizsgálása, hogy a különböző munkahelyeken van-e lehetőség családi- és

megoldani a gyermekeik napközbeni ellátását.	munkahelyi bölcsődék működtetésére.
Az idősgondozás a nőkre hárul, így nem tudnak elhelyezkedni. A városban nincsen önkormányzati fenntartású idősek otthona.	Időotthonok alapítása.
A kapcsolati erőszak a családban marad, így a szakemberek nem tudnak segíteni az áldozatoknak.	Jelzőrendszer megerősítése a kapcsolati erőszak felderítésének érdekében. Plakátok, felhívások közzététele arra vonatkozóan, hogy az áldozat hová fordulhat segítségért. Anonim önszolgáltató csoport létrehozásnak segítése.
A városban nem tudjuk elhelyezni a krízishelyzetbe kerülő gyermekeket, családokat.	A Családok Átmeneti Otthonának beindítása a lehető leghamarabb, a működés stabilizálása. <i>A Családok Átmeneti Otthona 2023. június 06-án megnyitotta kapuit, működése zökkenőmentes. Az anyagban leírtaknak megfelelően az intézmény megannyi családnak és gyermeknek nyújtott segítséget.</i>
A nőket helyi szinten érintő társadalmi problémákról nincsen ismeretünk	Felmérés készítése annak érdekében, hogy információkat szerezzünk arra vonatkozóan, hogy a városban élő nőket milyen társadalmi problémák sújtják.
<i>Bölcsődei férőhely hiány</i>	<i>Férőhely bővítésének lehetséges megoldásainak feltérképezése, egyeztetések lefolytatása. pályázatok figyelés. Költségvetés kalkulálása, esetleges beruházások megkezdése.</i>

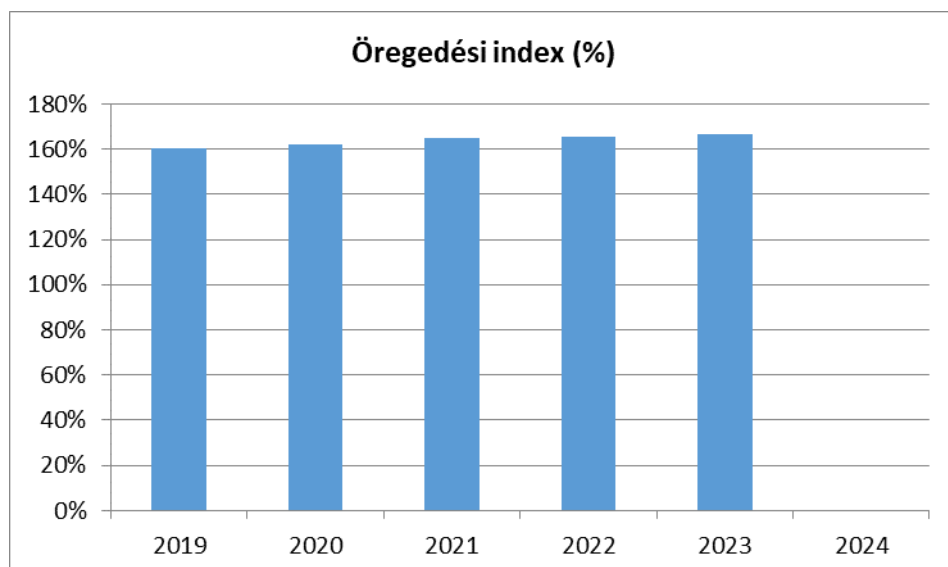
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Hajdúszoboszlón, mint a modern társadalmakban általában az időskorúak aránya a népességben belül növekszik, míg a 0-14 évesek száma folyamatosan alacsonyabb. Magasabb a várható élettartam, de sajnos az élve születések száma számottevően nem változik. Társadalmunk elöregedő, amit az öregedési index értéke – jóval 100 % fölött van, *évről évre kis mértékben emelkedik* – is jelez.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	4 711	3 069	153,50%
2017	4 789	3 102	154,38%
2018	4 927	3 141	156,86%
2019	5 087	3 178	160,07%
2020	5 217	3 215	162,27%
2021	5 344	3 236	165,14%
2022	5 432	3 284	165,41%
2023	5 537	3 329	166,33 %
2024	n.a.	n.a.	

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. tv. értelmében a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében megkülönböztetünk saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat.

Saját jogú nyugellátás:

- öregségi nyugdíj

Hozzátartozói nyugellátás:

- özvegyi nyugdíj
- árvaellátás
- szülői nyugdíj
- baleseti hozzátartozói nyugellátások
- özvegyi járadék.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. szerint időskorúak járadékára jogosultak azok az idős személyek, akik a szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak.

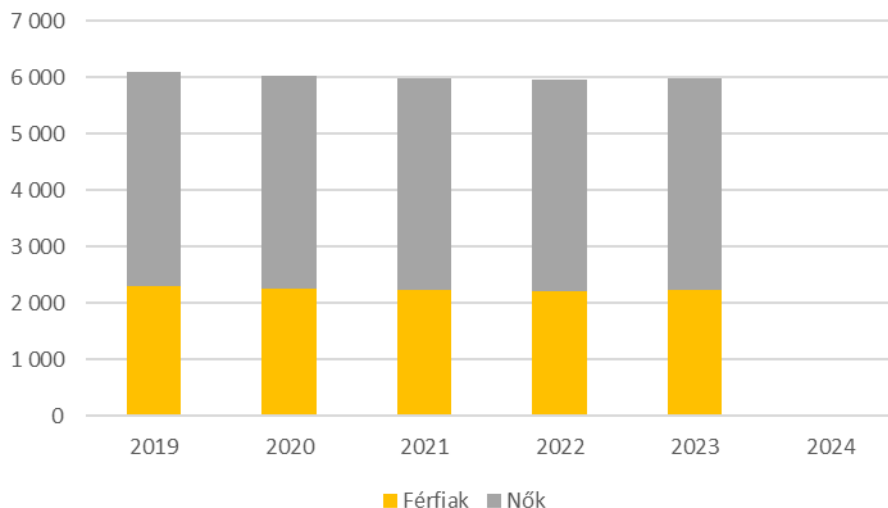
A táblázatokban szereplő adatok alapján ismételten megállapítható, hogy a nyugdíjban, és egyéb nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma 50-60 %-kal magasabb, mint a férfiak létszáma. Ez aránybeli szakadék legjobban az özvegyi nyugdíjban részesülők számának megvizsgálása után válik nyilvánvalóvá. (Kb. 90%-kal magasabb az özvegy nyugdíjban részesülő nők száma)

Hajdúszoboszlón 2020-ban a 65 fő nyugdíjas rendelkezett egyéni vállalkozással.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	2 361	3 800	6161
2017	2 338	3 791	6129
2018	2 308	3 763	6071
2019	2 312	3 795	6107
2020	2 263	3 775	6038
2021	2 235	3 758	5993
2022	2 217	3 742	5959
2023	2 228	3 750	5978
2024	n.a	n.a	

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nyugdíjasok nemek szerinti megoszlása

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

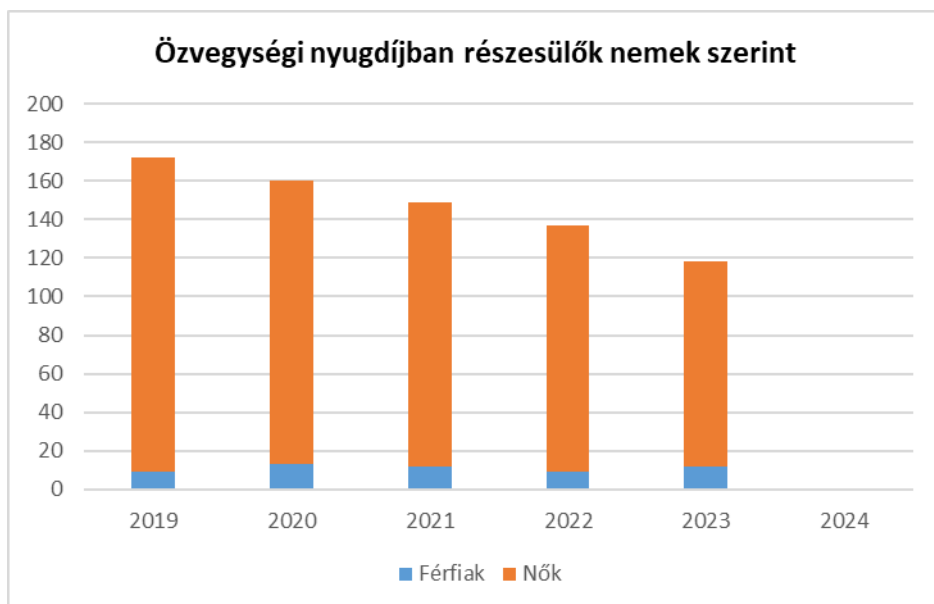
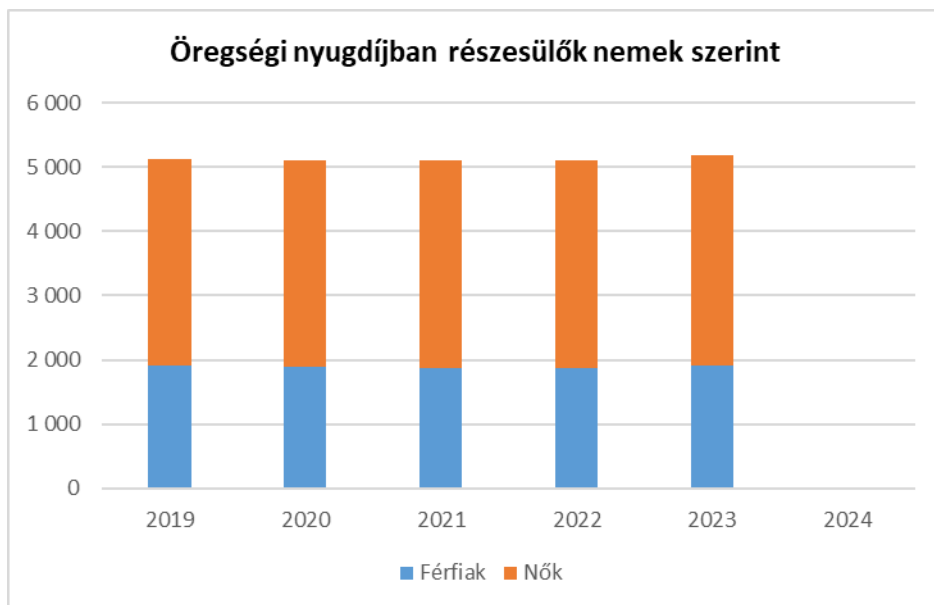
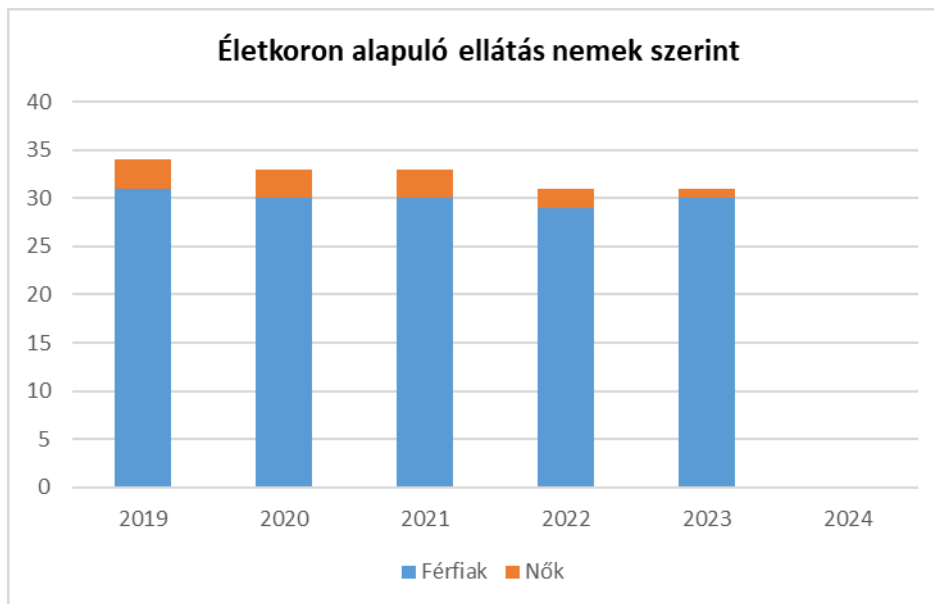
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	37	5	1 901	3 039	8	225	n.a.
2017	39	6	1 878	3 072	9	213	14
2018	39	3	1 882	3 118	11	190	11
2019	31	3	1 919	3 205	9	163	14
2020	30	3	1 889	3 221	13	147	15
2021	30	3	1 870	3 236	12	137	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2019	31	3	1 919	3 205	9	163	14
2020	30	3	1 889	3 221	13	147	15
2021	30	3	1 870	3 236	12	137	12
2022	29	2	1 869	3 244	9	128	7
2023	30	1	1 902	3 287	12	106	7
2024	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Magyarországon az öregségi nyugellátás havi átlagos összege évről, évre emelkedik. Arra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal, hogy városunk nyugdíjasai átlagosan milyen összegű ellátásban részesülnek.

A régiós és a vármegyei adatok is elmaradnak az országos átlagtól, de az Észak-alföldi régióra jellemző havi átlagos öregségi nyugellátás minden évben alacsonyabb, mint a Hajdú-Bihar Vármegyére jellemző összeg. A régió három vármegyéje közül a Hajdú-Bihar Vármegyében élők havi átlagos öregségi nyugellátásának az összege a legmagasabb.

Öregségi nyugellátás havi átlagos összege (Ft)			
Év	Magyarország	Észak-alföldi régió	Hajdú-Bihar Vármegye
2016	121 041	111 108	113 075
2017	123 725	113 652	115 638
2018	129 637	119 008	121 135
2019	134 947	123 901	126 139
2020	142 114	130 607	132 895
2021	150 571	138 474	140 974
2022	208 168	191 859	198 568
2023	230 940	212 733	216 967

Forrás: KSH

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A nyugdíjasok foglalkoztatására hatással vannak az aktív korúakra vonatkozó munkaerőpiaci lehetőségek, hiszen ha egy gazdaságban nagy a munkaerőigény, akkor az időseknek is jobb esélyeik vannak arra, hogy nyugdíjuk mellett dolgozzanak, míg ellenkező esetben a jövedelemszerzésnek ez az útja jelentősen beszűkül számukra. A nyugdíjkorhatár kitolódásának következményeként az elmúlt 15 évben az 55 év feletti foglalkoztatási aránya megduplázódott, azonban az álláskeresők száma is emelkedett.

Városunkban jellemző, hogy az időskorúak a saját gazdaságukban végeznek mezőgazdasági termelőtevékenységet.

A vizsgált időszakon belül az 55 év feletti aránya a nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva 26%-ról 34%-ra nőtt. 2021-ben a 824 fő regisztrált munkanélküliből 283 fő 55 éven felüli. Természetesen a 2020 év és 2021 év tekintetében látható nagyobb arányú növekedés a világjárványnak köszönhető. **2023. évben a 765 fő munkanélküli személyből 189 fő 55 éven felüli.**

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	773	777	728	676	983	824
41-45 év (TS 042)	Fő	71	80	75	63	117	73
	%	9,18%	10,30%	10,30%	9,32%	11,90%	8,86%
46-50 év (TS 043)	Fő	89	79	72	60	96	83
	%	11,51%	10,17%	9,89%	8,88%	9,77%	10,07%
51-55 év (TS 044)	Fő	96	92	70	64	92	67
	%	12,42%	11,84%	9,62%	9,47%	9,36%	8,13%
56-60 év (TS 045)	Fő	108	112	106	93	121	110
	%	13,97%	14,41%	14,56%	13,76%	12,31%	13,35%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	93	113	124	116	157	173
	%	12,03%	14,54%	17,03%	17,16%	15,97%	21,00%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen	676	983	824	801	765	#ÉRTÉK!
41-45 év (TS 042)	Fő	63	117	73	75	48	n.a.
	%	9,32%	11,90%	8,86%	9,36%	6,27%	-
46-50 év (TS 043)	Fő	60	96	83	81	90	n.a.
	%	8,88%	9,77%	10,07%	10,11%	11,76%	-
51-55 év (TS 044)	Fő	64	92	67	70	89	n.a.
	%	9,47%	9,36%	8,13%	8,74%	11,63%	-
56-60 év (TS 045)	Fő	93	121	110	111	81	n.a.
	%	13,76%	12,31%	13,35%	13,86%	10,59%	-
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	116	157	173	186	189	n.a.
	%	17,16%	15,97%	21,00%	23,22%	24,71%	-
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

Az időskorú álláskeresők magas aránya országosan is problémát jelent, ezért 2017-ben az országgyűlés elfogadta a közérdekű nyugdíjas szervezetekre vonatkozó rendelkezéseit. A közérdekű nyugdíjas szövetkezet az aktív, időskorúak olyan társas vállalkozása, amelynek célja

- elősegíteni a foglalkoztatás területén jelentkező nehézségek kiegyensúlyozását, a még aktív időskorúak munkaerőpiacra való visszatérését – rugalmasan, számukra megfelelően;
- előmozdítani tagjai gazdasági és szociális helyzetét;
- lehetőséget nyújtani a tudás, a szakmai ismeret, az élettapasztalat átadására a generációk között;
- erősíteni a helyi közösségeket, a szociális integrációt.

Az időskorúak élet – és munkatapasztalatának felhasználása minden társadalom alapvető érdeke.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A nyugdíjasok foglalkoztatására, képzésére vonatkozó információkkal nem rendelkezünk, részükre is hasonló képzési lehetőségek állnak rendelkezésre, mint a város felnőtt lakosságának általában. Ismereteink szerint országos szinten is elenyészően kevés az olyan képzés, amely célirányosan az idősödők és idősek sajátos igényei szerint szerveződik.

c, hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Hátrányos megkülönböztetésről nem tudunk, de az sajnos valószínűsíthető, hogy a mivel az idősek tudása „elavult”, valamint idegen nyelveket sem beszélnek ezért nem olyan egyszerű az elhelyezkedési esélyük.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

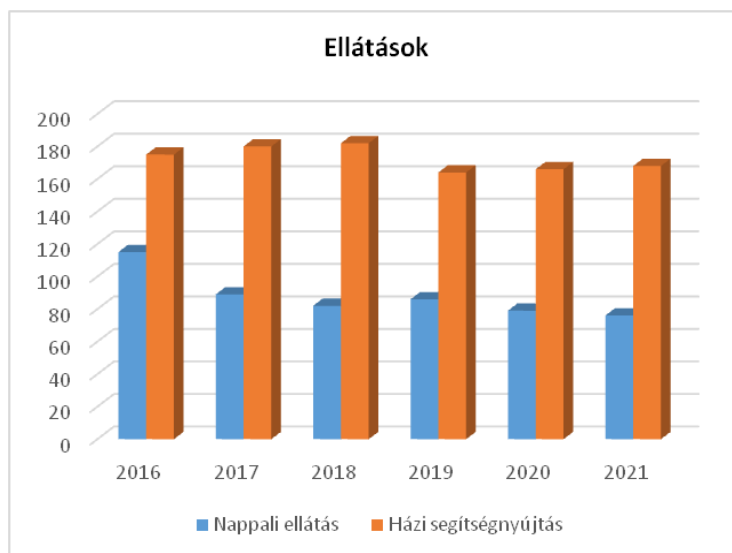
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A helyi egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén az idősek ugyanazokat a szolgáltatásokat vehetik igénybe, mint általában a város felnőtt lakossága. A városunkban nagy számban megtalálható szakellátások igénybevétele miatt sem kell az időseknek más településre utazniuk. A szűrővizsgálatok közül városunkban elérhető a tüdőszűrés és a méhnyak-rákszűrés, valamint Debrecenben az emlőszűrés.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)
	Fő	Fő	fő
2016	4 711	115	175
2017	4 789	89	180
2018	4 927	82	182
2019	5 087	86	665
2020	5 217	79	867
2021	5 344	76	1 016
2022	5 432	62	1 057
2023	5 437	74	1 330
2024	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ Gondozási Központjának közreműködésével házi segítségnyújtást szolgáltat a lakosok részére. Ezen szolgáltatást átlagosan 100-110 fő veszi igénybe, a 65 év felettiek az igénybevevők 70-80%-át teszik ki. Egyedi gondozási szükséglet szerint napi 1-4 óra közötti az egy gondozott személyre fordított idő, melynek keretében gondozási feladatok, a ház körüli teendők (bevásárlás, takarítást, stb.) ellátása történik. A házi segítségnyújtók az ellátottak egészségi állapotát is figyelemmel kísérik, szükség szerint vérnyomás- és vércukormérést is végeznek.

A házi segítségnyújtás a gondozott jövedelmétől függően térítésköteles, azonban a normatív támogatást önkormányzatunk jelentős mértékben kiegészíti, hogy minden rászoruló számára elérhető legyen. Krízishelyzetben még arra is lehetőség van, hogy a térítési díjat csökkentett mértékben állapítsa meg a központ vagy azt teljes mértékben elengedje meghatározott időszakra. A szolgáltatás a városban minden rászoruló számára elérhető, várakozási lista nincs. Az emberek tudnak róla, a háziorvosok is felhívják azoknak a figyelmét erre, akik betegségük, állapotuk alapján erre a szolgáltatásra rászorulnak. A központ szórólapokkal is igyekszik erről a szolgáltatásról tájékoztatni a lakosságot.

Az idősellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években városunkban is egyre jelentősebb szerep jut a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magán szervezeteknek, így házi segítségnyújtási szolgáltatást nyújt még a helyi Református Egyházközségünk is.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz az idősök hasonló feltételekkel férhetnek hozzá, mint a város lakossága általában.

A szociális szolgáltató központ az idősök szociális alapellátása keretében idősök klubját működtet, mely 60 fő részére nyújt társasági életet, közművelődési, kulturális lehetőségeket. A klubtagok 90-95%-a egyedülálló idős személy. A térítésmentes szolgáltatás hétvégén is igénybe vehető. Közös filmnézés, szabadtéri főzés, séta, kirándulás szerepel – többek között - a klub programjai között.

Az önkormányzat fontosnak tartja az idősök hónapja alkalmából a város lakosainak köszöntését.

A szépkorúak személyes köszöntését 2012-től szívesen vállalta fel önkormányzatunk, hiszen ez is egy gesztus az idősök iránti megbecsülés kifejezésére.

A Hajdúszoboszlón a következő nyugdíjas klubok, egyesületek működnek:

Hajdúszoboszló Nyugdíjas Pedagógusokért Alapítvány, Hajdúszoboszlói Derűs Alkony Nyugdíjas Klub, Hajdúszoboszlói Olajipari Nyugdíjas Klub Egyesület, Hungarospa Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő Nyugdíjas Egyesület, Gázláng Nyugdíjas Egyesület, Református Egyházközség idősök klubja

Hajdúszoboszló város Önkormányzata a nyugdíjas szervezetekkel aktív kapcsolatot tart fenn. 2020-ban megalakult a Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Fóruma, Együtműködési megállapodás született. Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzítetten évente minimum 2 alkalommal tanácskoznak. A megbeszéléseken a város polgármestere és alpolgármesterei tájékoztatják a szervezet képviselőt a települést érintő aktuális városfejlesztési, szociális, kulturális és egyéb tervekről, lehetőségekről. Az időskorúakban

felmerülő problémákról, igényekről tájékozik az önkormányzat. A szervezet együttműködött a hulladékszállítási díjkezelvény kidolgozásában. A 2022. decemberében tartott tanácskozáson a nyugdíjas szervezet képviselői a következő problémákat foglalták meg: szüksége lenne egy önkormányzati fenntartású idősok otthonára, egy „közösségi házra”, időszakos buszjáratra a köztemetőbe, valamint a temetőt rendbe kellene tenni. *Az Egyeztető Fórum 2023-ban és 2024-ben is megtartotta soros tanácskozásait.*

c) idősok informatikai jártassága;

Az idősok informatikai jártasságáról nincsenek információink.

d) a generációk közötti programok.

Településünk kifejezetten generációk közötti programokkal nem rendelkezik. A város programjait igyekszik úgy megszervezni, hogy az minden korosztály igényeit figyelembe vegye. Több napos rendezvényeinken a generációk keverednek, lehetőségük van együtt szórakozni és megismerni egymást.

6.4 Az idősoket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősokról, az életkorukkal járó sajátos igények kielégítését célzó programokról nem rendelkezünk megfelelő mennyiségű információval.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősok helyzet, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az 55 év felettiek körében a munkanélküliség.	Tárgyalások indítása az önkormányzat és a helyi vállalkozók között, annak érdekében, hogy megoldás szülessen az idősokorúak magasabb számban történő foglalkoztatására.
Generációk közötti programok hiányoznak	Gyerekek és idősokorúak csoportjának közelítése egymáshoz, közös programok szervezése
Az idősok helyzetére vonatkozóan kevés információval rendelkezünk, az idősok ügyét pedig egyoldalúan, szociális aspektusból kezeljük.	Helyi idősügyi stratégia kidolgozása.
A városban nincsen önkormányzati fenntartású idősok otthona.	Idősok otthonának alapítása.
A városban nincsen az idősoknak közösségi háza.	A város kijelöl egy ingatlant, melyet az idősok közösségi tevékenységük alkalmával használhatnak.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos személyek és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv értelmében fogyatékos az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

Az alábbi fogyatékossgai csoportokat különböztetjük meg:

- beszéd fogyatékossgal élő személyek
- autista
- értelmileg akadályozott személyek
- hallássérült személyek
- látássérült személyek
- mozgáskorlátozott személyek
- halmozott fogyatékossgal élő személyek
- pszichoszociális fogyatékossgal élő személyek.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint 490 578 fogyatékkal élő ember van Magyarországon, a népesség 6,2%-a. Fogyatékossgatípusok szerinti megoszlás: mozgáskorlátozottak 50,85%, látássérült 18,06%, értelmi fogyatékos 9,36%, hallássérült 13,79%, egyéb 7,94%. A fogyatékos népességen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport. A 2016-os mikrocenzusban megkérdezettek nyilatkozata alapján a 408 000-re csökkent a fogyatékkal élő száma és továbbra is a mozgássérültek aránya a legmagasabb. *A 2022. évi népszámlálás adatai szerint 273 558 fogyatékkal élő ember él Magyarországon. Fogyatékossgatípusok szerinti megoszlás: mozgáskorlátozottak 41,28 %, látássérült 15,79 %, értelmi fogyatékos 15,02 %, hallássérült 11,19 %, egyéb 16,72 %.*

A létszám csökkenésének okai lehetnek az egészségi állapot általános javulása, gyógyító eljárások fejlődése valamint az egészségi állapothoz kapcsolódó szociális ellátások rendszere jelentősen átalakult.

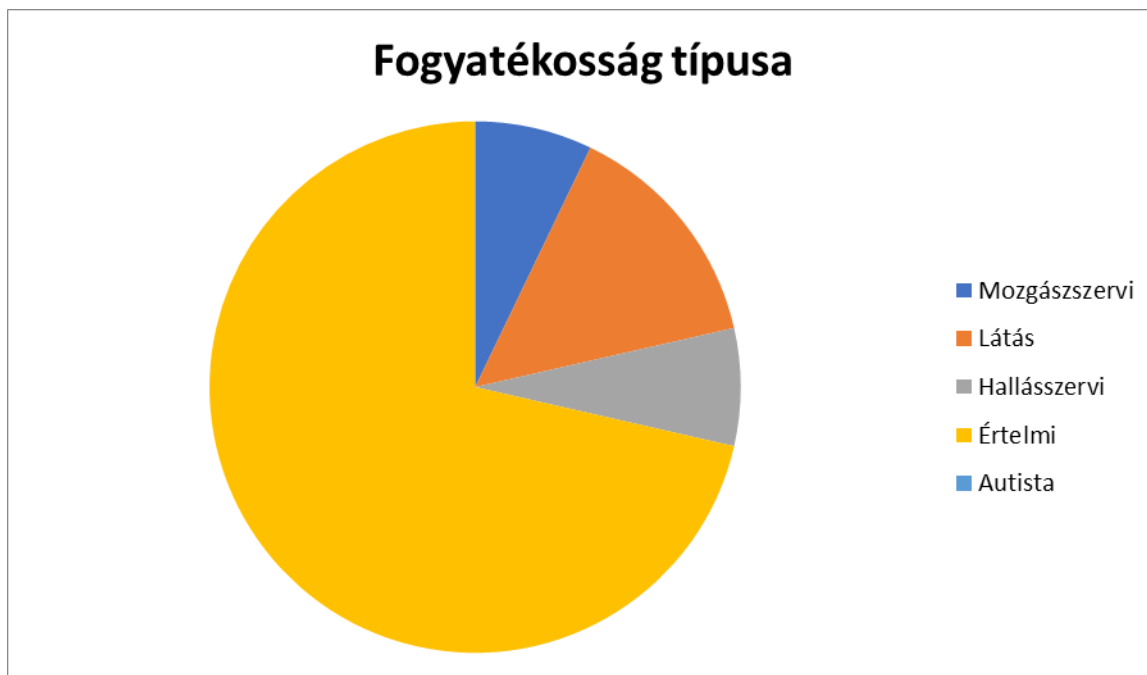
A városunkra vonatkozóan a fogyatékossgal élő személyek számáról adatokat még nem tették közzé és helyi adatgyűjtés is sikertelennek bizonyult. Nem ismerjük a városunkban élő fogyatékkal élő lakosok társadalmi problémáit, felmerülő igényeit.

A Társ Egyesület fenntartásában 2011 óta működik a Társ Szociális Intézmény (4200 Hajdúszoboszló Baross utca 25/a sz.) pszichiátriai nappali ellátás 30 fő férőhellyel. 2024. januártól a Társ Integrált Intézmény 4200 Hajdúszoboszló, Zrínyi Miklós utca 5. sz. alatt négyféle szociális szolgáltatást biztosít.

Az intézményfejlesztés célja a fogyatékos emberek társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése maximum 12 férőhelyes lakhatási szolgáltatás megvalósításával és a támogatott lakhatás köré kialakított alapszolgáltatásokkal, - a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósítása az elszigeteltségük megszüntetésével.

Az Egyesület a város kertvárosi részén három családi házban összesen 24 fő részére, (6 és 12 fő részére fogyatékosok támogatott lakhatását, 6 fő részére pszichiátriai betegek) támogatott lakhatást alakított ki. Alapszolgáltatás 28 férőhelyes fogyatékosok nappali ellátásával és támogató szolgáltatás biztosításával bővült, fizikai és infokommunikációs akadálymentesített épületekben és egy 9 személyes kerekesszék szállítására alkalmas kisbusszal.

Ellátotti létszám megoszlása fogyatékoság típusa szerint:

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülőkről rendelkezünk adatokkal.

Megállapíthatjuk, hogy az ellátásban részesülő részesülők száma, mindkét nem esetében egyaránt, országosan, vármegyei szinten és a városunkban is csökkenést mutat, a nők aránya minden egyes évben és minden területen magasabb.

Magyarország

Év	Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő férfiak száma (fő)	Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő nők száma (fő)
2016	168 922	207 057
2017	159 079	196 109
2018	151 281	187 625
2019	140 263	174 307
2020	130 326	163 429
2021	124 483	157 357
2022	118 031	150 337
2023	110 980	142 761
2024	106 506	137 570

Forrás: KSH
Hajdú-Bihar vármegye

Év	Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő férfiak száma (fő)	Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő nők száma (fő)
2016	8 836	11 664
2017	8 334	11 061
2018	7 490	9 968
2019	6 829	9 157
2020	6 386	8 717
2021	5 934	8 098

Forrás: KSH

Hajdúszoboszló

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	310	409	719
2017	302	391	693
2018	276	346	622
2019	258	323	581
2020	240	312	552
2021	220	297	517
2022	206	273	479
2023	176	256	432
2024	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékkal élők foglalkoztatottságára vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok. A településen a legtöbb fogyatékkal élő személy, 77 fő az egyetlen védett munkahelyen a Pirehab Nonprofit Kft. Hajdúszoboszlói Üzeménél dolgozik (Hajdúszoboszló, Bocskai u. 30.), ahol doboz és táskagyártással foglalkoznak.

A fogyatékkal élő személyek foglalkoztatását illetően általánosan elmondható, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak a fogyatékossgból eredő hátrányok kiküszöbölésére szolgáló eszközök és feltételek.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Egy társadalom mentális, erkölcsi állapotát jól jellemzi, hogy miképpen tudja segíteni a hátrányos helyzetbe került tagjainak a munkaerőpiacon történő elhelyezkedését. (KSH) A fogyatékos emberek beilleszkedésüket a társadalomba, elfogadottságukat elősegíti, ha dolgoznak, ha megélhetésüket munkából származó jövedelemből tudják biztosítani.

A Fogyatékos Emberek Szervezeteinek Tanácsa szerint a fogyatékossgal élő emberek foglalkoztatási helyzetének javítása csak célzottan, személyre szabottan, megfelelő munkaerő – piaci és az egészségügyi, szociális, képzési és foglalkoztatási területeket összehangoltan, egymásra épülő módon használó rehabilitációs rendszer és rehabilitációs szolgáltatások tényleges kiépítésével valósulhat meg.

Nyitott, befogadó munkahely csak korlátozottan létezik, ezek számának növelését mindenképpen ösztönözni szükséges, befogadóbbá kell tenni városunk vállalkozói rétegét, valamint folytatni kell az akadálymentesítést és erre kell ösztönözni a településen található cégeket.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Erre a kérdésre vonatkozó információkkal nem rendelkezünk.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
2024	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

Az önkormányzat 2012-től a pszichiátriai betegek, 2024-től a fogyatékosok nappali ellátását a fenn már említett Társ Egyesülettel (Társ Szociális Intézmény és Társ Integrált Intézmény) kötött feladatellátási szerződés keretében látja el.

"GYOFI" Fogyatékkal Élők Nappali Intézményéhez (Hajdúszovát) tartozik a Hajdúszoboszlón a Dózsa György úton 10 fővel, a Móricz Zsigmond utcán 4 fővel működő Bátrak háza.

Az önkormányzat fenntartásában a Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Központ közreműködésével számos önálló életvitelt támogató helyi szolgáltatás működik, így házi segítségnyújtás, étkeztetés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, támogató szolgáltatás, nappali ellátás.

Személyi segítség keretében elsősorban gondozási, ápolási tevékenységre, felügyelet biztosítására, háztartási segítségnyújtásra, illetve lakáson belüli/kívüli mobilizálásra van igény. A személyi segítő szolgálat a személyes életvitelükben segíti például a mozgáskorlátozottakat (gyógyszerkiváltás, fürdetés, stb.), az értelmifogyatékos gyermekek szüleit gyermekfelügyelettel ügyeik intézésében, a személyi szállítás pedig iskolába, orvoshoz, különböző gyógykezelésekre szállítja a fogyatékkal élők. Várólista nincs, viszont néha a központnak adódnak ütemezési, egyeztetési gondjai a személyi szállítással kapcsolatos egymást fedő igények miatt. Előfordul, hogy a szolgálat két gépjárműve a lakosság részéről felmerülő igényeket már nem tudja maradéktalanul kielégíteni.

A pszichiátriai betegek nappali ellátása az önkormányzattal kötött szerződés keretében ugyancsak a Társ Közhasznú Egyesület (Hajdúszoboszló, Déli sor 18.) segítségével vehető igénybe.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők központi jogszabályok alapján a következő támogatásokra, kedvezményekre jogosultak:

- **A fogyatékosági támogatás** - a fogyatékos személyek és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv szerint - a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- **Rokkantsági járadékra** – a rokkantsági járadékról szóló 83/1987 (XII.27.) MT rendelet alapján- jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül.
- **Parkolási igazolványra** jogosult az a személy:
 1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott
 2. aki látási fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak, autistának, mozgásszervi fogyatékosnak minősül
 3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-ét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak minősül.
- **Közlekedési kedvezményre:** a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011 (VI.29.) Korm. rendelet alapján meghatározott feltételek esetén jogosult a fogyatékkal élő személy.
- Súlyosan fogyatékosok **adókedvezménye**

Hajdúszoboszlón élő személyek kifejezetten a fogyatékoságukból adódóan támogatásban, ellátásban az önkormányzattól nem részesülnek. Természetesen a hosszantartó

betegségben, gondozásra szoruló lakosainkat rendkívüli települési, települési gyógyszer és gondozási kiadások támogatásával segítjük. Arra vonatkozóan nincsenek adataink, hogy az ügyfeleink körében hány fő fogyatékkal élő személy van.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az egészségügyi és rehabilitációs ellátások a fogyatékkal élők számára is elérhetőek.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek többsége akadálymentesített. Mozgáskorlátozottak számára is megközelíthető a polgármesteri hivatal „B” épülete, melyben a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Járási Hivatala is működik. Pályázati forrásból akadálymentesített a Szociális Szolgáltató Központ, a bölcsőde, a Hógyes Endre Gimnázium és a művelődési központ. *A Járóbeteg-Ellátó Centrum „újabb” épületében található egészségügyi alap- és szakellátások akadálymentesen igénybe vehetők a „régí Tüdőgondozó” épülete azonban még átalakításra vár.* A fogyatékkal élők szállítására átalakított gépjárműbe 2019-ben lift került beszerelésre.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A kereskedelmi szolgáltatást nyújtó négy helyi multinacionális cég üzletei és a közszolgáltatást nyújtó cégek is akadálymentesítettek. A lakóépületekre, további szolgáltató épületekre vonatkozóan információink hiányosak.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A városban található védett munkahely akadálymentes, egyéb munkahelyek akadálymentesítéséről nincsen információnk.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A városközpont frekventált helyein levő térburkolatot úgy alakították ki, hogy akadálymentesen lehessen használni.

- f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A helyi közlekedést segítő buszjáratok akadálymentesítettek.

~~*A város fenntartásában fogyatékosok nappali ellátása nem működik, 2022. év végén döntés született arról, hogy a kötelező feladat ellátásának érdekében szükséges a megfelelő intézkedések megtétele.*~~

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Erre vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

7.4. Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítést célzó programokkal a település jelenleg nem rendelkezik.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nincs biztos információnk arról, hogy melyek azok a társadalmi problémák amelyek a fogyatékkal élőket fokozottan érinti.

Fokozottan szükséges a lakosság körében a fogyatékkal élők elfogadása, a befogadása. Ennek legegyszerűbb módja az, ha már gyermekek számára természetes a fogyatékkal élő személyek jelenléte, azonban nincsen arra lehetőség, hogy a két csoport találkozzon egymással.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékkal élők számáról, foglalkoztatásukra, helyzetükre vonatkozó adatok, információk nem állnak rendelkezésre.	Programot szükséges indítani a városunkban élő fogyatékkal élők helyzetének feltérképezése érdekében.
A városban nem működik az önkormányzat által fenntartott fogyatékosok nappali ellátása.	Az önkormányzat megkezdi a fogyatékosok nappali ellátásának működtetését. <i>Az önkormányzat 2024. január 1 napjától a Társ Egyesület Társ Integrált Intézményével kötött feladat ellátási szerződés keretében a kötelező feladatát ellátja.</i>
Kevés munkahely létezik a városban, akik fogyatékkal élőket foglalkoztatnak.	Tárgyalások indítása az önkormányzat és a helyi vállalkozók között, annak érdekében, hogy megoldás szülessen a fogyatékkal élők magasabb számban történő foglalkoztatására.
Gyermekek érzékenyítése a fogyatékkal élő személyek vonatkozásában	Közös programok szervezése a két célcsoport számára.
<i>A Járóbeteg-Ellátó Centrum épületei nem teljes mértékben akadálymentesítettek.</i>	<i>A Járóbeteg-Ellátó Centrum „régí Tüdőgondozó” épületének akadálymentesítése.</i>

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
<i>A városban nem tudjuk elhelyezni a krízishelyzetbe kerülő gyermekeket, családokat.</i>	A Családok Átmeneti Otthonának beindítása a lehető leghamarabb, a működés stabilá tétele. <i>A Családok Átmeneti Otthona 2023. június 06-án megnyitotta kapuit, működése zökkenőmentes. Az anyagban leírtaknak megfelelően az intézmény megannyi családnak és gyermeknek nyújtott segítséget.</i>
Generációk közötti programok hiányoznak	Gyerekek és időskorúak csoportjának közelítése egymáshoz, közös programok szervezése
Az idősgondozás a nőkre hárul, így nem tudnak elhelyezkedni. A városban nincsen önkormányzati fenntartású idősok otthona.	Idősothtonok alapítása.
A fogyatékkal élő gyermekek és felnőttek számáról, foglalkoztatásukra, helyzetükre vonatkozó adatok, információk nem állnak rendelkezésre.	Programot szükséges indítani a városunkban élő fogyatékkal élők helyzetének feltérképezése érdekében.
<i>Bölcsődei férőhely hiány</i>	<i>Férőhely bővítésének lehetséges megoldásainak feltérképezése, egyeztetések lefolytatása. pályázatok figyelés. Költségvetés kalkulálása, esetleges beruházások megkezdése.</i>

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Hajdúszoboszló Város életének egyik legfontosabb társadalmi szereplői közé tartoznak a helyi civil szervezetek. Tevékenységük jól kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat, színesítik a város képét, életét, dinamikusan, élő-lélegző települést teremtvé.

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata jelenleg 146 civil szervezetet tart nyilván. Ebből a legtöbb szervezet a sporttevékenységek (34) területén működik, de a kulturális és hagyományőrző valamint az oktatási célú szervezetek (38) is nagy szerepet kapnak.

A palettán még 15 hobby, szabadidős, 17 szakmai, érdekképviseleti, 8 egészségügyi, 11 szociális, 8 településfejlesztési, 2 közbiztonsági, 8 településfejlesztési, 2 nemzetközi kapcsolatokat ápoló és 2 állatvédelemmel foglalkozó civil szervezet, valamint 4 egyház szerepel.

Működési formájukat tekintve 102 egyesület, 4 alapítvány, 4 egyház. Mindezekből jól látszik, hogy a civil élet minden területén képviseltetik magukat, nem csak hobbiszerveződésekről, hanem nagy múlttal és jelentős feladatokkal, eredményekkel is büszkélkedhetnek.

A különböző civil, egyházi és egyéb szervezetek tevékenységükkel beintegrálják a különböző célcsoportokat a hétköznapi életbe, segítik őket mindennapjaikban.

Az önkormányzat a költségvetésében elkülönített keretből pályázat útján illetve egyedi kérelmekre nyújt anyagi támogatást a Kulturális, Sport és Turisztikai pályázati Alapból és a Köznevelési Alapból.

Hajdúszoboszlón, 2021-ben önkéntes munkásként 2 fő segítette a szociális szolgáltató központ tevékenységét a családsegítő szolgálat munkatársaként, míg karbantartóként és takarítóként 3 fő volt része az intézmény életének. Többségük a kötelező 30 napos foglalkoztatást teljesítette ebben a formában, de segítettek a telephelyek takarításában, az udvarok rendezésében. **2024-ben 5 fő segítette önkéntesen a szolgálat munkáját.**

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A Hajdúszoboszlói Szociálpolitikai Kerekasztal rendszeresen napirendjére tűzi a városban élő idősek, gyermekek hajléktalan emberek ellátásának kérdését.

A kerekasztal tagjai: Hajdúszoboszló Város Polgármestere, az önkormányzati szociális szakbizottság elnöke, választott tagja az egészségügyi, szociális igazgatási irodavezető-helyettes, az önkormányzat, illetve a társulás által fenntartott egészségügyi, szociális és gyermekvédelmi intézmények vezetői, az önkormányzati gazdasági társaságok képviselői, a foglalkoztatási osztály vezetője, a Magyar Vöröskereszt Hajdúszoboszlói Területi Szervezetének vezetője, a Mozgáskorlátozottak Hajdú-Bihar Vármegyei Egyesületének elnöke, Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesületének képviselője, Református Egyházközség, Római Katolikus Plébánia, Görög Katolikus Plébánia delegáltjai.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Lásd: 2.2 pontnál leírtakat.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének támogatásától kezdve az időskorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatásokban (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) lehetséges – esélyegyenlőséget támogató – szolgáltatások körét.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális, Család-és Gyermejjóléti Központ adományozói:

- A Hungarospa Hajdúszoboszlói Zrt. évek óta nyáron, illetve nagyobb rendezvényekhez ásványvizet biztosít az intézmények számára.

- A Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt. rendszeresen szállít virágföldet, virágokat az intézmény szebbé tételéhez, valamint a nem hasznosítható adományok hulladéklerakóba történő ingyen kiszállítását is engedélyezi.
- ~~A Süti Bt. Pékség és Varga Csaba vállalkozó rendszeresen ad karácsonyra mákos és diós kalácsot.~~
- A Magyar Vöröskereszt krízishelyzetben lévő ügyfeleknek nyújt alkalmanként ételmiszert.
- A Rock Cafe és Káposztás Gergely vállalkozó Karácsonykor rendszeresen több száz adag meleg étellel segíti a rászorulókat.
- **magánszemélyek**

A Református Egyházközség minden évben nagy értékű tartós ételmiszert juttat az intézménynek, amely a helyi rászorulók számára kerül kiosztásra.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A HEP elkészítését megelőzően a nemzetiségi önkormányzatokat, intézményeket és egyéb partnereket adatszolgáltatásra kértük fel, melyet nagyrészt szívesen teljesítettek. Részükre és a HEP fórum tagjainak a program elfogadását megelőzően a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében a HEP megküldésre kerül.

- az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az HEP nyilvánosságra hozatala, valamint HEP Fórum összehívása. Az intézkedési tervben előírányzott eredményekről tájékoztatjuk a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és egyéb partnereket.

- A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

Az önkormányzat a HEP nyilvánosságának biztosításának érdekében a programot a város honlapján közzé teszi .

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A nyilvántartott álláskeresők között magas a 61 éven felüliek aránya.	Jelenleg nincs fejlesztési javaslat a beazonosított problémára.
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott munkanélküliek aránya a nyilvántartott álláskeresőkhöz képest magas.	Új szakképesítés megszerzése a munkaerőpiac igényeinek megfelelően.
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Nincs ismeretünk a mélyszegénységben élők és álláskeresők digitális ismereteiről	A szociális alapellátásban kérdőívezés az információ megszerzésének érdekében.
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A szociálisan rászoruló lakosság egy része nincsen tisztában azzal, hogy milyen ellátásokra, támogatásokra jogosult az önkormányzattól.	Helyi televízióban, városi lapban, hirdetőkön, orvosi rendelőkben, interneten az önkormányzat által adható támogatásokról, ellátásokról, szolgáltatásokról folyamatos, rendszeres tájékoztatás nyújtása.
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	KEF működése jelenleg szünetel	KEF elnökségének újráválasztása, új célok kitűzése. Megfelelő működés biztosítása. <i>A KEF pályázati segítséggel 2024. június 19 napján újra megalakult, működése azonban bizonytalan. A megfelelő működés érdekében további intézkedésekre van szükség.</i>
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Későn vagy egyáltalán nem értesül a hatóság, vagy egyéb szerv, intézmény a bajba jutott emberekről.	Mozgósító plakátok elhelyezése a város különböző pontjain melyben felhívjuk a lakosság figyelmét az egymás iránti odafigyelésre.
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A mélyszegénységben élők hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma következménye.	Több problématerületre (oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi terület) koncentráló, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok vezethetnek eredményre, lehetőleg pályázati források felhasználásával.

Gyermekek	A Gyermekvédelmi jelzőrendszer működése nem hatékony.	A Gyermekvédelmi Jelzőrendszer működésének fejlesztése különböző eszközökkel.
Gyermekek	Az állampolgárok nem tudnak róla, hogy ők is jelzéssel élhetnek a gyermekjóléti szolgálatnál.	A lakosság tájékoztatása a gyermekvédelmi jelzőrendszer működéséről, fontosságáról. Figyelemfelhívó plakátok elhelyezése a városban, hirdetés megjelenítése a Város Lapban, televízióban.
Gyermekek	A gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek szülei igényüket fejezték ki a szünidei gyermekétkeztetésben való részvételre.	Hajdúszoboszló város Önkormányzata a költségvetés készítésekor kalkulál a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek szünidei étkeztetésbe való bevonásának költségeivel. Amennyiben lehetősége van a felmerülő költségek finanszírozására, rendeletében rögzíti ezen gyermekek bevonását az szünidei étkeztetésbe.
Gyermekek	A gyermekek nyári felügyelete a szülőknek nehézséget okoz. A nyári napközis tábor résztvevőinek száma alacsony.	A nyári napközis tábor további fenntartása, – lehetőség szerint – a táborban résztvevő gyermekek számának növelése a tábor feltételeinek, programkínálatának fejlesztése által. <i>A nyári napközis táborban 2023 és 2024 évben is a résztvevő gyermekek száma megduplázódott. A programok száma növekedett, minősége javult.</i>
Nők	Alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők csak idényszerűen foglalkoztatottak.	Új szakképesítés megszerzése a munkaerőpiac igényeinek megfelelően.
Nők	A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső nők aránya magasabb, mint 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső férfiak aránya. A kisgyermeket nevelő nők nem tudnak visszatérni a munkavilágába, mivel a nem tudják megoldani a gyermekeik napközbeni ellátását.	Munkahely és család összeegyeztetése, atipikus foglalkoztatási formák támogatásával.
Nők	A kapcsolati erőszak a rejtve marad, így a szakemberek nem tudnak segíteni az áldozatoknak.	Jelzőrendszer megerősítése a kapcsolati erőszak felderítésének érdekében. Plakátok, felhívások közzététele arra vonatkozóan, hogy az áldozat hová fordulhat segítségért. Anonim önsegítő csoport létrehozásnak segítése.
Nők	A nőket helyi szinten érintő társadalmi problémákról nincsen	Felmérés készítése annak érdekében, hogy információkat szerezzünk arra vonatkozóan, hogy a városban élő

	ismeretünk	nőket milyen társadalmi problémák sújtják.
Idősek	Magas az 55 év felettiek körében a munkanélküliség.	Tárgyalások indítása az önkormányzat és a helyi vállalkozók között, annak érdekében, hogy megoldás szülessen az időskorúak magasabb számban történő foglalkoztatására.
Idősek	Az idősek helyzetére vonatkozóan kevés információval rendelkezünk, az idősek ügyét pedig egyoldalúan, szociális aspektusból kezeljük.	Helyi idősügyi stratégia kidolgozása.
Idősek	A városban nincsen az időseknek közösségi háza.	A város kijelöl egy ingatlant, melyet az idősek közösségi tevékenységük alkalmával használhatnak.
Fogyatékkal élők	A városban nem működik az önkormányzat által fenntartott fogyatékosok nappali ellátása.	Az önkormányzat megkezdte a fogyatékosok nappali ellátásának működtetését. <i>Az önkormányzat 2024. január 1 napjától a Társ Egyesület Társ Integrált Intézményével kötött feladat ellátási szerződés keretében a kötelező feladatát ellátja.</i>
Fogyatékkal élők	Kevés munkahely létezik a városban, akik fogyatékkal élők foglalkoztatnak.	Tárgyalások indítása az önkormányzat és a helyi vállalkozók között, annak érdekében, hogy megoldás szülessen a fogyatékkal élők magasabb számban történő foglalkoztatására.
Fogyatékkal élők	Gyermekek érzékenyítése a fogyatékkal élő személyek vonatkozásában	Közös programok szervezése a két célcsoport számára.
Fogyatékkal élők	A Járóbeteg-Ellátó Centrum épületei nem teljes mértékben akadálymentesítettek.	A Járóbeteg-Ellátó Centrum „rég Tüdőgondozó” épületének akadálymentesítése.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A városban nem tudjuk elhelyezni a krízishelyzetbe kerülő gyermekeket, családokat.	A Családok Átmeneti Otthonának beindítása a lehető leghamarabb, a működés stabil tétele. <i>A Családok Átmeneti Otthona 2023. június 06-án megnyitotta kapuit, működése zökkenőmentes. Az anyagban leírtaknak megfelelően az intézmény megannyi családnak és gyermeknek nyújtott segítséget.</i>
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Generációk közötti programok hiányoznak	Gyerekek és időskorúak csoportjának közelítése egymáshoz, közös programok szervezése
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Az idősgondozás a nőkre hárul, így nem tudnak elhelyezkedni. A városban nincsen önkormányzati fenntartású idősek otthona.	Idősothonok alapítása.

<i>megállapítás</i>		
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A fogyatékkal élő gyermekek és felnőttek számáról, foglalkoztatásukra, helyzetükre társadalmi problémáikra vonatkozó adatok, információk nem állnak rendelkezésre.	Programot szükséges indítani a városunkban élő fogyatékkal élők helyzetének feltérképezése érdekében.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	<i>Bölcsődei férőhely hiány</i>	<i>Férőhely bővítésének lehetséges megoldásainak feltérképezése, egyeztetések lefolytatása. pályázatok figyelés. Költségvetés kalkulálása, esetleges beruházások megkezdése.</i>

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák biztonságban érzik magukat.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élőknek is legyen jövőképük.

Kiemelt területnek tartjuk a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatását, esélyegyenlőségük növelését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek speciális igényeinek kielégítésére, mindennapjaik megkönnyítésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy felmerjék vállalni az őket érő negatív bánásmódot.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők mindennapjaikat ugyanúgy élhessék, mint társadalmunk többi tagja.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Családok Átmenti Otthonának sikeres működtetése
B	Feltárt probléma megnevezése	A városban nem tudjuk elhelyezni a krízishelyzetbe kerülő gyermekeket, egyedülálló nőket, családokat.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A Családok Átmeneti Otthonának beindítása a lehető leghamarabb, a működés stabilizálása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	- Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás szociális szolgáltatás szervezési koncepciója (2016-2020.) - Gazdasági Program (2019-2024)
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007--2032) - Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Az intézmény beindításához szükséges dokumentumok elkészítése (szakmai program) - Működési engedély beszerzése - szakemberek felvétele - a működéshez szükséges tárgyi feltételek megteremtése - a szolgáltatás beindulása után jogszabálynak megfelelő működtetés
G	Az intézkedés felelőse	- jegyző - egészségügyi, szociális irodavezető, - Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ vezetője,
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2023.december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A városban a családból kiemelt gyermekek száma drasztikusan csökken. Az intézményből kikerülő családok képesek lesznek az önálló életvitelre.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás (szakemberek felvétele) - költségvetési forrás (állami normatíva, helyi költségvetésből)
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az intézkedés eredményei fenntarthatók, amennyiben a város költségvetése képes a finanszírozására.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedés sikeresen végrehajtásra került. A Családok Átmeneti Otthona 2023. június 06-án megnyitotta kapuit, működése zökkenőmentes. Az anyagban leírtaknak megfelelően az intézmény megannyi családnak és gyermeknek nyújtott segítséget.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Ismerjük meg egymást, generációk közötti programok szervezése
B	Feltárt probléma megnevezése	Generációk közötti programok hiányoznak
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Gyerekek és időskorúak csoportjának közelítése egymáshoz, közös programok szervezése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007--2032) - Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Tárgyalások kezdése a nyugdíjas klubokkal, idősök szervezeteivel arra vonatkozóan, hogy mely rendezvényeik vagy tevékenységeik azok, amelyek érdekelhetik a gyerekeket és amelyben mindkét generáció szívesen részt vesz. - Program kivitelezése
G	Az intézkedés felelőse	- Alpolgármester - Egyesített Óvoda Intézményvezetője - Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ vezetője,
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025.december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megszervezett közös programok és résztvevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - költségvetési forrás - technikai forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az idősök és gyermekek érdeklődése tartós marad a programok iránt. Rendszeresen megrendezésre kerülnek a programok.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedés végrehajtása továbbra is aktuális. A Hajdúszoboszlói Egyesített Óvoda Tagóvodái számtalan olyan programot szerveznek, ahol a nagyszülők is szívesen részt vesznek („Tavaszi zsongás”, kézműves délutánok, „Mihálynap sokadalom”, Márton napi lámpafelvonulás”). Intézményvezető Asszony a nyugdíjas klubokkal, idősök otthonával tartja a kapcsolatot.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Ismerjük meg a fogyatékkal élőket
B	Feltárt probléma megnevezése	A fogyatékkal élő gyermekek és felnőttek számáról, foglalkoztatásukra, helyzetükre társadalmi problémáikra vonatkozó adatok, információk nem állnak rendelkezésre.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Programot szükséges indítani a városunkban élő fogyatékkal élők helyzetének feltérképezése érdekében
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- A fogyatékkal élőket foglalkoztató védett munkahely, ellátásokat folyósító hatóságok felkeresése, - 2022. évi népszámlálás adatainak hasznosítása. - Városunk fogyatékkal élő lakosainak mozgósítása
G	Az intézkedés felelőse	egészségügyi, szociális irodavezető, Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermejjóléti Központ vezetője, HEP referens
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A város teljes körű információval rendelkezik a fogyatékkal élőkre vonatkozóan.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - költségvetési forrás - technikai forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fogyatékkal élők együttműködése.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedés végrehajtása továbbra is aktuális. A 2022. évi népszámlálási adatok áttekintése megtörtént, fogyatékosok nappali ellátásával és támogatott lakhatásával foglalkozó intézmények munkatársaival a kapcsolat felvétel megvalósult.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	A mélyszegénységben élők problémáinak komplex kezelése.
B	Feltárt probléma megnevezése	A mélyszegénységben élők hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője. Csak a több problématerületre (oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi terület) koncentráló, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok vezethetnek eredményre.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Teljes körű problémakezelés megvalósítása pályázati források felhasználásával. A programban résztvevő mélyszegénységben élők helyzete javul
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	- Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás szociális szolgáltatás szervezési koncepciója (2016-2020.) - Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Az előkészítő tevékenység során a pályázati célok iránt érdeklődő lehetséges célcsoport kialakítása a közreműködő intézmények, civil szervezetek, egyházak közreműködésével, specifikus megismerésük, közös célok, érdekek beazonosítása, pályázatok figyelése - Eredményes pályázati tevékenység
G	Az intézkedés felelőse	- egészségügyi, szociális irodavezető, - Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermejjóléti Központ vezetője, - pályázati referens
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A programban résztvevő mélyszegénységben élők helyzete javul
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - költségvetési forrás - pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A célcsoport motiváltsága fennáll.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedés végrehajtása továbbra is aktuális

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	A nyári napközis tábor további fenntartása.
B	Feltárt probléma megnevezése	A gyermekek nyári felügyelete a szülőknek nehézséget okoz. A nyári napközis tábor résztvevőinek száma alacsony.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A nyári napközis tábor népszerűsége nőjön. Növekedjen a résztvevő gyermekek száma. Sikeres táboroztatás. Megfelelő program kidolgozása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Programok kidolgozása, pedagógusokkal, helyi civil szervezetekkel - feladatok kiosztása, - esetleges költségvetési forrásról gondoskodás
G	Az intézkedés felelőse	- Hajdúszoboszlói Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár intézményvezetője, pedagógusok
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2023.szeptember 30.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Résztvevő gyermekek száma és elégedettsége nő.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - költségvetési forrás - technikai forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A szervezők motiváltsága fennáll.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedés sikeresen végrehajtásra került. A Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár munkatársainak és napközis táborban dolgozó pedagógusoknak köszönhetően a nyári időszakban a gyermekek változatos, izgalmas programok (meseszínház foglalkozások, aerobic-és táncbemutató, zenesiskola segítségével hangszer bemutató, múzeumlátogatás, önkéntes tűzoltók megismerése, fagyizás, számháború, vetélkedők, filmvetítés,) közepette tölthették mindennapjaikat. A nyári napközis táborban részt vevő gyermekek száma emelkedett, a szülők elégedettségüket fejezték ki.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	A Gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének fejlesztése
B	Feltárt probléma megnevezése	A Gyermekvédelmi jelzőrendszer működése nem hatékony. A gyermekekkel foglalkozó szakemberek gyakran nem ismerik fel, vagy nem merik felvállalni, hogy a gyermek érdekében már segítségre és beavatkozásra van szüksége.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A Gyermekvédelmi Jelzőrendszer működésének fejlesztése, egyértelművé tétele. Természetessé kell válni annak, hogy amennyiben a gyermekekkel foglalkozó szakember a gyermek vonatkozásában súlyos problémát észlel azonnal jelzéssel él a gyermekjóléti szolgálat felé.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás szociális szolgáltatás szervezési koncepciója (2016-2020.)
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- gyakori jelzőrendszeri fórumok szervezése - szakmai konferenciák, előadások rendezése - igény esetén kiscsoportos, vagy intézményenkénti megbeszélések kezdeményezése - nevelési, oktatási intézmények vezetőivel, jelzőrendszer tagjaival még szorosabb kapcsolat kiépítése annak tudatosítása, hogy jogszabályi kötelezettségük szükség esetén a jelzés megtétele.
G	Az intézkedés felelőse	- egészségügyi, szociális irodavezető, - Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ vezetője, - HEP referens
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. június 30.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaitól minden problémás esetben megérkezik a jelzés a gyermekjóléti szolgálat felé.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - költségvetési forrás (előadások szervezése) - technikai forrás (előadások szervezése)
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az intézkedés fenntarthatósága attól függ, hogy a jelzőrendszer tagjai megértik e, hogy kötelességüknek eleget kell tenniük.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedés végrehajtása továbbra is aktuális. Jelzőrendszeri tanácskozások évente 6 alkalommal megrendezésre kerülnek. A Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ intézményvezetője és munkatársai a jelzőrendszeri tagokkal szoros kapcsolatot tartatnak fenn, kiscsoportos, intézményenkénti megbeszéléseket kezdeményeznek.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Merek segítséget kérni/Nem szégyen segítséget kérni
B	Feltárt probléma megnevezése	A kapcsolati erőszak rejtve a családon belül marad, így a szakemberek nem tudnak segíteni az áldozatoknak.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A kapcsolati, családon belüli erőszakot elszenvedő nők bizalommal merjenek a hatóságokhoz, segítő intézményekhez, szakemberekhez fordulni.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás szociális szolgáltatás szervezési koncepciója (2016-2020.)
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Jelzőrendszer megerősítése a kapcsolati erőszak felderítésének érdekében. - Plakátok, felhívások közzététele arra vonatkozóan, hogy az áldozat hová fordulhat segítségért. - Anonim önsegítő csoport létrehozásnak segítése, - Tájékoztató előadások, fórumok rendezése, közösségi média erejének kihasználása
G	Az intézkedés felelőse	- Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ vezetője, - HEP referens
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az előadásokon résztvevők száma, segítőkhöz fordulók száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - költségvetési forrás (előadások, fórumok szervezése) - technikai forrás (előadások, fórumok szervezése)
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az intézkedés csak akkor tartható fenn, ha az érintett nők hajlandóak a segítséget igénybe venni.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Az intézkedés végrehajtása továbbra is aktuális. Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermejjóléti Központ és Hajdúszoboszlói Polgármesteri Hivatal Egészségügyi és Szociális Osztály munkatársai a kapcsolati, családon belüli erőszakot elszenvedő nőket a legnagyobb empátiával hallgatják meg és próbálnak segítséget nyújtani nekik.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Helyi idősügyi stratégia kidolgozása
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősök helyzetére vonatkozóan kevés információval rendelkezünk, az idősök ügyét pedig egyoldalúan, szociális aspektusból kezeljük.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Helyi idősügyi stratégia kidolgozása az idősök életminőségének komplex javítása céljából.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	- Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás szociális szolgáltatás szervezési koncepciója (2016-2020.)
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- A helyzetelemzés során a célcsoport megismerése, az életvitelüket segítő, illetve a szabadidős tevékenységek feltérképezése; - Jó gyakorlatok megismerése, adaptálásuk, helyi sajátosságok kiaknázása, - Idősügyi Stratégia megalkotása
G	Az intézkedés felelőse	- egészségügyi, szociális irodavezető, - Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermejjóléti Központ vezetője,
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Idősügyi Stratégia elkészülése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- humánerőforrás - költségvetési forrás - technikai forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A jövőben az Idősügyi Stratégia felülvizsgálata, aktualizálása szükséges
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedés végrehajtása továbbra is aktuális.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Akadálymentes Járóbeteg-Ellátó Centrum
B	Feltárt probléma megnevezése	A Járóbeteg-Ellátó Centrum épületei nem teljes mértékben akadálymentesítettek.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A Járóbeteg-Ellátó Centrum „rég
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	- Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- A szükséges intézkedések felmérése, tervek elkészítése - Járóbeteg-Ellátó Centrum akadálymentesítése célzott források bevonásával
G	Az intézkedés felelőse	- Hajdúszoboszlói Polgármesteri Hivatal Gazdasági és Városfejlesztési Főosztály
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. június 30.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Akadálymentes Járóbeteg-Ellátó Centrum.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	- költségvetési forrás - pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az intézkedés eredményei fenntarthatók.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Ismerjük meg egymást, generációk közötti programok szervezése	Generációk közötti programok hiányoznak	Gyerekek és időskorúak csoportjának közelítése egymáshoz, közös programok szervezése	Nem releváns	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-- 2032) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	- Tárgyalások kezdése a nyugdíjas klubokkal, idők Intézményvezetője szervezeteivel arra vonatkozóan, hogy amely rendezvényeik vagy tevékenységeik azok, amelyek érdekelhetik a gyerekeket és amelyben mindkét generáció szívesen részt vesz. - Program kivitelezése	Alpolgármester, Egyesített Óvoda Intézményvezetője, Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ vezetője,	2025. 12. 31. (szerda)	Megszervezett közös programok és résztvevők száma	humán erőforrás költségvetési forrás technikai forrás	Az idők és gyermekek érdeklődése tartós marad a programok iránt. Rendszeresen megrendezésre kerülnek a programok.	Nem releváns.
2	Ismerjük meg a fogyatékkal élőket	A fogyatékkal élő gyermekek és felnőttek számáról, foglalkoztatásukra, helyzetükre társadalmi problémáikra vonatkozó adatok, információk nem állnak rendelkezésre.	Programot szükséges indítani a városunkban élő fogyatékkal élő helyzetének feltérképezése érdekében	Nem releváns	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	- A fogyatékkal élőket foglalkoztató védett munkahely, ellátásokat folyósító hatóságok felkeresése, 2022. évi népszámlálás adatainak hasznosítása. Városunk fogyatékkal élő lakosainak mozgósítása	egészségügyi, szociális irodavezető, Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ vezetője, HEP referens	2025. 12. 31. (szerda)	A város teljes körű információval rendelkezik a fogyatékkal élőkre vonatkozóan.	humán erőforrás költségvetési forrás technikai forrás	A fogyatékkal élő együttműködése.	Nem releváns
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	A mélyszegénységben élők problémáinak komplex kezelése.	A mélyszegénységben élők hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője.	Teljes körű problémakezelés megvalósítása pályázati források felhasználásával. A programban résztvevő	- Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás szociális szolgáltatás szervezési koncepciója	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	- Az előkészítő tevékenység során a pályázati célok iránt érdeklődő lehetséges célcsoport kialakítása	- egészségügyi, szociális osztályvezető, Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti	2027. 12. 31. (péntek)	A programban résztvevő mélyszegénységben élők helyzete javul	- humán erőforrás - költségvetési forrás - pályázati forrás	A célcsoport motiváltsága fennáll.	Nem releváns.

		Csak a többi problématerületre (oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi terület) koncentrálni, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok vezethetnek eredményre.	mélységénységben élők helyzete javul	(2016-2020.) - Gazdasági Program	-	közreműködő intézmények, civil szervezetek, egyházak közreműködésével, specifikus megismerésük, közös célok, érdekek beazonosítása, pályázatok figyelése - Eredményes pályázati tevékenység	Központ vezetője, pályázati referens					
--	--	---	--------------------------------------	----------------------------------	---	---	--------------------------------------	--	--	--	--	--

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	A Gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének fejlesztése	A Gyermekvédelmi jelzőrendszer működése nem hatékony. A gyermekekkel foglalkozó szakemberek gyakran nem ismerik fel, vagy nem merik felvállalni, hogy a gyermek érdekében már segítségre és beavatkozásra van szüksége.	A Gyermekvédelmi Jelzőrendszer működésének fejlesztése, egyértelművé tétele. Természetessé kell válni annak, hogy amennyiben a gyermekkel foglalkozó szakember a gyermek vonatkozásában súlyos problémát észlel azonnal jelzéssel él a gyermekjóléti szolgálat felé.	Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás szociális szolgálatának szervezési koncepciója (2016-2020.)	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030- (MNTFS 2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	- gyakori jelzőrendszeri fórumok szervezése - szakmai konferenciák, előadások rendezése - igény esetén kiscsoportos, vagy intézményenkénti megbeszélések kezdeményezése - nevelési, oktatási intézmények vezetőivel, jelzőrendszer tagjaival még szorosabb kapcsolat kiépítése annak tudatosítása, hogy jogszabályi kötelezettségük szükség esetén a jelzés megtétele.	egészségügyi, szociális irodavezető, Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ vezetője, HEP referens	2026. 06. 30. (kedd)	A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaitól minden problémás esetben megérkezik a jelzés a gyermekjóléti szolgálat felé.	humán erőforrás költségvetési forrás (előadások, technikai forrás (előadások szervezése)	Az intézkedés fenntarthatósága attól függ, hogy a jelzőrendszer tagjai megértik-e, hogy kötelességüknek eleget kell tenniük.	Nem releváns
---	--	---	--	--	--	--	--	----------------------	---	--	--	--------------

III. A nők esélyegyenlősége

1	Merek segítséget kérni/Nem szégyen segítséget kérni	A kapcsolati erőszak rejtve a családon belül marad, így a szakemberek nem tudnak segíteni az áldozatoknak.	A kapcsolati erőszak a családon belüli erőszakot nem elszenvedő nők bizalommal merjenek a hatóságokhoz, segítő intézményekhez,	Nem releváns	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030- (MNTFS 2030) - Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti	- Jelzőrendszer megerősítése a kapcsolati erőszak felderítésének érdekében. Plakátok, felhívások közzététele arra vonatkozóan, hogy az áldozat hová	Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ vezetője, HEP referens	2026. 12. 31. (csütörtök)	Az előadásokon résztvevők száma, segítőkhez fordulóik száma	humán erőforrás költségvetési forrás (előadások, fórumok szervezése) technikai forrás (előadások, fórumok	Az intézkedés csak akkor tartható fenn, ha az érintett nők hajlandóak a segítséget igénybe venni.	Nem releváns
---	---	--	--	--------------	--	---	---	---------------------------	---	---	---	--------------

			szakemberekhez fordulni.		Stratégia (2010-2021)	fordulhat segítségért. - Anonim önszorgó csoport létrehozásnak segítése, - Tájékoztató előadások, fórumok rendezése, közösségi média erejének kihasználása				szervezése)		
IV. Az idősök esélyegyenlősége												
1	Helyi idősügyi stratégia kidolgozása	Az idősök helyzetére vonatkozóan kevés információval rendelkezőnk, az idősök ügyét pedig egyoldalúan, szociális aspektusból kezeljük.	Helyi idősügyi stratégia kidolgozása az idősök életminőségének komplex javítása céljából.	Hajdúszoboszlói Kistérségi Többcélú Társulás szociális szolgáltatás szervezési koncepciója (2016-2020.)	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	- A helyzetelemzés során a célcsoport megismerése, az életvitelüket segítő, illetve a szabadidős tevékenységek feltérképezése; - Jó gyakorlatok megismerése, adaptálásuk, helyi sajátosságok kiaknázása, - Idősügyi Stratégia megalkotása	egészségügyi, szociális irodavezető, Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Család és Gyermekjóléti Központ vezetője	2026. 12. 31. (csütörtök)	Idősügyi Stratégia elkészülése	- humán erőforrás - költségvetési forrás - technikai forrás	A jövőben az idősügyi Stratégia felülvizsgálata, aktualizálása szükséges	nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Akadálymentes Járóbeteg-Ellátó Centrum	A Járóbeteg-Ellátó Centrum épületei nem teljes mértékben akadálymentesítettek.	A Járóbeteg-Ellátó Centrum „régifüvesített” épületének akadálymentesítése.	Gazdasági Program	- Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030) - Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	- A szükséges intézkedések felmérése, tervek elkészítése - Járóbeteg-Ellátó Centrum akadálymentesítése célzott források bevonásával	- Hajdúszoboszlói Polgármesteri Hivatal Gazdasági és Városfejlesztési Főosztály	2027. 06. 30. (szerda)	Az intézkedés eredményei fenntarthatók.	- költségvetési forrás - pályázati forrás	Az intézkedés eredményei fenntarthatók.	Nem releváns.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

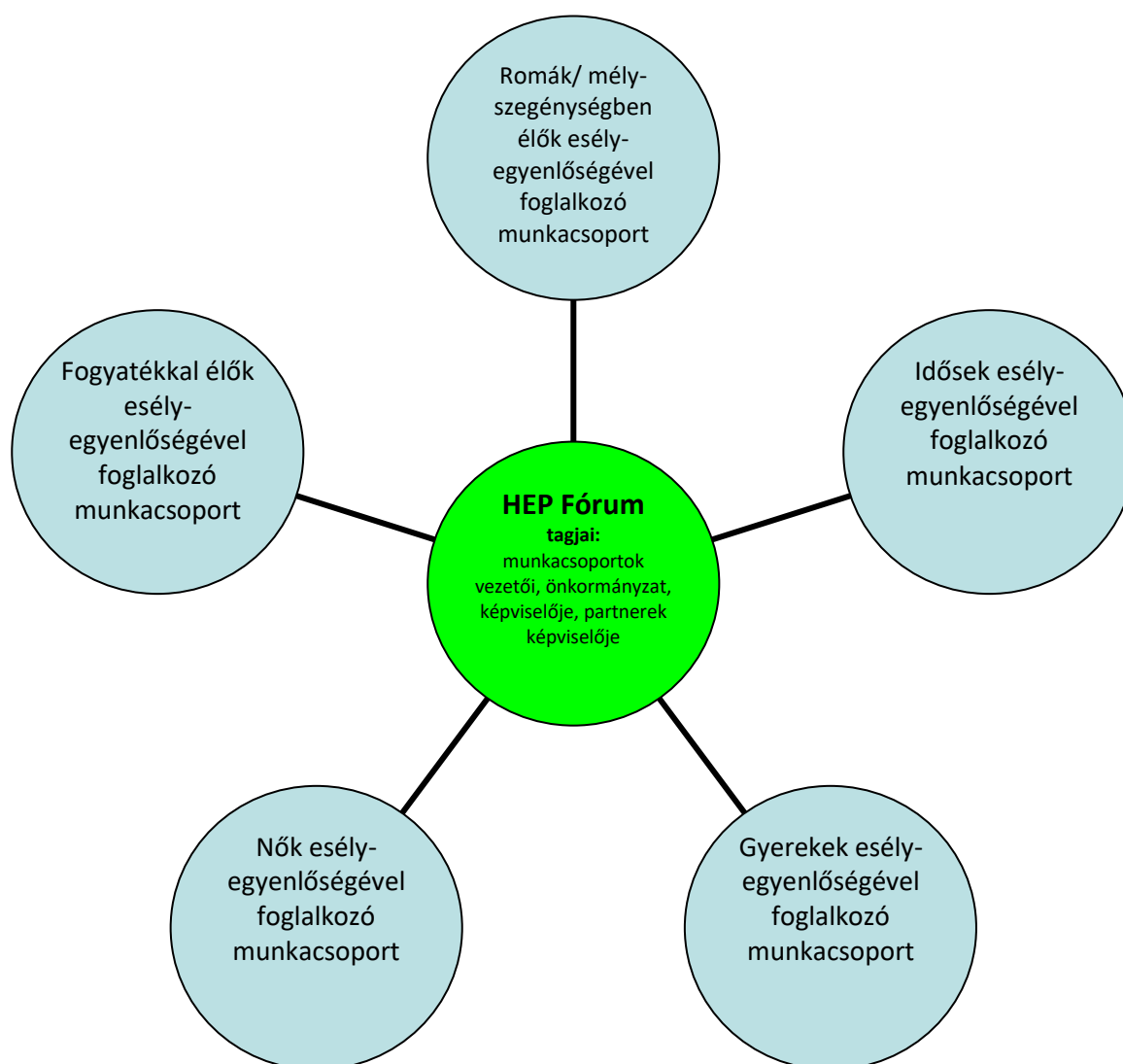
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Hajdúszoboszló Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (2023-2028) (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 4/2023 (I.26.) számú határozatával elfogadta és a 2018. június 14. napján elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programot (2018-2023) hatályon kívül helyezte.

II. Ezt követően Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 4/2025 (IV.17.) számú határozatával elfogadta Hajdúszoboszló Város Önkormányzata (2023-2028) évekre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatát.

Csatolt melléklet:

- Képviselő-testület elfogadó határozatának kivonata
- *Képviselő-testület felülvizsgálatról szóló határozatának* kivonata

Hajdúszoboszló, *2025. április 17.*

Czeglédi Gyula
Polgármester

dr. Morvai Gábor
Jegyző

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA